

EPISTOLÆ
JOAN. RAVTSII
TEXTORIS,

Non vulgaris Eruditionis.

Nunc recens, in gratiam studiosæ
juventutis, multo quam antehac
unquam emendatiores in
lucem editæ.

L O N D I N I :

Excudebat Andreas Clark, pro
Societate Stationariorum
Anno Dom. 1673.

Ad Lectorem Textoris,

In bonis literis Alumnus.

Cum certo viderem, Lector amice, non defuturos otiosa garrulitatis & qualitatis importuna homines, qui Textori viro clarissimo vitio verterent, quod has Epistolas emisisset in lucem (sumus enim natura ad maledicendum proni) putavi mea interesse, nec interesse tantum, at oportere, ut hanc refellendae calumniae provinciam, etsi non aequam viribus, humeris tamen meis imponerem: quamquam, ex Phavorini Philosophi sententia animo dubitabam, Turpius esse frigide & exigue quengquam laudare, aut eum a nota eximere, quam infestanter & graviter vituperare. Primum omnium, velim scias, quod facile (puto) tibi persuadebis; Non in hoc scriptas has esse Epistolas ut ederentur; tum quod neque ab Autore elaboratas, neque exquisite complate ornatas, expertus viderim; tum etiam quod non ignoraret vir ille multocius, non eodem scribendum esse stylo crudis & immaturis adhuc ingeniis, quo facundis & felicissimis: sequutus hac in re optimam vivendi ducem Naturam, quae, citra omnem exceptionem, nunquam nisi ex rudibus & adhuc imperfectis ad elimatiora consurgit. Exemplo

Ad Lectorem.

erunt aviculæ, prius incerto quodam alarum
remigio per dumeta, perq; spinas volitantes,
quàm eleganti illâ & frequenti corporis agi-
tatione sese in altum aëra elevant. Ut enim
non est credibile, tenellum adhuc stomachum
durissima & amara quæque digerere, cui ve-
mollicula omnia, & plane mellita vomitum
provocant, pariuntque fastidium: ita san-
non est verisimile, ut in majoribus non suc-
cumbant oneribus qui permodico fatiscunt
rudes adhuc & elementarii. Cæterum, Lectio
benevole, si quid non satis tersum & politum
occurrat, tuæ erit prudentiæ, partim necessita-
ti, partim etiam juvenum in scribendo in-
curiæ atque adeò ignorantie, non Autoris cul-
pæ (quæ nulla est) id totum adscribere. Bene-
vale, & tuum ac meum Textorem votivæ
preces Deo oblaturus, in memoriam revoca.

DISTICHON.

Qui graphiis limâve opus est? exporrigere frontem.
Nil tibi cum larvis hîc, pie Lector, erit.

JOANNIS RAVISII
TEXTORIS Nivernensis

Epistola I.

HAbui jampridem in vobis, mutuis re verbis
convenire; & paucis admodum, quæ in
rem tuam sint, amicorum precibus, hor-
rari. Coenabamus pridie hujus diei domi-
næ, ego & aliquot parentum tuorum, qui te à parvulo
semper sibi demeruerunt. Inter coenandum cum va-
riis de rebus unà loqueremur, accessit insperatus ne-
cio quis nuncius, tuus (ut dicebat) familiaris. Pro-
pterea (ut liberorum curiosi sunt parentes) mater tua
circumstari coepit quomodo esset filio suo, quàm
prospere valeret, quàn uñque in literis profecisset.
Respondit ille; Bene quidem tibi esse, teque paren-
tum monitis ubique semper acquievisse, præterquam
quòd literarum studia non amavisses. Quod ubi
cepit pauperrima illa muliercula, (miserrum me!)
quantum indoluit? Verba mea apud te fidem non
operent, si e jusdem de tua hac negligentia querimo-
nias tibi aperirem. Indoluit siquidem vehementius,
quàm ut credi valeat. Te oro, si hætenus demen-
averis, nunc resipiscas, & ad literas animum con-
vertas. Si enim tuâ semper negligentia Epimenidis
(quod aiunt) somnum indormires, esses ei causa
mortis, quæ tibi fuit vitæ. Vale.

Epistola 2.

A Micorum tuorum permulti satis agrè rule-
runt, quod quotidianis penè convitiis tui re-
honoris jampridem monuerint, neque tamen affi-
duis eorum clamoribus locum reliqueris. Volē-
bant, & ira sperabant futurum, opera tua, quæ jam
diu cum blattis ac vineis rixantur, in lucem emit-
ti: cum, ut ex ea editione aliquid tibi laudis acce-
deret; tum etiam, ut inde fructum caperent studi-
osi adolescentes. Quam, quæso, jacturam faceres,
si nostris omnium votis responderes? Existimāsne
parentibus esse permolestum, repulsam à te par-
ticipem à quo omnia sibi promittebant? Non sum adeo
imprudens rerum, ut non facile videam nihil ne-
maturum & concessum curiosis hominum judiciis
committi oportere. Quinetiam sum norum quæ
que scriptorum opera & labores criticis lectorum
unquibus & licuris plerumque vapulant. Nihilominus
cum multos annos in (hoc est, homo doctissimus
mus) vigilias tuas ad unguem eliminaveris; securum
(mā quidem sententiā) potes parere, quod jam-
pridem parturis. Ego enim te extra omnem litu-
rarum & obelidorum aleam esse d. judico: neque
jacturam ullam inde futuram video: præterquam
quod si docilem tibi juventutem demeraberis, & am-
icorum precibus satisfacis: quibus si non pareas
quamdiu ceriè vives, tamdiu malè audies. Vale.

Epistola 3.

Pudet me nostri hujus seculi, quo jam ea inole-
vit consuetudo, ut si quis vel proletarius vel im-
midoctus opus aliquod rudi (quod aiunt) Minerva
compegerit magis quàm fabrefecerit; dignum
sim existimemus, quod nihil non v. llicantibus
minum judiciis committatur, quodque testur
omnes & empturiant. Quasi verò non esset no-
compertum nil esse, usque adeò climatum, quod

tur. Si enim feceris, omnia ex animi sententia
bunde tibi suppeditabimus. Vale.

Epistola 5.

Cum certò videas ad nullius rei summum nisi pro-
cedentibus initiis perveniri posse; miror ma-
ximè quòd minores disciplinas (sine quibus tam-
non est majoribus locus) adeò spreveris, ut earum
studio tibi omnino interdixeris. An quia procul
ostentatione positæ sunt, inutiles propterea & intrin-
sece tibi videntur? Usu venit, ut qui minoribus
primum elementis exerceri vel recusant vel erubescunt;
in his quæ sublimiora sunt, infimum ingenium
sui caput præbear, & experiantur. Neque enim
credibile est, firmum tore ædificium, quod invalido
ruinosissq; nititur fundamentis; aut eos magno onus
non succubituros, qui per modico fatiscunt. Si sapere
altiora non molireris; sed potius imitareris aviculæ
quæ nidis suis nunquam egrediuntur implumes; ne
prius æri corpuscula committunt, quàm, facto per-
iculum periculo, sese idoneas ad volatum didicerint.
Vale.

Epistola 6.

Emergunt quotidie novæ mihi anxietates, quæ
animum meum supra quàm cuiquam credibile
sit, varie distorquent. Sed nihil est, quod doloris
meum magis adaugeat, quàm cum tu pissimè
vitæ venit in mentem. Effluxit jam triennium
quo sumptu non modico tui te parentes in schola
nutrierunt, tibi quæ omnia ex animi tui sententia
abunde suppeditârunt. Fuere tamen receptæ
homines plerique, qui paucis abhinc diebus mihi
rârunt, te parùm adhuc, aut nihil omnino, in
literis promovisse: ita ut tertio quoquo vestitus
barbarissimum committas. Egeris ut voles: vivas
legibus, ego te missum faciam: sciveris tamen,

peffimè consultum iri, nisi vitam in melius com-
paraveris. Vale.

DISTICHON.

*Tot fortunati sine morbo sint tibi menses,
Tempore quot verno parturit Hybla fauos.*

Epistola 7.

Nihili facis, ut audio, amicorum consilia: qui
tuæ tamen student utilitati. Neque laboro,
si gravatè fero, quod verba mea susque deque ha-
beris. Doleo tamen quod his non pareas, qui tibi no-
n minus quàm prodesse valeant. Pessime, ut
dico, rebus tuis consulitur, si solitæ semper dementiæ
periteris, neq; apud amicos culpam deprecabere, nisi
acquiescas, quibus & animam debes. Vale, & me-
mò non joco loqui existimes. Nam nisi feceris,
quod moneo, periclitaberis parum tibi frugis acci-
dere. Iterum vale.

DISTICHON.

*Non prius iacurras duri contagia morbi;
Quam sese immitti copulet agna lupo.*

Epistola 8.

Non existimarem literas meas aliquid ad stomachum
tuum facturas, tibi que fore plausibiles; ego te
minus scribendo satiare, quàm tuis ipse clamo-
ribus ad hoc agendum me jampridem compulisti.
Nam enim deprecari, aut noxâ me eximere non
possum, si repulsam à me patereris, cui te hætenus to-
tus devovisti, quémque tuis semper opibus juvisti,
consiliis. Sed cum videam eorum nomen peri-
urum maximè, qui suas ineptias, viris saltè erudi-
tisq; similibus non tam legendas, quàm ridendas
putant & eventitant; ego infirmitatis meæ deter-
minatâ conscientia, nugas meas tanti viri iudicio non
exponere. Nam si scriberent, risum (certè
non moverint tibi mei barbarismi, & te ab amore
mei

mei fortasse diverterent. Quare nostræ vellem de-
cationi veniam non deroges. Vale, decus literarum.

DISTICHON.

*Sint tibi tot nummi, tot opes, aurique talenta
Poma quot Alcinoi nobilis hortus alit.*

Epistola 9.

EX quo tempore ad bonam frugem te recep-
cavisti; ab eorum commercio, quos, more
cudum, Veneri & voluptatibus non pudet indu-
re, tantam ubique locorum famam tui non
conciastis, ut vieatim compitatinque te prædi-
omnes, ac deum penè faciant. Quod si eo, quo
pisti, pede perrexeris, certò scio, tantam amicis
ruram inde lætitiā, ut ne digitum quidem tui
versum à nominis tui commendatione rece-
sint. Pater tuus (nihil comminiscar) tantam
recepit voluptatem, ut jam se totum tibi deve-
relictisq; omnibus aliis, quos habet, liberis, in
unius jurasse utilitatem videatur. Quare pruden-
meā quidem sententiā, feceris, si à scopo vinctus
non declines. Vale, & rectè monentem sequere.

Epistola 10.

CRedebas, ut opinor, te tuis verbis fore mihi
midolosum, cum nuper irascereris, evomeretur
quicquid in buccam veniret. Non sum is qui
gura ex vitro reformidem, cuiq; terrori sint
& importunæ, qualibus tunc temporis st. ep.
comminationes. Convicia tua nullo me detri-
to afficiunt. Si tamen solitā semper loqua-
stomachum mihi moveris, faciam te tuæ
pœnitere: secus enim, illatæ sibi injuriæ
prestarem; veruntamen rebus tuis, perinde ac
hactenus semper consulere. Vale.

Epistola 11.

NEscio quā odiosa mihi semper fuerit
& impudens hominum arrogantia, eorum

qui, cum ex humili & peregrina conditione
 erpinguem conscenderunt, adeò protinus inso-
 liti, primæque paupertatis obliviscuntur, ut ne-
 am præ se dicant hominem. Cujusmodi mor-
 quoniam totâ laboras cervice, periclitari mihi
 at, possem necne aliquo velut helleboro contra-
 am hanc cerebri tui expurgare dementiam. Qui
 am pressius paulò generis tui vilitatem exami-
 us, ac reminisceris, quoties pater tuus ostiatim
 mltica inque stipem emendicavit. Tu pridie
 huc venisses, ne obolum quidem habebas,
 restim emeris. Nudus eras tanquam ex ma-
 Si benignior tecum fortuna luserit, & utramq;
 (ad dicitur) mammam dederit lactandam, debes
 cetera tantum tibi arrogare, tuoque indulgere
 ocilio, ut jam pavonis flabellum & exuvium le-
 præ te feras? Si divitias illas tuæ virtuti ma-
 quàm foruito casui adscribis, totâ erras viâ;
 si Fortuna ex hominum meritis opes dispen-
 in & largiretur, multi centè emendicaret, & in-
 consumerentur, qui bonorum habent myrme-
 multi contra (in quos novercatur eadem
 nina) opulescerent & drachmæ grandine ope-
 erentur. Quare, nosce te ipsum; & tuorum natalium,
 ortu Nili sunt obscuriores, reminiscere. Vale.

Epistola 12.

Non desisto literis fere quotidianis aures tuas
 onerare, teque hortari, ut verbis antiquatis &
 tatis tibi interdicas. Nihilominus tamen quo-
 inque scribis, tota tua oratio obsoletis ad-
 vocabulis, ut conjectare plerumque me oportet
 quid sibi velint tua verba. Nescio an iustitiam
 ejusmodi sermonem gratum cuiquam existi-
 sciveris tamen tantum mihi displicere, quan-
 literatis placet Cicero. Pluris multò faciem
 itas & proculcatas dictiones, quam priscas
 illas

illas, quæ nec tibi frugem afferunt, nec eruditio-
luptatem. Proinde (si me amas) Phavorinum
querere consulentem, Ut verbis utamur præsentibus
& moribus præcisis vivamus. Vale.

Epistola 13.

Nulper mihi quidam retulerunt; eò te impudens
conscendisse, ut jam non erubescas cum ge-
nitibus perditissimisque patrimoniorum decocto-
conversari, qui omnia prandiorum gurgitibus
munt & abliguriunt. Quod ubi primum accep-
potui à lachrymis temperare: adeò me tuæ cal-
tatis miseruit. Quid autem de patre tuo lo-
Vix tertè fidem impetrarem, si verbis vellem
sequi quantum se distorqueat, & exeruciet.
quod te non pudeat tuæ immanitatis, qui decre-
illum, morti & capulo vicinum, & jam in Pe-
pinæ (quod dicitur) peculio annumeratum, sic affi-
qui ab amore tui nunquam ne latum quidem un-
recessisse visus est. Egeris ut voles, nunquam
satyras & virulenta linguarum verbera decli-
quantisper ad bonam frugem te receperis. Vale.

Epistola 14.

Qui miseriam sibi fabricant, & asciam cu-
suis illidunt, si fortè fortunâ in discrimen
quo impegerint, non est quod cuiquam irasci
aut in alios quàm seipsum acerbioris suæ viru-
mant. Tu, ubi satis Veneri & gulæ indulxisti,
resque omnes, reclamantibus nequicquam ante
te relegasti; eò tandem miseræ redactus es, ne-
sum te veritas, aut quem implores, nescias.
quæso, in culpa? Nonne certatim omnes hoc
prædiximus tibi futurum? Verba nostra contra
tibi fuerunt & ludibrio. Nunc si tuâ unius
fortunium feras, patienter patere. Vale.

Epistola 15.

credibilis me tenet admiratio, quod crescentibus
annis nihilo plus sapias, quam cum in puerilibus
utires cunabulis. Nemo est adeo delirans animi,
ut suæ tandem stultitiæ non poeniteat. Te verò
diger nec pudet, rebus tuis etiam pessum euntibus,
et q; naso te suspendentibus, & posticâ eludenti-
annâ, quod nuces nondum reliqueris. Dic, quæ-
monam modo apud parentes super vitia ratiocina-
nisi his ignorantix tenebris emergas? Fuerat
in summa votorum, bene semper de te mereri,
et nullo non honoris genere prosequi. Videre iur-
vacantis operæ, si his obedires qui tuæ satagunt
aris? Hactenus, quantâ maximâ potui benevo-
la te monui. Verum, nisi blandis huiusmodi verbis
tuus remollescat, præceptis in convitia mutabo,
(quod dici solet) te pingam coloribus. Vale.

Epistola 16.

Escio quid in patrem deliqueris, tamen nudius-
quartus cum epistolam tuam, me præsentem, le-
git, visus est mihi frontem caperare. Est enim
incredibile, aut barbarissimum aliquem reperisse, aut
quod aliud ignorantix tuæ fecisse periculum. Da
mihi, quaeso, ut cum in amore tui contineas, ejusq;
rationem exarces. Quod erit tibi factu facile,
ut in bonis literis te profecisse viderit. Hæc ego
et tacite & in aurem tibi dixeram: iterum
ne posthac excusationis veniam fore tibi confi-
dere. Observare debes quantum hactenus te dilexerit,
nihil unquam tibi deesse permiserit. Nisi feceris
monco, pessimè rebus tuis video consultum iri:
præter ludibrium, quo afficeris, amici tui om-
nes deserent; quod si fiat, quomodo vives, nullo
modo porrigente? Vale.

Epistola

Epistola 17.

EO forâ, quando rediturus nescio: quàm
 sinè tamen potero, red bo. Commend
 rem domesticam. Suffragium meum demerè
 si me absente sine tumultu omnia & citra per
 jactum, sese habeant: ita vivas, ut nihil in te
 dignum percipiant liberi mei. Habent enim
 sum; & hæc propius observant, quæ deteriora
 Si cui flagitio succumbas, reminiscuntur; &
 poterunt revereri quem crimini obnoxium
 noverunt. Quid si inculpatam tuam vitam
 perint, non solum mandatis tuis assurgent,
 aspectum reformidabunt. Vale.

Epistola 18.

Puerum habeo eleganti formâ, & ingenio
 quem, quoniam magnam spem futuræ vi
 pollicetur, studio literarum devovere constitu
 tuæ primum committere disciplinæ, Si quid
 profecerit, faciam ut tui te laboris non po
 Si quid fortasse tibi offerat, nolo ut assem
 aut eo plus, in muneribus ab illo accipias. Iste
 bus tuis cumulâ & largo scenore satisfaci
 modo cum talem reddas, qui aliquando suâ
 nâ amicos omnes ab injuriâ mortalitatis affe
 oblivionis. Quod facies, si tantum docendi illi
 fiderium te teneat, quanto discendi ille tu
 Vale.

Epistola 19.

Nescio quo pacto alienæ semper calamita
 neat me commiseratio; quotiescunque
 amici mei quid detrimenti capiunt, aut
 flagellis vapulant & confodiuntur, eorum
 non minus animum meum everberat, quàm
 naufragium facerem, aut meis quoque rebus
 me viderem consultum. Propterea, cum vide
 mam tuam indies periclitati, me oportet (ut
 satisfaciam, & animus meus, conquiescat) re

num dare. Omnes magnoperè tristamur, quòd
 licissimis quibusdam & libidinis compertæ ne-
 bonibus adhæreas, qui neque Deum timent neq;
 homines reverentur. Qui si corruptis suis moribus
 diutius te inebriaverint, jam nullam tui
 grandi spem relinques, & actum erit de tuo no-
 me. Sin eorum vinculis properè te eximas, adhuc
 verbo tuo mederi poterimus. Et quamvis primi
 mores patri stomachum moverint, tamen (velit,
 nolit) ab illo veniam extorquebimus, modò in hiscè
 morari desinas, & meam expectationem
 destituas. Per me non stabit, quo minus in pa-
 trum amorem redeas. Dii faciant, ut nostra hæc
 exortatio aliquem tuæ menti relinquat aculeum.
 & verborum meorum reminiscere.

Epistola. 20.

Mo te plusquam capiat humanæ mentis conje-
 ctura, Corneli suavissime; neq; est mihi frequen-
 vorum, quàm ut tuæ semper voluntati respon-
 deat fortuna, & omnia ex animi sententia conse-
 que: & si scirem operâ meâ tibi esse opus, ac-
 commodarem me tuis rebus, vel usque ad aras.
 tamen venit in mentem canescentis illius &
 repiti parentis tui, quem non sine nota & posti-
 multorum sannâ turpissimè reliquisti, nequeo
 temperare, quo minus ingratitude tuæ iras-
 vel (ut veriùs dicam) impietati. Quid enim in-
 prius debet dici, quàm si trementem senio, &
 his affectum parentem filius gravatim videat,
 non adjuvet, cum ratione carentibus brutis,
 etq; animantibus hoc ipsum sit odiosum? Ci-
 genitricum senectam invicem educant? Gli-
 nitores suos, fessos senecta, alunt insigni pieta-
 Quid autem hæc testimonia exemplis præpo-
 nesticis ac vernaculis? Canes ipsi alumnos
 morte tutantur sæpenumero: à quibus tamen
 nil

nil præter vilissimam stipem (utpote modica
 iaque hordeacei, fragmenta) suscipiunt. Neque
 veris, tuam ipsius naturam videri brutis deterio-
 Quis hoc non excretur? Quis temperet ab inve-
 Pater tuus assiduè languet; nullâ non horâ
 morbo, & capris ipsis (quod aiunt) est febricul-
 neque tamen morienti dextram porrigis. De-
 mortales, ut jam exulat probitas! ut pessum-
 boni mores, cum jam natos nihil parentum mi-
 Dic bona fide, si nunc epularis lautè, si
 rerum omnium tibi suppetit, id ipsum cui ac-
 referri convenit, nisi patri, cui vitam ipsam
 etiamnum? Meditarisne, impudentissime, quid
 vicatim prædicetur, aut quanto tibi crimini ven-
 cum nitida & bene curata cute ac probè sagina-
 pore incedis ampullosus, patre tuo jam semimo-
 Mortuam Murænam flevit Hortensius Orator
 dies atratus: tu patris morientis non misereberis
 mala tempora! O perditam ætatem! Velim,
 raceam oportet. Plura enim dicere non pe-
 animi ægritudo. Superest tantum, ut resipiscas
 non ægrè feres, si ab amore tui recessero. Va-

Epistola 21.

Quam bene decipiuntur, qui domils vestri-
 nam sperant propediem tuâ virtute re-
 rum, cum tu (cujus interest assiduo labore
 venari & domesticarum rerum satagere) ni-
 lum nihil acquiras, sed & jam parva devores
 que & convivis omnia absorbeas, quæ perti-
 improbo sudore parentes tui collegerunt! Est
 illa tui expectatio? sic amicorum opinio
 spondes? Nescis, (me miserum!) nescis, quid
 vem tibi tuisque facias plagam. Pigritate
 voles, porrectisque (quod aiunt) pedibus,
 tramvis autem quiescas; timeo tamen, ne

num stultitiæ tuæ somnum indormiveris, ad resistendum scio confugas & expergiscare. Demum casu aliquo infortunium feras, & novercam tibi semel experire, quis cachinnis temperabit? quis naso non susperdet? quis de te otiosa garrulitate fabulabitur? Scio verba mea nullam menti tuæ aleum relictura: ne tamen causeris, tuæ te utilis nunquam monitum fuisse, nec jacturam tuam quam impropries & impingas; doceri volui, per non stetisse, quo minùs bene & prudenter vixeris. Vale, & deserta omni ornatu ac verborum lautitiâ stolam boni consulas.

Epistola 12.

Mirum non debet videri, si nostræ ætatis liberi ab omni morum honestate recesserint, & vici impudentes ac inverecundi ganeones, unicuique in virtuti dixerint extremum vale. Neq; enim potest, quin, cum à nobis infantuli, & ab ipsis dem serperastris corruptelam & improbitatem imerunt, adulti quoq; tenacissimè retineant. Nos (patre Fabio) cum adhuc repunt, infantiam deliciis vivimus: gaudemus si quid turpe & impudicum erint; verba ne abjectissimis quidem porcariis, mulionibus permittenda, risu & osculo excipimus: aut (quod turpius est multò) aliis dicenda aurem susurramus. Quid, hac innutriti contagio, ubi adoleverint, flagitiis non experientur? qui nequam hiscere, aut rectè proloqui possent, turpissimis & impurgabilibus maculis jam se totos & auriatenuis immerserunt, voluptatūq; delicias conciperunt, priusquam quid esset voluptas agnoscerent, num, quam illis mercedem rependent, à quibus inter adeò & molliter sunt innutriti? Eos, ut turpitudinis autores arguent & insimulabunt; dum eis non assurgent. Prudenter quocirca fecerunt

rit, cui aliena jactura melioris consilii suggereret
mentum. Vale.

Epistola 23.

*Comparan-
dus præce-
ptor mo-
rum san-
ctimonia
insignis.*

Quoniam ego multis audientibus nuper de
quantum pueris detrimentum afferat
illa educatio quam Indulgentiam dicimus; effla-
sti, ut aliquando uberiùs tibi aperiam, quibusnam
tutis & moribus liberos tuos formare debeas.
(quamvis ægrè feram studia mea quibuscunq; ne
interpellari) facere tamen non recusabo, nè ni-
mino amicitiae nostrae videar condonasse. Imprimis
quod ad mores spectat, cave ne corruptis juvenibus
adhæreant, qui pernoctant in alea, dies integros
potant & lascivunt. Nam si hujusmodi macula
infantia contraherent, nihil esset de futura pro-
sperandum. Compara tibi præceptorem sanctissimum
cujus sanctitas teneriores ab injuria tueatur, pro-
prios à licentia deterreat gravitas. Neque enim
me audis, eorum doctrinae magis quam moribus
sules: absit enim studiis magis quam virtuti so-
prodesse. Secus enim, bene vivendi ratio potius
eligenda, quam vel optimè dicendi. Labores
paulatim sunt assuefaciendi, non tamen ponderibus
superesse nequeunt, opprimendi. Si delinquant
mendacii convincantur, si jugum detrectent,
tantillum quidem remurmurent aut muginentur,
rimè vapulent: neque prius parcatur flagellis, aut
madversioni temperetur, quam & arrogantiam
noscant emollitam, & tranquilliores oleo aut
molliores facti sint. Quod si verborum leni-
tiam præceptorum velint exarmare, adulabilis
sermo omnino dandus est ventis. Ante
cavendum puto maximè, ne eorum delictis con-
ant, neu consultò dissimulent errata, ubi palam
ris comperti fuerint. Si bene fecerint, laus

Epistola.

andoq; non est suppressenda, ut eo velut gloriolæ
no pelliecti, acrius solito virtuti dent operam. Im-
matura redeuntis ad te nuntii festinatio, plura scri-
bere non permisit. Vale.

Epistola 24.

I essem ex eorum numero, qui criminatorias ami-
co um epistolas cum bile & stomacho excipiunt,
paterer tamdiu me tuis literis objurgari: aut enim
diam meam culpas, aut arrogantiam criminaris,
in voluptates declamas. Sed cum non ignorem,
hoc alioversum facere, quam ut nomini meo ma-
m inuras, quicquid scribis, boni consulo; tantum
st, ut aures tuis consiliis velim occludere. Sit vita
moribus non usquequaq; probatis adhuc, tamen
tur mihi laudi, si probè monenti assurrexero. De
hactenus. Porò si qua ex tuis illis monumentis
incudem jam satis revocata maturuerint, fac in lu-
prodeant & eventilentur: tum ut nos plenior
quo tibi demeraris, tum etiam ut teipsum ab o-
incommodo mortalitatis & oblivionis asseras.

Epistola 25.

Esco certe si existimes te operæ pretium facere,
aut multum haurire lucri, dum severè adeò &
co velut supercilio vitam meam criminaris. At, ut
ligas, te nec hilum proficere, ego verba tua nihili
tus duco. Nam cum retrici nimium censores mihi
liceant; hi omnium maximè, qui se erratis alic-
ingerunt Aristarchos, & aliis prædicant bene vi-
dum, cum ipsi turpissimè vivant. Si audiveris
vel minimum peccasse, exclamas protinus, & naso
aliter suspendis, quam si vel parricidii vel stupri
compertum haberes. Quasi verò mores tui intus
a cure, unicuiq; non essent explorati. Tu bonam
is quæ partem contrivisti ludo; universum fere

monium latrunculis & aleâ prodegisti; nibilom-
tamen simulatâ & quadam vulpinâ sanctitate ali-
illatras delictis. Dices, non meâ interesse quid
observare. Certè non video, cur pluris tuâ res
mores meos objugare, quàm me sceleribus tuis in-
Propterea vel alienam vitam culpâre desinas, au-
ducas inculpatam. Secus tuæ censuræ nec unius
æstimabuntur. Vale.

Epistola 26.

Fleri nequit, ut missum te faciam, nisi prius
pandi tui argumentum mihi auferas. Si di-
te culpâ carere, ac nihil commeruisse, dicto
& sub manum, mendacii te convincam. Nuper li-
unâ cœnaremus, suaseram tibi, ut relictis quibus
nugis Græcas amplectereris literas, quod alia
fluxerint Latinæ, & ad imponendum bonis
colophonem plurimum conducant; & adeo quod
ut sine his perfectum dici debeat nemo. Fiden-
deras, facturum te quod dixeram; neq; o-
quidem steteristi promissis: nam primis elementis
disti biduum; verum mutâ post paulo len-
aliò negotii animum convertisti, solâ (ut cre-
est) levitate ductus & inconstantiâ; quæ te
mutabiliorem arguit facilè. Si dicas, terro-
fuisse ejus rei difficultatem: non difficebor, a-
esse studiorum radices; verum hanc molestiam
cissimorum inde fructuum comes pensat ut
Propterea, si quid loci apud te habent nostræ
hortationes, eò revertere, unde impudenter
isti, neq; primo labore terrearis: nam quas in-
credis tenebras, tibi postea sole clariùs elucet
Si annum integrum sub hoc jugo durare non g-
nullius postea desiderabis operam. Solus poterit
cortice natâre. Vale.

Epistola 27.

Si pater tuus sumptu domesticæ charybdæ rem
 omnem usq; ad assem & pulvilculum prodegit,
 ostiatim liberos stipem oporteret emendicare, co-
 nus est omnes mechanicis artibus colligare, præter
 unum, quem meo unius beneficio Academicis de-
 vit, cā expectatione, ut proficeres, & vestræ omni-
 n consuleres paupertati. Cœutis plurimū, si non
 deas tecum mel ius quā cum cæteris actum esse.
 ratum tuorum alter est alutarius, alius lapicida, alius
 usitor, alius figulus, alius phrygio, alius fullo, alius
 digasarius. Omnes, quotquot sunt, cum paupertate
 o sturno diurnoq; labore dimicant. Nulli omnium
 perilius quā tibi consultum; modò fortunam sequa-
 bu ducem, & occasionem nunc capillatam effugere
 al calvani fieri non permittas. Si vis evadere in
 s sum magnæ & reconditæ literaturæ, prius oportet
 quā ipso statim principio te totum labori devoteas.
 de te omnia, solida jacias fundamenta, ne corruat
 on quid superstruxeris. Nullam de te mihi frugem
 end liceor, si remissus primū videreris, & in ipso
 end ad aiunt) portu impingeres. Cū te studiorum
 cre bit satietas, non offendet me aliquantula sudoris
 te passio; parè tamen hanc tibi indulgeas: nam
 ror diu nimis ab instituto opere desuescunt & feriā-
 , totii consuetudinem plerunq; induunt. Constitui
 iam mereri quā optimè, nec sententiam mutabo,
 t u alculum reducam, modò spem meam non fecel-
 str Dura patere: futurum est enim, ut te laboris tui
 er pœ liceat, cū sat is olei consumpseris. Vale.

*Haud faci-
 le emergunt
 quorum vir-*

Epistola 28.

Ulgò dicitur, eos non facilè emergere quorum
 virtus paupertate caligat. Quod ad id verum
 ut paucis admodum pauperibus liceat opulescere

*tutibus ob-
 stat Res an-
 gusta domi.*

nisi vel utramq; fortunæ mammam luxerint, prodigiosum aliquid suâ comminiscantur induit. Cui infortunio supremum illud accedit malum, & ubique fere gentium miseris illudunt felices, & seos beos contemnunt aquilæ. Neque tamen propius melior tibi conditio desperanda est: nam quæ hoc seculo sufficiens virtuti merces non exsoluit, neq; tamen usq; ad cælum exularunt literæ, quin quodq; principibus placeant & familiarescant literæ, pinguiorémq; fortunam sibi ipsi faciant. Quod si nihil melius tuis unquam votis accesserit, adhuc fortis est, ut te studiorum tuorum non poeniteat; saltem lucrifeceris, quod scientia & multarum rerum cognitione à brutis differes. Vale.

Epistola 29.

NUnquam ferè ad me scribis, quin opinio meam roges, quid de stylo tuo mihi videatur. Sed sane, quid respondeam, nihil dum certum habeo, quod certum & sui similem scribendi modum non habeas. Nunc enim te impensius delectat Laconismus, nunc variâ verborum supellectile orationem locupletas. Nihil tamen (ut verè dicam) adhuc reperi quod horreat à castimonia linguæ Romanæ; neq; est qui sermonis tui puritatem non deosculetur, nisi basdam molestum & grave esset auditu, quòd pleriduo tibi fingas elaborata, in quibus tamen temporis multum & operæ collocasti. Hæc ostentare si carere, nihil daretur tibi probro; at dum in gratiam studes demereri, otiosam lectorum in iulitatem excitas suscitâsq; & facis ut immodicis obstrepant arrogantia tua. Quare, vide mihi tibi placeas, multis displiceas. Vale.

Epistola 30.

IActenus aures tuas verbis onerare non destiti,
ut & corpore desineres, & tandem aliquando
virtutes experisceris. Quod te facturum de-
ceras, si velis tibi condonaretur culpa. Condonata
& venientem stultitiam omnes connivente oculo
simulamus, neque tamen experimur te factum ali-
quid meliorem. Si tui sceleris te non pudeat, peri-
culum est, ne ea mali suboriatur consuetudo, cui, cum
victus, mederi nequeas. Interrupi interim negotia
tibi, ut honori tuo consulere: nec me quidem pige-
re hoc fecisse, modo relipiscas tandem & dementari
cunas. Sin pergas semper facere ut cœpisti, finem
etiam exhortationibus. Liberum tibi relinquetur
viam sequaris, Voluptatisne an virtutis. De-
um, si casu aliquo infortunium feras, aliorum esto
iudicium, quis fuerit in culpa. Vale.

Epistola 31.

Num ea ferè sit omnium natura, ut suarum potius
rerum quam alienarum satagant; adeò tamen
cupidas tua semper mihi fuit curæ, ut vix effluerit
momentum, quo me ceperit tui oblivio. Quare non
esse feras, aut ab amore tui me recessisse arbitreris,
nisi interim vitiis tuis irascat. Reclamavi, fateor, quòd
placuerat quibusdam fabulis tempus contereris. Sed
enim ipsum teci, ut aliud studium complectereris, unde
frugis aliquando referres. Et si non putarem
in te probatum iri quæ dico, sane missum te facerem.
Unum tibi persuadeas, me tui semper studiosum
esse, & qui te ardentius amet esse neminem: sed
non video famam tuam apud verbosas hominum lin-
gas periclitari, tacere nequeo; neq; si vellem, per-
tereret laudis tuæ desiderium: quo, dispeream, si
quid unquam ardentius cupiverim. Vale.

Epistola 32.

Quatuor abhinc annos frequentius literis tui salutavimus; neque tamen certiores sumus rerum tuarum. Quid sit in causa, conjectare possumus. Credibile non est, tantis te negotiis distulatum fuisse, ut tanto tempore nullum omnino scribendi otium potueris tibi suffurari. Aut ergo non cepit oblitio, aut negligentiae culpam non cares. Quod pridem enim te monuimus, ut non solum scriberes, sed ad nos ipse revertereris, & matrem capulo nam reviseres. Si venires, amici omnes quos tui fatigat expectatio, animi curas discuterent, imitari tuae gratularentur, obviis te manibus exerent, & longam salutarent praefatione. Medius quoque spectandi tui desiderio ardeant omnes. Non horam de te loquimur, & vitam nobis acerbamus, quod tamdiu consuetudinis tuae fluctuamus. Propterea, si nos amas, fac nobis aliquantulum videndi tui copiam. Vale.

Epistola 33.

*Gymnosophistarum
consuetudo
laudabilis.
Amasis regis
Aegypti
probanda
sanctio.*

Laudabilis mihi videtur Gymnosophistarum consuetudo; apud quos, pueris, qui nihil quominus trugis afferunt, cibus denegatur. Nec minus laudanda est Amasis regis Aegypti sanctio, qui iussit, ut singuli quotannis apud cuiusque praefecti praesidem ratiocinarentur, unde viverent; eisque inferretur qui non facerent. Quod utinam quoque seculo observaretur: Non tot passim neque & nihili reperirentur nebulones, quot ubique feruntur: quibus nullum est aliud negotium quam ut prona & obedientia ventri pecora, ut crapulari, aut alienae insidiari vitae. Quorum peccata quotiescunque memoriam repeto, videre desolatam & multis madentem lacrymis Iustitiam, quae & principum negligentiae irascatur, & se

sepultum somno, aut conniventem arguat. Et,
obviam ab omnibus properè catur, resistatq;
lantibus abunde flagitiis, in tantum se propaga-
niquitas, ut nullus sit futurus virtuti locus. Actum
de bonis moribus, exulabit probitas, & improbi-
jus relinquetur sedendi in Orchestra. Proinde,
eli, siquidem me amas, (ut amas) cave ne eorum
ero adscribaris, qui Naturam sui parvis pœnitere
nt, & antiquissimum illud Chaos confusis adhuc
entis appetere. Da operam, ut, cum parentes
interrogabunt quid profeceris, dignus reperiare
ivas & quem ament. Hoc si feceris, neq; te
bit fecisse, neq; illos bene de te meruisse. Vale.

Epistola 34.

Naturâ ferè comparatum est, ut, quò quisq; ma-
jore sit doctrinâ, hoc & superbiat magis, &
cilium severius contrahat. Nec sanè mirum;
& volucibus, quo plures sunt plumæ, hoc sub-
is in auras efferuntur. Et pavones hoc se le mi-
ur magis, quo latius flabellum proferunt. Sed est
num genus, qui cum sint elementarii, & bonas
s ne à limine quidem salutârint, se tamen om-
nnum primos (si diis placet) haberi volunt; feruntq;
i quòd non æstimentur plaris, & quòd qua-
efesum transierint, transeuntibus non assurgatur.
qmodi erat nescio quis magistellus & gramm-
i qui audiente nuper idiotarum & vetularum
ne, multis fabulis sic strepebat immodicè, ut im-
eris illis commentationibus populo esset admira-
egit & magnam doctrinæ opinionem sibi merere-
re. Huc ergo cum ejus videndi causâ certatim om-
pe involarent, cœpi protinus percontari, quid illud
e. Eodem omnes ere responderunt, Alterum &
ustio redditum Ciceronem. Tunc ego, cum reli-
se accessi ut percontarer, Verum esset necne, quod
de

de nebulone sibi persuaserat vulgus. Sed dilige-
quàm nihil inveni, cùm accessi proximè ! Vin-
tionem proferebat, in qua non tot erant barba-
quor dictiones. Cum ego nugis illis aliquandiu
gatus pertæduissem, temperare mihi non potui,
cum sua sede disturbarem ; quod cùm fecissem,
absuit quia delusa nugis plebecula in me saxis
ret : tot jam fumos ille vendiderat turbæ, tot
ficiis universum excantaverat theatrum. Quod
tiescunq; memoria repeto, non possum nostro
non irasci, cui non sit aliud in Doctorum literis
crimen. Vale.

Epistola 35.

PLerumq; mihi doluit quod conveniendi tui
se se offerret opportunitas. Eram enim nescio
tibi dicturus, in rem tuam magnopere spectantia.
cis abhinc diebus pater audivit, te voluptatibus
titum usque adeò & illaqueatum, ut jam virtutem
mnes aspernatus fueris, ac æstimaveris nihili. Vale.

Epistola 36.

Est genus hominum, quorum utilitati dum o-
litur, se præbere gravantur dociles; ita ut vi-
tur minus habere cerebri, quàm cimex sanguinis.
tibi blandiar, nec oleum (quod dicitur) in auribus
tibi instillabo : sed mihi videris unus ex iis qui
scelera sua vellicari, nec viscera sibi tangi vo-
Novissimè cùm me consuleres, ad quem vitæ so-
arcum intenderes, vetueram te, ne insectareris a-
istos palpones, qui pellace vulpe benigniores,
ostio tantùm formosi, aureos montes pollicentur
à tertio usq; jugere manum porrigunt ; his
sæpenumero fucum faciunt, à quibus amplissimè
ceperunt munera. Nescio quâ diluendi tui
fiduciâ consilium meum nauci feceris : hoc
tamen est tibi maximo malo futurum. Nescis

diligerem sic inculpatè vivere, ubi probitas & virtus
 Visant? in aula qui Arabicè olent, & in cure sunt
 rbari purati, intus ulceribus & leprâ scatent. Postremò,
 adiuturine à virtute alienum, in multam noctem per-
 tui, caris, in alcâ pernoctare, are alieno obrui, nihil non
 m, pnestum audire? Et ne multa, nihil est non pro-
 xisum. Oportet imprimis ab alterius iussu pendere.
 totè & ad anxietatem usq; observandum est, non
 quodcum quid verbis jubeat dominus, aut imperet; sed
 ro h nucu significet aut digito crepet. Alienâ viven-
 iterim quadriâ: Bullatis nugis aures sunt præbendæ:
 icuiq; virtuti mittendum repudium. Nihil dicen-
 m est, quod aures tyranni graver. Si caleat, æstu-
 tum est; si frigeat, tremendum: & plerunq; cum
 esciurnam servitutem serviveris, si in ipsius iram ini-
 tia, legas, ob rem nihili, ob floccos, ob vitiosam nucem
 bus elegabit, perinde ac vilissimum Canopi vernam:
 rtut primorum laborum stipendium extorquere poteris.
 Vm pridem te hujus rei monueram, tamen verba mea
 hili fecisti. Si tui infortunii fueris autor; æqua-
 mlier teras. Æquum est enim ut faber quas fecit
 m opedes ipse gesser. Vale.

Epistola 37.

Moris est mihi, ubicunq; locorum vixerim, eo-
 rum semper reminisci, quorum beneficio bonæ
 vixæ, injuriâ temporum prius sepultæ, reviviscunt
 e solatim & repullulant. Nec sanè mirum: Nam meâ
 is ædem sententiâ non minoris (minoris autem? imò *Quanti a-*
 s, p longè pluris) æstimandi sunt qui linguam Lati- *stimandi*
 entia à morte vindicant, & pristinx restituant dig- *qui lin-*
 is iati, quàm qui civitatibus amplissimis jugum ser- *guam Lati-*
 finis excutiunt redditâ libertate. Sed est hominum *nam præ-*
 i ius, qui, cum rudere magis quàm loqui noverint, *priæ resti-*
 oc ois eruditorum votis & conatibus renituntur, ti- *tuunt dig-*
 ci utq; ne optimæ se propagent disciplinæ. In quos *nitati.*
 aut

*Invehitur
in barbaros*

In quos si reclamet aliquis; Deus bone, quibus
rum tonitribus fulminabunt? quot plaustra con-
onusta revoment? Non tantum non allurgen-
toribus renascentis eloquentiæ, sed factâ velut
juratione in eos certatim confertimque dimicab-
neque prius concutere parietes theatrorum, vel
obtundere desistent, quam sui similes ad latra-
in laudabiles illos linguæ Latinæ candidatos,
divivos eloquentiæ Camillos excitaverint. De-
esse Gothorum Vandalorumq; reliquias, quæ in
manam Rempublicam arma parare, resarcire,
barbarismis rogatum sermonem corrumpere v-
Quare autem velint non video, nisi quod forte
rentur, ut ne qui suis nugis idiotas prius eluserunt
agrestibus imposuerunt ingeniis, redeunte Min-
principatu ridiculi fiant, & ipsis etiam contempe-
quibus prius fuerant admirationi. Sed longè se
falluntur. Nam si suscitandæ semper eloquentiæ
mum adjecerint eruditi, tantumq; operæ qua-
jam ceperunt, barbaris hujusmodi retundendis co-
caverint, non est mihi dubium, quin pudore de-
hoc genus Gothi causâ casuri, ac arena cessuri
& ad extremum sese in pedes daturi. Quod si
ineptiis contenti viverent, neq; cæteros homi-
eodem cuperent sordere luto; essent quidem ri-
di, non tamen tanto odio habendi: Verum (quod
omnium multò turpissimum) cum nullo non
solœcissent, indignanter ferunt, non omnes e-
infantia iisdemq; barbarismis juvenari & inepti
Et (quod magis rideas) sacras literas coesse
arbitrantur, ut cum his stare nequeat regina
Eloquentia: quasi Hieronymus, Ambrosius, La-
rius, Athanasius, & alii plus sexcenti barbarè se
sint locuti, aut Eloquentiam cum Theologia non
conjunxerint, ut nescias utri duarum magis de-
Quiescite, quiescite, Philosophastri; nostræ om-

res vestris jam deliciis calent. Magno vobis malo
rum est, nisi à suscepto in literas & literatos bello
rem reculeritis. Nam ut numerosas Xerxis copias
tissimæ Græcorum turmæ pepulerunt; ita & pau-
eruditorum centuriæ infinitas vestræ gentis Van-
cæ myriadas, nullo negotio, & victoriâ expug-
unt incruentiâ. Ridiculum est, quod publico ex-
natis theatro, Renasci hæreses, Antichristos sur-
fidem catholicam ruinam minari. Qui (malum)
ionis hostes reviviscunt? hinc qui ex Græcis ad
um docent Latina? Quæta erat fides, quis eam
movit? Vos plebeculam in re nihili concitatis,
ruditis terrori sitis: monstra confingitis, quæ
fuerunt hætenus, nec posthac sunt futura: neq;
quisquam, cui à satyris vestris securo esse liceat,
que loquacitatis vestræ reria possit declinare,
audiente vetularum turbâ sermocinamini: quasi
ad serendum ocymum sitis nati, & major quæ-
maledicendi libertas vobis, quàm cæteris mor-
um, sit concessa. Quòd si quisquam reluctari
gat, aut eadem tragulâ vos referre; tantisper
trabit, dum rudi vulgo persuaseritis, eum vel
icem matris rupisse, vel in patrios minxisse ci-
omies. Et (quod pejus odi) neminem putatis dig-
ri, qui vestra vestigia (si diis placet) lambat &
(letur: quasi verò legitimi sitis naturæ filii, nos
ii tantum; aut sit aliquid in vobis doctrinæ,
ad nemo quisquam sperare audeat. Si eloquenti-
ne creditis viliores, quàm cui vacari debeat: re-
debo, vos similes esse procis Penelopes, qui cùm
inam assequi non possunt, ad ancillas divertebant.
quoq; infirmitatis vestræ conscientia deterriti,
iam ad eloquentiam, ut ad solem noctuæ, cali-
nos, ad quæstiones quas Fabius Ceratinas vocat,
codilinosque divertitis syllogismos. Quos tamen si
mum pleriq; inutiles fateantur, neminem tamen
habendum

habendum in pretio putabitis, qui futiles hoc nugas nesciverit. Nunc (nè multis agam) si veteris insolentiae cristas retundite. Secus, erunt, qui tanti fastus pertæsi, acutas sibi esse, suis vulneribus sanguinem sequi, se dominam habere (ut vos machæram) doceant, testem non esse edendam glandem, reposito jam tritico.

Epistola 38.

EGO cum rerum tuarum studiosus, tuique amantissimus semper fuerim, nec ullum obli hominis officium tuâ in re prætermiserim; vi, imò verò intrepidè mihi sæpenumero possum, te meî perpetuò fore memorem; ac, si quæ novercantis fortunæ Boreas mihi insultaret, fore qui in accepti beneficii hostimentum primæ iuricem manum mihi porrigeres. Sed, diu quàm longè meâ me fefellit opinio, dum te me morem expectavi, qui tui dememineris; dum, in te rebus meis adiutorem speravi, qui tuarum, per mirantibus, imò verò illudentibus, nunquam se quin omnia, quæ multo parentum sudore tibi sunt, avidè consumas, & cum flagitiosis hoc corruptissimorum gregibus universum patrimonium stultissimè profundas; &, quod longè deterius humanitate magis alienû videtur, patris defuncti viscere, cujus viventis labor tibi omnia peperit, suavissimè educavit, effusis charitatis habenis tibiq; omnia quæ ad bene & beatè vivendum nebant, uberrimè semper & ambabus suppeditantibus. Cui jam capulo instanti, & (quod dico) alteram pedem in cymba Charontis habentem dederas, te annuis parentalibus ac sacrificiis immolaturum. Quinetiam dum mortui cada sandapilarios efferretur, ejulabas, vociferabatur.

usq; clamitabas ; ita ut pro eo vitam pacisci
videreris. Nunc autem, ubi fides viventi præ-
? ubi simulata pietas cadaveri exhibita ? O in-
mentis juvenem ! O perditissimum adoles-
! Nihil sanè jam conqueror, quod mei de-
neris, quem parentis cepit oblivio. Jam quo-
in nequitia tua ita occalluisti, ut lapideam ma-
quàm humanam videaris effigiem indutus, pluri-
te verbis hortari desistam. Vive ut lubet, egerisq;
olueris ; profundas, perdas, pereas ; nihil ad me
um. Sciveris tamen ex Pittaci sapientis dicto,
te habiturum liberos, qualem erga parentes te
teris. Vale.

Epistola 39.

olitionis literaturæ viri, multaq; lectione ex-
erciti, qui de liberis educandis libros ediderunt,
& doctè mihi instituisse videntur, ut infantibus
& vagientibus studiosæ adhiberentur nutrices,
eos cibis mollioribus, utpote lacticiniis, sua-
pascere ; ne si duriusculos ori tenero fortasse
assent, flaccidæ adhuc & bullâ fragiliores max-
dentibus immunes, non frangerent, aut mollio-
pone stomachi non decoquerent. Cautè siqui-
observârunt, tenellum corpus vix bene compa-
esculenti paulò asperioris non esse capax. Hunc
qui de erudiendis pueris aliquid reposuere,
observari voluerunt, ut videlicet rudibus
; ingeniis, quæ sunt veluti tabula rasa, in quâ
depictum est, præficerentur viri moribus non
quam doctrinâ conspicui, qui nutricibus ni-
superiores, ipsos primis literarum eduliis, ut
minutulis elementis imbuerent, atque animum
bus perinde ac doctrinâ formarent, excole-
non ignorantes eos arduis oneribus non suffi-
cere,

cere, quorum vires modicis etiam rebus fuerent: eos præterea maioribus disciplinis idoneos qui in ipso vestibulo deficerent. Quod demum elementis, liminaribusque literis, Græci rudimenta studuerunt his inculcanda, quod prius rationem grammaticam, licet ornatu & immunem contexerent. Quod ubi facere jam scivissent, orationibus partim solutis, partim stribus, lepōrum & venustatis succo affatim, componendos voluerunt: ut imitatrici simiæ alienis inhærent vestigiis, quosque factum inspicerent, ipsi facere, aut saltem a tergo & eminus conarentur. Hoc uno memento, cum pridie hujus diei audiissem, charissime, te ad artis Dialecticæ studia, resque aspirare; non potui, ut utilitatis tuæ studiosus, quin id desiderium literis conarer; difficillimum factu suspicatus, te illius ebibere, qui aliarum artium parvulos rivulos & labellis primoribus degustaveris. Nec enim caduca & fragilia architectorum fore ædificiorum debile fundamentum extiterat. Agedum priusquam immaturis condescendas affectibus, examine perpendas quid tibi sit utile: nequam pares extruere, priusquam stabili fulcra solidaveris. Futurumque dubio procul expectantibus cunctis artibus longè exulaturum, si hanc à factam proscripseris, proscriptam flocci feceris. Erim, per deos immortales, idoneus videberis disciplinæ, si hanc (Grammaticen dico) ignores. Ad stomachum tuum faciet rivus, cujus fontanus fuerit? Eris juris Civilis aut Canonici, qui Latinarum dictionum sensus ignoraveris, qui Physicas rationes, qui verborum etymologia sciveris? Extricabis difficiles sophismatum nodos, qui apertissima quæque explanare non

Grammaticam discere perutile.

de gustaberis cœlestes & altissimas Astrologiæ aut
 Astrologiæ causas, qui quæ infima sunt, & pedibus
 vicina, contemplari nesciveris? Degustabis arbo-
 rum, herbarum, unguentorum, ac radicum succos,
 quæ odiosa fuerit primarum literarum delibatio?
 morbos unguentis aut antidotis repelles,
 ignorantæ remedium adhibere neglexeris?
 in Senatu, aut ages in theatris priusquam
 in schola loqui didiceris? Aliisne persuadebis, qui,
 tibi prævides utilia, suadere nequiveris? Per-
 inde, velim, & in memoriam aliquantisper revoca-
 re majorem annalibus, quàm frugifera, quam jucun-
 da artium humanitatis lectio, cujus amœnitas, le-
 suavitatis Italos (à quorum scatebris linguæ Lati-
 ne rorem primum constat emanasse) ita pellegerit, ut
 gravatè tulerint, cæteras omnes disciplinas à
 rejici & eliminari, ut has obviis ulnis amplecti-
 mur, harum odorem assiduè naribus olfacerent,
 linguam inexplibili degustarent, venustatem
 bellis artissime compactis deoscularentur. Quo-
 quisque etiam philosophus aut Sophistes in ipsis
 Italiciæ penetralibus comperitur? Quot illi
 medicos, quot Astrologi peritos, quot Juriscon-
 sultos invenies? Nullos sanè aut paucos. Contrà
 Poetarum nominibus civitatum compita ebul-
 lunt. Rhetoribus ac declamatoribus vix theatra suf-
 ficiunt. Grammaticos non capiunt Scholæ. Historico-
 rum verbis passim locorum compita fulminant. No-
 videlicet quotidie Servius nodosos enodat. Novus assiduè
 muscosos emungit: & (ut semel dicam quod
) laudanda videtur Italicorum Latini sermonis
 constantia; qui (quod has artes cæteris
 radiores semper credidere) ab earum castris
 quam defecerunt. Legimus oratorum principem,
 jam ætatis, Tullium, Rhodiis præceptorum
 recoquendum tradidisse: quin & easdem ar-

*Italis gra-
 tissima ar-
 tium hu-
 manitatis
 lectio.*

*Itali ser-
 monis La-
 tini paren-
 tes.*

*Clotharii
liberati-
tas in filii
sui pada-
gogum.*

res à priscis Regibus tantopere excultas, ut
suos præceptorum ferulis ac flagris, perinde ac
fortis aut conditionis peregrinæ puerulo, su-
voluerint; ipsosque institutores amplissimis ple-
muneribus cumulaverint. Sic Marcus Antonius
rator Frontoni Philosopho, quem dicendi præcep-
habuerat, statuam erexit: sic Scipio Africanus,
statuam sepulchro suo imponi; sic Archelaus, E-
dem sibi convivam adesse; sic Trajanus Roma
grediens Dionem Prusum eurrui suo donatum
rari; sic Ptolemæus Philopater templum Homeri
dicari, voluerunt: Sic denique (ut à peregrinâ
mesticam transcamus historiam) Clotharius Sa-
sillum ludimagistrum, quod Dagoberti filii sui
gogus esset, Ducatu Aquitanico donavit. Hæc
permulta, quæ adduci possent testimonia, (ut o-
sufficiant, quæ artes humanitatis attentius excol-
in animum (nisi lapideus fueris) inducant.
meis igitur acquiescas velim, qui nihil tibi non
non frugiferam consulam. Id ubi feceris, me
amori, licet infinitus propere tueris, plurimum
menti adjectum periclitabere. Vale.

Epistola 40.

REm à me tibi frugiferam, nedum jucundam;
semper factum iri opinatus sum, si, parentem
itar, quod ad animi tui cultum & morum honorem
pertineret, dictum tibi legendum, ac pro summo
delibandum esculento proponerem: statui apud
brevissimis sæpenumero codicillis (quoniam idem
quotidiano per te convivio efflagitabas) quid tibi
di, quid utilitati futurum; contra, quid honoris
fuliginem & tenebras inducturum sit, aperire. Illud
certius meæ in te benevolentiae, licet tibi tibi
culis notior sit, periculum adhuc facias. Fecit

operæ præcium videbor, si prius omnes in te vi-
ram favillas funditus extinxero, quàm te ad vir-
tudis studium inflammare studeam: si inquam, docti
colæ instar, prius tribulos, lolium, carduos, &
alias radicitus extirpavero, quàm purgatissimum
arum tritici granum sulcis immittam. Inter cæce-
quæ nomini tuo magnopere officiant, primas sibi
edicat Ebrietas, quam ideò primum eliminandam
cui, quòd ea rationis usum hominibus excutiat,
omnibus incrementum præstet, virtutibus or-
& nutrimentum impediat. Hinc eò facilius eam
tuis tui corporis interdicare speravi, imò & mi-
hi pollicitus, quòd non ignores, vinolentiam
multis videri fuisse. Quis enim nescit *Incommo-*
dentissimis civitatibus & opulentissimis earundem *da quan-*
tis perniciosam & exitialem fuisse? Quis nescit, *ta ex vi-*
tam, multis antè temporibus ineluctabilem, & *volentia*
rabie indomabilem, sepultis vino Phrygibus, *oriantur.*
tam fuisse? Quis ingentes Rutilorum copias à
Iphigene & Euryalo propter vindictam jugulatas? Ro-
mæ à Brenno Senonum duce, obrutis Baccho &
incendio datam? Fuitne & contagiosa summis
Principibus hæc temulentia? Quà autore, An-
chises magnus, hyeme tota vino & Venere contrita,
Oïfernes à Judith muliere interem-
tus; Polyphemus ab Ulyssæ excæcatus; Deiphobus
Troia interfectus; Alexander ab Iola pincerna
potatus; Cynaras filia incestu contaminatus;
Nero imperator à Probo superatus, ac suo sibi la-
jugularis; Athamas, Learchi, Agavæ, Pen-
theï filiorum sanguine pollutus; Anacreon acino
passæ suffocatus; Lacides Philosophus nimio
obrutus; Cyanippus à Cyane, Aruncius à
Mollina, filius, occisi creduntur. Infinita prope
nomina, quæ inexhausto orationis stylo mihi
dicuntur, in medium evocarem; nisi hæc satis

esse arbitraret, quæ vel temulentiam omnem tibi
 dimerent, aut saltem aliquâ ex parte refrigerarent.
 Perinde, velim & apud te sagaciùs paulò contem-
 plari quid inde veneni pullulet, quanta exhaletur mephitis.
 Obruti vino sensus hominem gliribus somnolentia
 efficiunt, è gradu mentis dejiciunt, & rectam rationem
 de cardine mentem. Resipisce igitur, & ab hoc ex-
 veneno linguam revoces: aut si factu tibi videatur
 difficile, eo prorsus abstinere quod tamdiu tantopere
 legeris; ne saltem Scythiis, id est Scytharum mi-
 imiter, qui nectar vel meracissimum Achelœo po-
 nunquam diluunt: quin (ut scribebat Androcydes
 philosophus ad Alexandrum) memento cum vinum
 bibis, sanguinem te bibiturum: nam cicuta hominum
 nenum est, cicutæ vinum: hoc est, considera, quod
 vini vis sit, ut veneni sit venenum. Vale. Dat.
 ædibus nostris, pridie Calendas Decembris.

Epistola. 41.

Facit tua in omnes, vel ignotos, comitas, notum
 liberos humanitas, pater colendissime, ut quod
 vis præter hoc corpus, & quicquid in eo est, te
 semper abs te acceperimus obsequia, plura sepe
 dictum appetere non erubescamus. Quinetiam
 turâ comparatum esse non ignoramus, ut i (ut
 Virgilio) Omnis in Ascanio chari stet cura pater.
 Contrâ verò, liberorum spes omnis in parente
 veluti naturæ refugium in anchora constituta per-
 neat. Audaciores igitur paulò in his quæ
 nobis fore conspiciamus, vel ob id unum factum
 quod pictorem in excolendis morticini imaginibus
 simulacris fictilibus, sensu & animâ vacuis, non
 ro, non argento, non deniq; pretiosissimis
 pigmentis conspiciamus. Validius igitur argum-
 cū a nobis visum sit, nec patrem in excolendis

timentis imaginibus debere facultatibus parcere, in-
 rapidè quæ ad ingenii nostri, nedum corporis cul-
 mæ pertinent, exposcimus; te nihilo in his, quæ ad
 spectum nostrum spectant, pictore tenaciorem, ex-
 nantes. Nè autem diutius te pendulum remo-
 co, lucidiùs quid verba hæc nostra velint, aperi-
 exus. Defecimus à primo præceptore, quem dum
 tunc scemur, mensæ tuæ convivam adhibuisti: nunc
 opæ aliæ militamus, primæ itidem classis præfecto,
 m discipulos, solutâ partim orationis venustate,
 opæ partim flosculis explorare latagens, Fabium
 deatilianum, & Cæsaris Commentarios assumpsit
 nandos: nec tamen itâ assumpsit, quin revocato
 miculo facilè recanter, si alios ad stomachum tuum
 , qualatum magis facientes eidem legendos injun-
 dau. Hos tamen præ cunctis eligit, quod Quintilia-
 s. n, licet mendosum & maculis scatentem, ab om-
 us laudari; Cæsarem, ut historiæ domesticæ scri-
 rem, à paucis, imò nullis, reprobari videat. Nè
 am à majorum vestigiis aberrare, & (quod triviali
 notur adagio,) cornicum oculos configere, & sexa-
 ut carios de ponte de jicere videretur, sex novissimos
 st, tidos Virgilianæ libros explanandos & ad finem
 ra seperis aridentibus) deducendos accepit: testatus
 minum, Silium, & Statium, ut duriusculos; Man-
 i (si carmen, ut paulò flaccidius, à plerisque non
 panequaue probari: unum Maronem heroici car-
 arens scriptorem ab omnibus (nullo reclamante)
 ra pari, amari, deosculari. Nunc igitur, pater æquis-
 uas perpendas, videaturne utilis horum autorum
 tino: quam si probaveris, da operam, ut condisci-
 ap proficientibus oscitantes non pigritemur, pigri
 , noscitemus, sed novis aucti codicibus cæteros
 is tunc cursu & lectione prævertamus. Vale.

Cornicum
 oculos con-
 figere.

Epistola 42.

Stomachum mihi aliquantisper movit, ac
 Sexeravit, multidica illa verborum tuorum
 ria, qua in me ut merulentum & vine marcentem
 (quod dicitur) ad ambas usque aures ingurgit
 severius incessivisti: movissesque acerbius paulo
 indubitata fide mihi compertum esset, te non
 animi, aut livoris stimulo ductum id egisse; quod
 rius, ut me tibi jampridem obnoxium, ampliore
 obsequio demerearis. Ego sane inficias neque
 iero, me præter modum vinolentiae deditum fuisse
 tamen in re culpæ meæ veniam cō facilius me
 turum spero, quod non ignores, neminem tam
 probitatis hominem (fuerit licet diis ipsis pro
 cuius vita aliquantulis vitiorum tenebris non ob
 letur. Æneam sua commendat pietas, dedecor
 ditio. Alexandrum bellica virtus extollit, de
 ebrietas. Solomonis prudentiam quisque laudat,
 viam nemo non vituperat. Neque tamen prop
 cere mihi existimo, sceleratis aliorum vestigiis in
 ut adhæreant: verum id unum summo opere abs
 tum vellem, ut convitiis aliquantō mitioribus
 crepares. Non sum pectoris adeo obtusi, ut
 humanis non mollescam. Cæterum quoniam
 poru nimio multis & immodicis sermonibus
 ruisti, te deprecabundus postulo, ut prolixior
 tionis stylo mihi adaperias, & enarres, quid
 ria ebrietati & crapulæ temperantia utilitati
 ra. Secus haud facile mihi persuasero, fugi
 esse prorsus vinolentiam: quam semper (a
 men verbis tuis contra niti) non solum joco
 sed & utilem mortalibus existimavi; nec ex
 rantum, sed ex receptæ fidei autoribus, in
 doctrina locum facile principem obtinentibus
 legi. Ennius in primis, Horatiano testimonio

cinere, & calculum adjicere volens, mero despumans ad
 carmen promptior existit: quin & Cratinus asserit,
 nulla placere diu, nec vivere carmina posse, Quæ
 tribuntur aquæ potioribus. Mnestheus quoq; vinum a-
 nimo & corpori robur addere testatus est. Quod si
 horum testimonia, quod profani fortasse autores tibi
 videantur, lûque deque tuleris; Christianæ religi-
 onis cultorem Bap istam Mantuanum tibi objiciam,
 qui Faustum pastorem ita loquentem inducit.

Vina sitim minuunt, animique doloribus obstant:

Vina ut amicitias, vires ita corporis augent.

Funde iterum: potare semel, gustare: secundus

Colluet os potus: calefacta refrigerat ora

Tertius: arma siti bellumque indicare quartus

Aggreditur: quintus pugnat: victoria sexti est:

Septimus (Genopoli senis est doctrina) triumphat.

È igitur laborem tuum hac in re mibi adhuc deneges:
 quin ubi crastina fulserit hora, epistolam ad me re-
 mittas, qua lucidius omnia verbis complectare. Cæter-
 um pridie hujus diei ad aures meas pervenit, re libris
 affluere complusculis, quos ut minimè tibi idoneos
 nunquam revolvas, sed in scriniis putrescere, cum
 blattis ac rincis rixari permittas: hos velim properè
 ad me cures deferendos, ne non sit, quo corporis &
 ingenii mei vires exerceam. Vale.

Epistola 43.

Vix satis (ut opinor) verbis exprimi possit, in
 quam profusum ac vehementem risum me vel
 convitum traxerit novissima, quam ad me dedisti,
 epistola; notissimum equidem cæcitatæ rux argu-
 mentum præferens, longèque notius exhibitura, si
 ita semper cæcutire, hallucinari, ac desipiscere, ut
 incepisti, pergas. Ego verbis quam fieri potuit hu-
 manis satis, ut opinabar, studueram te à vinolentia

cæterisque permultis id genus flagitiis deterere
quod cernere, nullum ad virtutes, non ex
catis à stirpe vitiorum fomentis, aditum mortali
patere : mihique adeo præter scrupulum pollic
te in meam sententiam, non pedibus modò, sed
nibus quoque ac toto corpore descensurum. Verum
quis me oleum & operam perdidisse non fatebitur
dum te ab his, quæ periculosa tibi fore con jicie
divertere studui, & ad ea quæ profutura opinor
hortatus sum : cui verbis meis, ut aliquantò aspera
oribus, ac consilio importuno, parum fuit non ad
evisse, nisi & reprobanda quorundam Epicureo
testimonia ad vinolentiæ tuæ & erroris fulcra
rum adduceres : quasi vero delicti causam ex
get erroris alieni testimonium, cæcisque visum
stituat alienæ cæcitatæ probatio. Sed Christi
religionis cultor Mantuanus vinolentiam præ
vit, qui septimum etiam haustum non denegat
Perpendas velim prius, quàm quicquam crudum
impræmeditatum evomas, quémnam pastorem
verbis inanibus effutientem induxerit ; nonne, quæ
so, & idiotam & consilii prorsus immunem ? qui
sciverit, quæ à rusticis nihil præter aratrum
lentibus efferuntur, à sapientibus non pluris, quàm
ventris crepitum æstimari. Videberis igitur apud
plusquam ingenio natus, si rustici perinde ac
vissimi Catonis, frontis rugosæ viri, probaverint
tum ; cò quod ad nequitiam ampliorem (quod
diei solet) fenestram tibi patefecerit. Quod
autem efflagitas, ut amplioribus verbis tibi
am, quid contraria erapulæ, & corporum volu
tibus, Temperantia utilitatis aut laudis afferat ;
tius id (ut opinor) tibi fuerit, si prius apud
diteris, quid infamiæ, quid probri quid ignavia
ferant turpissimæ ac mellitæ voluptates : quæ
ait Cicero) qui sequitur, nomine tantum homi

belluū dicendus est : cuius sit proprium, cor-
pori inservire, & his solum voluptatibus, quas tum
pastum ē ventris quærit rebus. Turpissimum
est genus hominum illorum, qui in ventrem
projecti ac libidinem, veluti sues cœno volutantur.
Nihil est ergo quod ignores, hominem tantis laudi-
bus ob temperantiam efferendum, quanto probro
voluptates illas, quibus semper poenitentia sub-
sequitur comes, deprimendum esse conspicias. Tem-
perantiam (nisi cornea fibra, aut jecur adamantini-
um, roburque & æs triplex circa pectus fuerit) ut
credibilem probabis, si diligentius observes, quan-
tum plerisque mortalium celebritatem, aut, ut ve-
rius loquar, immortalitatem pepererit. Non igno-
ras communi omnium suffragio perpetuò laudibus
efferi Masinissam regem Numidarum, quod cen-
tesimum suæ ætatis annum agens semel tantum in
meridie cibum sumperit, ut milites suos ad tempe-
rantiam suo induceret exemplo. Romanorum hi-
mæriis Curium cœlo tenus efferri conspicias, quod
quæculis contentus viveret. Lycurgum nōne Re-
gem ubique gentium nominari, quod abstemius vix-
erit ? Alios item prope infinitos per ora hominum
citant, quod sibi has pestes interdixerint ? Co-
mperit te igitur ad resipiscendum virtutis præmia,
cetera à flagitio deterreant scelerum opprobria. Non
erit præterit, difficile admodum esse, contemnere
(voluptatem jam nobis insitam, & quæ affectuum
errorum semper sequatur comes. Possunt tamen
arctissimæ vitiorum fomenta extinguere, quæ momento
extirpari nequeunt. Sed de his hæcenus. Ex-
plicas nuper, ut libros, quos in scrinio putre-
scere cum blattis tineaque rixari permittebam,
curarem perferendos. Curavi, quod etiam,
ab ostentatione procul positos, utiles tamen
fore suspicabar. Ego ubi majorem paulò studiis
meis

meis quietem impetravero, ad te majora dare
stitui. Hoc tu interim boni consulas. Vale.

Epistola 44.

*Stultum
est timere
quod vi-
tari ne-
queat.*

Asfiduis (ut accepi) lacrymis faciem hume-
curis edacibus animum corrodis, verberibus
bris corpusculum diverberas, unguibus insanis fa-
deformas, quod natum, eximio literarum amor-
grantem, (cujus prima ætas iter ad ingenii lumen
nifestum ostendebat) fatali jaculo percussam am-
Quod sanè audire, nedum perpeti, difficile admi-
mihi visum est: parùmque abfuit (itè me stimu-
novi doloris rabies) quin interdum vulneribus
nestis me mordicus mutilaverim: idque (ut opi-
fecissem, ni muliebrem quandam ejulationem, oli-
rentum & amicorum exlequii interdictam, lege-
rum fuisse me monuisset Cicero. Ad id me urgebat
doles pueri eximia mores probatissimi & ingenii di-
dor. Verùm cum apud me sagacius paulo confid-
Stultum esse (ex Senecæ dicto) id timere, quod vi-
nequeat; lacrymis temperavi: quod ut facias mori
te velim. Nōsti certius quàm ut moneri debeas, pa-
tales omnes, etsi serius, morituros tamen. Pater
ordo stat immobilis, fatum ineluctabile, immu-
rerum dispositio. Surdas esse mortis aures, scilicet
pectus, inevitabile telum conspicias. Nihil est ergo
te diurnis animi excrucies; nihil quod vehementer
indoleas; nihil quod amplius Deos & astra vobis
delia. Effet hercle quod meritò possis conquiescere
mitius cum cæteris mortalium, quàm cum aequi-
actum conspiceres. Effet quod justè Mortem
justam Accusares. Verùm (ut ait Tragicus) de
nibus æqua; non superbificis Regum divitiis
quàm lacero mendicorum panno flectitur: quàm
quentius casas & tuguria, quàm turres & castra

creditor & expugnat : nec magis Iro, quàm Cræso ;
Curio, quàm Augusto, se præstitit inimicam. Non
hanc tucatis declamationibus oratores, suavidicis
carminibus poëtæ, promiscuis pharmacis aut un-
guentis medici & myropolæ, teretibus lanceis equites,
pennatis missilibus strictisve mucronibus pedites,
gemmatas coronas imperatores, non denique cuncti
mortales rebus ullis mortem effugiunt, aut terrent :
neque sanè honestius aut sublimius Regi, quàm
pastori domicilium præparat.

*Quantum quisque sui metitur corporis umbra
Impendens terræ : majorem non parat urnam
Principibus, quam pauperibus rudibusque bubulcis.*

Quin & urbes fortissimis munitas propugnaculis,
templa variis exstructa marmoribus, aulas Attalicas
decoratas tapetibus funditus demolitur, evertit,
dissipat. Cum nihil igitur intactum relinquat, cui
sux acerbitalis virus non propinet, quod non fo-
dicet celo ; iurorem moderare, bilem cohibere. Erat
(fateor) quem luges, facili natus Minervâ, multâque
tam lectione exercitatus : ita ut prosperè cum La-
tinis actum esset literis, si supervixisset. Cum ta-
men fatalis necessitas ita exigat, ut unumquemque
suo migrare expediat, ejus transitum vultu sere-
no ac minimè supercilioso perferre debes : quin eti-
am scelicem illum censere, quod non repentino (ut
plerique à Plinio enumerati) obitu decesserit ; sed
dilutâ ac expurgatâ longo examine conscientia :
quanquam nihil (ut conjicio) severa dignum scutica,
previis que Gyris, & umbrarum carcere dignum
perpetraverit. Quid si tantus animi tui dolor nul-
lis verborum aggeribus queat mansuescere, alienæ
saltem constantiæ exempla te moveant ; Anaxa-
goræ imprimis, qui, audita filii morte, nihil sibi no-
vum

vum nuntiari asseruit, quo ex se natum morte sciret. Periclis item, quid duobus filiis intra triduum spoliatus, iisdem diebus vultu non immoto, quam fuisset dura filex, aut Marpesia concionatus est. Æmilii Pauli, & Xenophontis strendō; quorum huic sacrificium agenti cūm ciatum esset, alterum ex filiis, natu majorem, in cecidisse, coronam tantum deposuit: percundum demum, quoniam modo cecidisset; ut audivit fortimē pugnātem interiisse, depositam capiti coronam reposuit, numina testatus, se ampliorem ex filii tute voluptatem, quam ex morte amaritudinem sentire; ille, dum, quarto ante triumphum suum Macedonicum die, alterum filiorum amisisset, alterum mum tertio post triumphum; jacturam illam animo tulit. Id erat quod te monitum volebam, te precariō factum expetebam. Vale.

Epistola 45.

SÆpe & multum apud me dubitavi, liceret, ne ad eos velut ad anchoram & asylum semper inversis confugere, quorum suppetiis & patrociniis plerunque fuerimus adjuti; atque eō magis, quod beneficium qui dare nescit, (inquit Seneca) injuste perficiturque ingratae & minime generosae mentis accipitur semper, largiri nunquam. Fecit ea res, ut, novo conspectu gente scrupulo, qui malē me habet, consilii tui superarias adhuc emendicare diutius & cunctanter erubescerim, cum jam tua beneficia in me tanta exstiterint, si vitam pro tua unius dignitate profunderem, vix vitam minimam viderer assecutus. Cum tamen me me Tullius, Grati esse animi, ei multum velle debere cui jam plurimum debeas; tanti tamq; prudenti viri dicto audacior paulō factus, timorem cunctationis neque adhuc turpe existimavi, ad te veluti Me-

beneficium recurrere : qui si meritis tuis re-
pendere, aut gratiam referre nequeam, agere sal-
tem non desistam : eosque imitabor mendicos, qui
acceptæ stipis mutuum referre nequeunt,
benevolâ verborum actione rependunt. Is autem
supulus, qui me mordiculus vulnerat, nocturnum
sonnum mihi adimit, severam faciem mihi exaspe-
rat, meque propè dixerim, de gradu de jicit ; talis est :
surgit in me rabiosæ loquacitatis, & contagiosæ
insulentiae clamorosus quispiam detractor, ac pestifer
inbitinarius, satyricis armatus aculeis, telaque vipereo
sanguine tincta gerens : quem nec verbis à me læ-
sum, nec injuria affectum (testes verborum meorum
Deos invoco) putaverim ; sed (quod nunquam sibi
persuasit) plerunque miris extulerim præconiis,
hisque rebus, ac modicâ supellectile, quantula-
unque fuerit, si eguisset, uti voluerim : is tamen,
non omnes, passim locorum caninâ utens fa-
cundia, nomini meo illudit, canino dente me mor-
dicat, indelebile stigma mihi inurit. Hunc dices
non quotidie totum perlegere Archilochum. Quod sine
interpreti, difficilius ac molestum magis videtur, cum
ioquâ me accusavit culpâ ipse vacem, sinque eorum,
quæ mihi impingit, minimè conscius. Si ulla verbo-
rum petulantia à me præter hanc fuisset irritatus,
non merito sanè viderer conqueri, Qui paterer telis
vulnera facta meis : Cum præsertim Lacedæmoni-
um Chilo præceperit, Proximo non maledicas, si
non vis male audire. Verum (repetere cogit dolo-
ris rabies) nunquam usquam à me, factum di-
ximusve existimo, quare ita in me stomachari, succen-
desse, invehi ac sævire debeat. Id tolerandum, necne,
dixerit non satis scio. Tolerarem, nisi tacendo cul-
pam præstare viderer, nisi etiam ab hoc me diverteret
publii mimographi poetæ verbum, scribentis, Vere-
tur ferendo injuriam, invitas novum. Te igitur plus
quàm

quàm dici queat oratum velim, ut ubi primum
 tuis, quibus nunc districtus es, quietem impetras
 aliquam consilii tui scintillam mihi porrigas; quæ
 imponitur oneris, sponte suspicias: simul, ut ple
 obsequio me tui amantissimum demerearis; si
 id suffragii mihi denegans, sis delicti mei (quod
 fortasse perpetrarem) auctor conscius. *Vale. Vale*
 nem tuam cura diligenter, & me semper ama
 per fecisti. *Datum ex ædibus nostris. IV. Nov. Jan*

Epistola. 46.

SÆpe & multum dubitasse te asseris, Effes ne
 quando sinister scrupulus animum tuum pro
 vulnerarer, ad me velut anchoram præsidii caus
 fugiturus: Miror sanè, unde perplexa ista fluctu
 anxietas tibi primum irrepsit, qui amicitiaæ ju
 omnia polliceri debuisses, quæ aut corporis aut in
 m-i vires non exsuperant. Esset quòd cunctis
 paulò hæsitares, si ulla in re quam amicum postu
 ris, aut te repulsam apud me passum testareris,
 in præstando vulneribus tuis medicamine tardius
 me aliquando amicum præstitissem. Verum
 fallor) enim me semper probasti, qui (ut *Pericli*
 bum mihi vendicem) paratus sum me rebus tuis
 commodare, etiam usq; ad aras; quique conservan
 causâ de via declinare cum *Chitone*, non dubit
 Dignissimum enim hoc mutua inter nos chari
 pignore te semper judicavi. Hæsitare igitur qu
 moneo, tibi que perluadeas, me (ut cum *Terent*
 quar) pedibus manibûsque omnia semper fac
 quò rebus tuis consulam. Qòd autem scribis, n
 num quendam ac rabiosæ loquacitatis *Zoilu*
 te contagiosæ virulentiaæ dietim quicquam
 locorum evomere, quem nec verbis à te læsus
 injuriâ affectum putes: vis quid in ea re utile

nam ut tibi adaperiam? Socraticæ patientiæ tibi
 ramicam assumas, frontem baccare cingas; inconcussa
 tu omnia patere, perpétère & abstinere; ejusque
 ba non pluri quam saturi ventris crepitus facias.
 ignoro, id eò durius bilem tibi ac stomachum
 velle, quod quorum te insinulat minimè sis con-
 . In hoc hercle notius argumentum fuerit tuæ
 entia, si, ubi clamosa comminatione, verbisque
 giosis ita obtrahat, ita cornicatur, elinguem Seri-
 ranam te præstiteris. Quid enim huic homini
 bilio litem dissuadeas? Quid serpentinæ linguæ
 num excludere satagas. Patere, patere, ac prius-
 rem temerè quicquam cructes, Tiberii Cæsaris mo-
 nam in memoriam revoces, qui (ut testatur ille)
 convitia malò que rumores, ac famosa de se ac
 carmina, firmus & patiens, dicere satis habuit;
 vitate libera liberas esse linguas oportere. Ad id
 omnia philosophorum apophthegmata ac sententiæ
 cant: Cleobuli imprimis, Cum cavillantibus non
 insaniendum, præcipientis. Quid, quæso, te lucri
 secuturum speras, si cum iurgioso litiges, & (quod
) in pateo cum cane pugnes? Nihil sanè malè
 , qui bene dicere non novit. Ejus igitur verba Ze-
 ris committas. Cramer, obstreper, creper, incre-
 ; nihil est quod tibi dari queat vicio, si pertuleris.

In Seripho, Insula, rane mutæ sunt.

Cleobuli sententia: Adversus improbos non est vitandum.

Epistola 47.

Magni (ut video) verba mea æstimasti, magni
 consilia fecisti, hominum stultissime; qui
 tibi perniciosum semper fore prædicavi, exca-
 , stultitiæ tenebris involutus, perpetraveris. Pa-
 tibi visum fuerat, juventutem innumeris propè
 tiis contaminare, nisi &, summam tuis miseriis
 osurus, uxorem duceres: quasi vero odiosa ti-
 erit libertas, infantium clamor jucundus: quasi
 mu.

multorum curam appetas, qui tui tantum visus esse poteris. Quid dicet homo antiqua te ac fide, pater tuus, si resciverit, qui jam sacrosanctis & cultui divino ab incunabulis te devovisti? Testor Deum atque hominum fidem, ad infamiam redigetur; vix erit sui compos, ita ardebit iracundia. Et cui dubium potest esse, quin, si tibi locum repererit, quingentos protinus tibi infringat phos, aut cerebrum tibi diminuatur, aut te verberatum in pistrinum det? Quibus autem ambire furentem conabor? Quæ prima sumam; Quo affatu lenire studebo? Vociferabor scio, & me erroris tui conscium protinus clamabo, arguet, detestabitur. Cum enim inter me apud me juventutis tuæ jugum, libidinem, pergentiamque biliosus increparet, atque adeo crederetur, ut pene in capillos tuos vellet involare, cum te semper excusatum habui, dixique, vile id esse vitium, ac primævis omnibus communi quod crescentibus annis facile extirparetur: perisique perditos illos mores me tibi facile eximurum. Dii boni, quid (inquam) dicet? Ultri non gravius excandescet? Ultri durius convitium met? Utrumque sanè (ut opinor) pari cultro num putans, furis devovebit. Miserum me, agam? Hocceine etiam, hominum perditissime, cisse debueras, priusquam amicorum cuiquam faceres? mihi saltem, qui te semper pari loci habui, quo & parentem; cui nihil unquam tantum intus latuit, quod tibi adaperire dubitavi. Quid est quod in erroris tui fulcimentum addideris? Quod huic malo remedium invenies? Quid te arguet, referes? Si, priusquam quicquam raris, amicorum neminem consiliis tuis adhibuisti, cautius saltem præmeditari debuisti, oneris subibas, cui iugo cervicem inclinabas.

quod, cum vel cornibus excutere placeat, non *Multis*
 ac. Id auribus tuis inculcatum si profundius volvas, *sunt ob-*
 mptam tibi libertatem comperies. Te solum cui *noxii cu-*
 osum prius esse oportebat: Uxoris posthac & *ris quibus*
 rorum cura erit habenda. In diem antehac vive- *nupserint*
 : incæpto vix prandiculo matutino, cœnæ sequentis *mulieres.*
 ium te esse nunc expedit. Porrectis (quod dicitur) *Hor.*
 bus, & in utramque prius aurem dormiebas,
 urnum somnum tibi posthac auferet domestica
 efficas. O hominem inconsultum! Ô tribus Anti-
 caput insanabile! Erit polliceor, tempus, in
 stultitiæ tuæ pœnitentâ ductus & unguibus
 em tibi deformes, & matrem, cum te pepererit,
 ricivum malles peperisse. Quid quæso? Si amico-
 verba nequiverunt, suis aureis sententiis philoso-
 ab hoc non deterruere? Quid, primum omnium
 non succurrit Alexandrides, qui dicebat, Diem
 iarum omnium malorum initium? Nam aiebat,
 pauper divitem duxeris, dominam non uxorem
 peris: Si pauperem, onus vitæ ferre non pote-
 cum præ uno duos sis nutriturus; Si turpem,
 bis; Si pulchram, habebis communem. Quid,
 am, Hipponactes & Chæremôn non diverterunt?
 orum ille duos dixit uxoris dies dulcissimos; *uxoris*
 iarum videlicet, & Mortis: hic, Satius uxorem *dies duo*
 re, quàm ducere. Cæterum, quoniam veteri fer- *dulcissi-*
 proverbio, Sei ô Phryges sapere, tuo nunc infortu- *mi.*
 apias: & quam in te cudisti fabam, perperere.
 d tibi propinasti venenum, bibe. Vale.

Epistola 48.

Quid causæ est, quòd novissimis tuis literis tan-
 opere mihi luccenseas, in me tam graviter
 imes, tam acriter inveharis, tam furiosè sævi-
 Sumne incendiarius, pirata, sacrilegus, homi-
 ? Nihil hercule (ut suspicor) peccavi, nihil
 D com-

commerui, nihil denique tanto dignum
 perpetravi. At uxorem (diciis) parentibus,
 sacris mysteriis ab iacunabulis me devovera-
 norantibus, aut invitis potius, duxi. Quid
 rim? Quis à protogamia hominem divertere
 nec humanis, nec divinis legibus, cautum a-
 tum fuisse unquam reperiatur? Tu sicubi
 locorum, gentium, autorumve eminentissi-
 contra factum probaveris, dignissimus cen-
 lim; *Cujus in exitium & mortem non una*
Simia, non serpens unus, non culeus unus
 quicquid ab ingeniosis ad hominum tor-
 miseras tyrannis unquam repertum est.
 senio tenus (quæ misera est lassitudo) soli-
 ac coelibem consensescere? Vis brevissimam
 vitam instar lacrymosi turturis præterire?
 igitur moneret Tragicus, læti ut viveremus
 fata sinunt, cum præsertim properet curs-
 citato, volucrique die rota præcipitis
 anni. At veterum quidem philosophorum
 & castè vivendum præcepisse, & ut præcep-
 vixisse, facilè concesserim. Non est tamen
 mulandum, Verè sapientes non tantum
 commendasse, sed ad eas quoque accessisse.
 enim Philosophi, Pythagoras, Socrates, Cra-
 am qui sine supellectile fuit, uxores duxerunt
 que cohabitavere: neque philosophiæ impe-
 ro putaverunt. Quid enim (ut arguebant)
 officium philosophi, quam secundum naturam
 vivere? quid autem magis secundum naturam
 vere, quam uxorem ducere? Tunc ipse
 animal plenum rationis (quem hominem
 sociale esse, atque ex philosophorum testi-
 societatis illius principium esse conjugium
 quo neque civitas consistere, neque domus
 facta esse potest. Illud enim vinculum (quod
 cunda est animi requies) utrique curas ad-

*Officium
 Philosophi.*

oque amicitiam constar, ac, si quod acerbioris
 as in altero enascatur, partem alter ebibit. Non
 ætatum adeò imprudens, ut cuique, vel relictis
 im crepundiis, id licere contenderim: ubita-
 ætas firmius aliquando maturuerit, non video,
 re id commodè fieri non possit; aut si possit, non
 ear; aut si debeat, cur mihi quoque non liceat,
 necessarium videatur matrimonium, ex tri-
 Lacedæmoniorum lege: quarum primâ, Qui
 rem non duceret: secundâ, Qui tardiùs; tertiâ,
 non bene, damnabatur. Apud Romanos quo- *Bona eo-*
 Valerius Maximus, & Julius Brutus bubulcus, *rum qui*
 sores, bona eorum qui ad senectutem coelibes *ad sene-*
 venerant, fisco adjudicasse creduntur. Sed qui *etutem*
 mem (inquis) duxerit, molestiam feret: Qui *cœlibes*
 rem, non uxorem sed dominam accipiet: Qui *pervene-*
 thram, tenebit communem. Duxi ego uxorem *rant fisco*
 a liberali, & vultu adeò modesto, ut nihil suprâ: *adjudica-*
 ue enim (spero) communis erit, quæ nullum *bantur.*
 terio capitalius esse flagitium sibi unquam per-
 it, sed eos, qui illud perpetrassent, Perilli rau-
 & Bufiridis aîâ dignissimos semper asseruit. Quid
 so, melius facerem, quàm quæ laborum partem
 neret, partem voluptatis & lætitiæ mecum ebi-
 t, reperirem? Faciam enim aliquid oportet:
 is me addicerem mysteriis, qui, id utile fore ut
 erem, adduci nunquam potui? Solus belluæ in-
 viverem, cui solitaria vita nihil unquam magis
 sum visum est? Fornicarer, aut adulteriis me
 minarem, cui aliter concupiscentiæ præter
 s parère liceat? Fornicatione & adulterio ab-
 erem, cui stimulo carnis reluctari, impossibile ma-
 quàm difficile existit? Cum igitur secus fieri
 iverit, quiescas porro moneo, ac desistas mihi
 ignominiosum aliquid, connubium objicere,
 tuâ & parentum operâ, quam si facti hujus per-
 mihi denegaveritis, solus rerum mearum, ut-

cunque potero, satagam, quando etiam id efficitur
 meâ propius quàm aliorum interest. Quòd si
 duus corporis mei sudor minor fuerit, quam ut
 stium utrique victum conferre valeat; certum
 domesticatim potius manum ad stipem porrigam,
 quàm inediâ miserè consumi. Vale, habes
 nuncia verba mei. Datum ex meo & sponsæ tugæ
 Calend. Martii.

Epistola. 49.

Hominum barbaris & incultis moribus pra
 torum compluscula belluinæ propè fer
 exempla, historiarum passim reperire est. Nec
 quam tamen annalium legisse aut vidisse tam
 deæ cervicis, tam agresti natum ingenio queng
 memini, quem peponē molliorem, & oleo
 quilliozem non redderent meæ vitia tua detest
 inelamationes: quæ te cordicitus non solum
 pupugēre, sed ne in cute quidem titillārent. e
 me animi suspensum ita reddidit, ut quoties
 que rei hujus in mentem venit, (venit autem
 singulas horarum minutas) mihi vix ipse
 perem, quin vitæ longioris pertæsus, novum
 quod & inauditum mortis genus misero mihi
 miniscar, quo possim invisam quàm primū
 rumpere lucem. Fecissē rque jampridem, nisi
 reum hunc animi tui rigorem humanissimis
 sensim exuri posse mihi persuasissem. Quis
 perferat probris alienis se intamem fieri? At
 rum flagitia sæpenumero parentibus impingun
 quod hanc peccandi occasionem, mollemque
 cationem (quæ omnes corporis & animi
 frangit) liberius illis videantur indulgisse. Vi
 igitur meâ socordâ, aut formandi tui negligē
 ad nequitiam fenestram tibi patefecisse:
 cum nihil aliud perpetravero, quàm quòd
 genu

querim, magnam tamen reipublicæ injuriam
lebor intulisse; quasi vero omnem operam, cu-
n, industriam, diligentiam denique omnem, ut
quàm optimis formarem institutis, non adhibue-
m. Quando enim, quæso, rerum tuarum negli-
hs visus sum? quando tardus, aut fugiens labo-
e jas præsertim quem tibi usui fore credidi?
nne à puero parvulum eduxi? nōne pecunia-
n, aliarumque rerum tibi utilium, affatim seni-
t ministravi? Nōne sub præceptoribus Latinas
eras haud incuriose doctis, quos intra privatos
rictes non modico retinui stipendio, erudien-
m curavi? Abunde lignorum, si quando vehe-
ens esset frigorum intemperies, præbui; mun-
as cæteris fratribus vestivi. Sperabam itaque his
re meritis, te, quoquò terrarum misissem, ita-
m; nihil eorum quæ præcepissem, morosâ cer-
te detrectaturum, sed pedibus manibûsque in me-
sententiam descensurum. Neque tamen te pu-
t, hominum turpissime, ea facere quæ & me
insaniam redactura, & te, (ne dubitaveris)
quando ad furcas & scalas Gemonias ductura
at. Nam si lucidius aliqua ex his, quæ infinita
nt, verbis complecti liceat, quænam scelerum
ecies reperiri queat, quâ te non inquinaveris?
uis in tota Gallia sicarius, quis ganeo, quis adul-
t, quis parricida, quis nepos, quis aleo, qui se
cum familiarissimè vixisse non fateatur? Taceo
eritiam tuam, quam deliciis solvisti; verba im-
dica, ne Alexandrinis quidem permittenda de-
ciis, in ore tuo frequentia; alia item gravissima,
æ ab omnibus perperrâsse utinam falsò dicereris:
æ tamen dictu pudenda sunt, fecisse tamen
non puduit. Accersiverunt me ad cœnam nudi-
quartus amicorum nonnulli, ubi cum in tui
entionem mutuis incidissent colloquiis, cœpit
uidam immodicus alioqui virtutum mearum æsti-

Natus si-
nistris a-
vibus.

mator, me sinistris avibus natum prædicare, alium genuissem effigie tenuis hominem, spurc autem moribus porco simillimum, cui jus sit in coeno & stercore volutari, quàm aquarissimâ dilui. Nec desuêre, qui te ipsum, ac spurium, semine meo genitum inficias, qui virtutum mearum ne minimum quidem teres scintillam, nec mea te monentis verba quàm minutulos lanarum floccos æstimare, quanta, quæso, quâ nque acu â doloris cuspidatus meum tunc pertossum fuisse existima, quantâ itâ siccum jecur arsisse opinaris! Vix (ita me dii ament) effusos oculis meis lacrymarivulos ubertim erumpere. Vidisses capillorum diffusos extrahi. Dixisses, aut me dentitionem perpeti, aut quibusdam numinum imperiis morbove comitali miserrimè agitari, torqueri: ita me stimulabat rabies, itâ compungebat dolor. Quem dum, qui aderant, verbis (frustra tamen) conarentur, aggravescere in perendie viderer moriturus. Di boni! si te futurum sperâssem, te hercle (ut opinor) non ab ubere raptum, feris devorandum obiectum, Idque in rem utrique fuisset: tu vitiis saltem liceres; ego mileriis istis, quas perditissimi tui glomeratim mihi congerunt. Tu ob scelerum miniam, ego ob eam (quam præbuisse dico) candi occasionem, despectui & ludibrio non remur. Mirabar, mirabar, quod tui videndi neque nobis neque amicorum cuiquam jam fecisses. Tu enim turpissimæ vitæ conscius redabas, ne nostris omnium clamoribus (ut crederetur) arguereris. Timebas licentiam tibi adjugum servile imponi. O quàm inopes mentis periculo, eos prædicaverim, qui, dum metus, magister prohibent, quodam veluti putant sibi compertum, quales sint futuri jam

res; his nihilo sagaciores, qui ab unguibus leonum
judicant! Tu cum adhuc puerulus esses, emi-
nentissimum futuræ virtutis lumen præ te ferebas,
quæque omnesque (ut eos juvenum, qui verecundisunt, lau-
dare mos est) modestissimum te prædicabant; nec
quisquam qui spem de te quàm optimam non conciperet.

*Heu hominum ignara mentes, ignara futuri
Pectora! dum validos ætas tibi contulit annos,
Virtutum radiis scelerum præferre tenebras
Væcepisti, & misera præsagia fallere turbæ.*

ut aliquando verbis istis, nihil apud te lucri
habebituris, nullum (ut scio) pondus habituris, finem
imponam; ad ea quæ nunc dicam aures adverte. Non,
ut cum Terentio loquar) ex capite meo sis natus,
idem ut aiunt Minervam esse ex Jove, eâ causâ ma-
gis patiar flagitiis tuis me infamem fieri. Aut igitur
in malam tu in melius commutes, aut de te literam longam
relinquaturus, jugulum pares laqueo. Nisi enim te respiciisse
non dicero, ego velut spurium, & puerum me patre mini-
us dignum, te exheredatum, brevibus Gyaris, per-
durus tenebris, aut furcis potius devovebo. Vale, &
si verborum meorum (si sapias) noli dememinisse.

Epistola 50.

Vix audeo hercle postulare, ut verbis meis fidem
adhibeas (non quod commentitia quædam
hyperbolica scripturus sim, sed quod factu dif-
ficillima fortasse viderentur) nisi sincerâ fide tibi
persuaderes, eum me esse, quem amicorum absen-
tia non minus torqueat & exulceret quàm delectet
presentia, & enutriat. Postulabo tamen (scio)
multa intempestivè & illepidè meo more dicturus:
quæ omnia meæ imperitiæ tua condonet & in-
dulgeat

*Quæ hic
scribun-
tur de So-
crate ex A.
Gellio
excerpta
sunt.*

dulgeat humanitas. Jam primum omnium la-
te nolui, ex eo quo Luterianas mythologias, v-
résque istas (quibus impallescimus) nænias reli-
sti, Au eliamq; profectus es, ut ibidem in m-
res disciplinas, & magis quætuosas rerotum in-
nerrares, animum meum tui absentis desiderio
intubulle, ita somnolentis quibusdam cogitationi-
bus immarcuisse, ut Socratis non longe absum
viderer, qui staret solitus dicitur pertinaci statu
dius atq; pernox, à summo lucis ortu ad sol-
alterum orientem, inconnivens, immobilis, istis
in vestigiis, ore atq; oculis in eundem locum di-
Sis, cogitabundus. Dixisses me instar Niobæ
lapidem obriguisse, aut præstigiis quibusdam, h-
visque bustuarius stupefactum obmutuisse. Quæ-
etiam agelastus, ac velut irrifibilis lapis factus
Testes collegæ nostri, qui ubi attenuatam pro-
faciem, & ossa ipsa cute tenus protuberantia com-
en:ur, morbo eo quidem acerbo ac diuturno
laborâsse conjectant: qui tamen mutæ nostræ
nev lentix certiores fiunt, id tui causâ mihi com-
gisse non ambigunt; ægrum propterea solantur, &
saltem solari contendunt, causari, Nullum esse
pertinax & indissolubile amicorum contubernium
quod aliquando, alio istuc, alio illuc profectum
separari non oporteat. Vellem nihilominus à
immortalibus ita comparatum fuisse, ut mori re-
mihi licuisset, quocum tam benevole vivere (quæ
vivere? imò joculari semper & otari) licuerat.
ô orruna (exclamat Plautus) ut nūquam es
peti ô bona! Eo me amico privari oportuit, qui
cum omnia, ut mecum, libe è loqui poteram,
dolorum meorum partem ebibebat, sine quo
cundum nihil mihi videbatur, qui acerbatis
virus utcumque pestilens inexhaustâ verborum
niloquentiâ repellebat; facundo tibicini per-
lis, quem sciens & modulate adhibitum, viper-

moribus mederi, testis est Theophrastus ille Gellia-
 us? Quæ omnia qui adulandi studio à me dicta
 aspiceretur, is hercle tibi non minus, quàm mihi
 esset injurius; me videlicet Parasiti similem existi-
 mans; te Thrasoni Terentiano auris popularibus
 audienti comparans, qui inadulabilis es & judicii
 tui non prodigus; quique palpum obtrudere, si le- *Palpum*
 nocinium esset, cautè novisti. Stultum esset & in- *obtrudere.*
 consulte factum, hoc astu ad tibi congratulandum
 velle irrepere; quem nuda & infucata delectat veri-
 tas, quemque (ut cum Aulo Gellio loquar) hominem
 esse novi scientiâ nihil de verbis laborante. Etsi
 autem cû animi ægritudine semper fuerim, scriben-
 di tamen cupido mihi nunquam defuit, neque enim
 deesse permisisset insopita mutux inter nos amicitia
 recordatio, quæ audacem suggerebat animum &
 portabatur, licet timidiusculum faceret imperitia;
 quoque audacior fiebam quò opinarer stylum meum
 consulum & rusticum, solæcismisque (ut tecum &
 cum Gellio loquar) ubivis scarentem, non multum
 eorum abhorre facundia, qui vel Cæsareo, vel
 pontificio juri vacarent: non quod eis linguæ cu-
 ram derogem, sed quòd mihi dicendi peritiam ven-
 dicare nolim. At ubi reddita est nobis à Trismegi-
 sto tuo, verè (ut opinor) leguleio, epistola; Dii boni
 quantum stupui, quantum, inquam, mihi admiratio-
 nis attulit rei novitas, qui belle in animum meum
 induxeram, sermonis cultum non magis cum le-
 gem studio conjunctum esse, quàm maturam cum
 scientiâ prudentiam! Putabam ego philonomos
 omnes barbarè, aut saltem non multum lepide
 loqui; plerosque non Latinæ linguæ inscitâ, sed
 mendendæ doctrinæ ædio, aut odio potiùs. Video
 tamen, si modò cui similes multi comperiantur, pe-
 riciam & facundiam cum legibus adeò conjunctam
 esse, ut difficillimum sit judicare, magisne legibus
 artes humanitatis; an artibus ipsis leges debeant.

Qua

Qua in re maximum mihi stuporem attulisti, eas contempnui, nedum derelictui habeas, quibus leges ipsæ vel sane rursus Arcadiæ cuariis displiceant, aut sylvestribus rusticis sciant tacillimè. Gaudeo tamen, quicquid dicarum amœnitate & succo te oblectari, quantum cuncta tibi interdixi. Dii faciant, ut eo semper nimo, etsi dissimules, perdures, ut Palatinam phitim, & causidicorum isthic latrantium barbaruâ eruditione simul & doctrinâ venustes, & Bolum, quem doctissimum esse vel frequentibus que testimoniis, & inter Luterianos velut monstrum prius invisum, nemo inficias ire audeat, omni insecteris doctrinæ; cósque aliquando castiges per nos ineptientes, qui nullum utique juri sermonis aprum existimant, nisi eum qui inornatus sit me; quasi verò ex industria barbarè loquantur quos Latinè loqui vetat imperitis. Quòd autem multis verbis artes nostras despiciari visus es, res felicem prædico, cui tandem aliquando ex his riantibus disciplinis, nihil homini præter pauperum comparantibus, emergere, aut pedem revocare liceat. Nos autem male feriati in his consenescimus, ac ne, Pherecydis instar, phthiriasi & morbo Syllæ inter pediculos collegiales emarcemus, & tabellâ consumimur. Non impendiò loquaciores, theatris tantum nugacibus puerilibusque comædiationibus dilatrantes, & captionum Grammaticorum laqueis strepentes, stipulas & culmos steriles colligimus. Vos (absit verbis meis invidia) gravibus inanibus paleis, ubertim metitis. Nos (ut dicis) verborum & argutiarum fuligine obæcæ præsentia tantum nō conspicimus, futurorum in mores. Vos & præsentium & futurorum solliciti habitis disciplinarum nihil crumenæ profuturi studiis, prospicienter vobis & reipublicæ committimus. Quare nihil mirum si ad magistratus amplius digni

dignitates evecti, fortunam vestro temperetis arbitrio: nos verò veluti pulli involucres & implumes, *E nido* e nido surgere nunquam possumus. Sed quid aliud *surgere* faciamus? *Non cuivis homini contingit adire Corin-
thum.* Unum est quod me solatur maximè. Secur-
us ego me in infima conditione victurum spero, si
modò paupertate meâ fuero contentus, quam si am-
pliori inhians, me semper animi excruciarum mi-
serè: etsi hoc eorum sit dictum, qui, cum nihil asse-
qui possunt, desperantes, suis se contentos rebus
offerunt; quod quidem, velint, nolint, faciant
oportet. Cæterum ne in re nihili utramque pagi-
nam fecisse videar, conditionis meæ certiorum pau-
cis te velim facere, ut mihi, si sinistra sit, condoleas;
si prospera, congratulere. Discipulorum imprimis
numerus in eodem statu permanet, præterquam
quod uno Florido imminutus est, qui patrem malâ
valetudine laborantem visurus abiit, ut vel atra-
tus intersit exequiis, vel convalescentem lætus
videat: venturus sit nècne, latet. N que sanè
multum laboro: eam enim à discessu tuo constan-
tiae loricam indui, ut jam trivolis id genus rebus
contristari non decreverim. Ego prosperè valeo.
Id ve ò me semper male habuit, quod absentiae tuæ
impatientissimus fuerim; dolorem tamen hunc
leniit prospera tua (quam ex literis cognovi) con-
silio. Nihil istic novi agitur. In regum festo tria
aut quatuor tantum Collegia mimos & comœlias
recitavêrunt, & eas quidem satyricis immunes acu-
tis: timuit enim capiti suo unusquisque, quorum-
dam periculo factus cautior, qui (quod regine ma-
jestati & muliebri perduelles stigma inuissent) *Multa
cadunt
inter ca-
licem su-
premaque
labra.*
atenati ad regem non tam ducti, quàm tracti
sunt. Magister Durandus, cui doleo, adhuc in
vinculis est: dolorem tamen suum, sperato regine
adventu, ubi se liberum fore confidit, solatur.
Fatis (ut multa plerunque cadunt inter calicem
supremaque

supremaque labra) concesserunt magister Jo-
 Tylli, olim Navarrici templi sacellanus, & N
 Luteriæ, Nivernensis ille : misceatur utriusque
 minus ! Salutavi omnes quos literis tuis saluta-
 jusseras, qui te pariter resalutant. Superest etia
 verbis, utcunque fieri poterit, humanis dominos
 os Amoncurianos (quorum ego obsequiis, ad
 usque, sum paratissimus) meo nomine salutem de
 Item M. Xantonensem & utrumque Garsoner
 itidem Magistros, & (quos omisisse fuisset inci
 & rustici planè hominis) discipulos nostros Ru-
 um Pédianum, & Mirandulanum, ingenuos ad-
 scentes, mei (ut opinor) amantissimos, quibus
 que in amore respondeo. His plurimùm grati-
 gratulaborque quandiu vixero, quòd (ut scribi
 contentiosâ quadam æmulatione studio avidissi-
 incumbant, sintque ut meorum & tuorum, ita
 studiorum ingeniosi sectatores, & solertes simii, s
 ro rem nostram publicam tuâ & eorum doctrinâ
 prudentiâ tandem maximè auctum iri & pruden-
 simè gubernatum Dii faciant ut ea res falsum
 non habeat ! Si quid est, quod mea ars isthâc in
 & eorum causa efficere valeat, aut patrocinari, i
 parcam laboribus. Invenies me non segnem, no
 tuâ absentis immemorem. Vale tu Nomophage,
 illi Nomophili ; & excusatam habete, ut sermo
 itâ & formandorum compingendorumque de
 elementorum, insciam. Datum ex cubiculo m
 18. Cal. Feb. Unum est quod omiseram. Can-
 quæso, mei animuli, nè ingeniola vestra & co-
 cula tantis laboribus, aut pervigiliis, frequen-
 que studio itâ fatigeris, ut propterea immedica-
 morbum incurraris. Id dico, quoniam jampe
 compertum est, vos in hac re frænis non calce
 indigere. Vale.

Epistola. 51.

Nuldiustertius, horâ post meridiem circiter quartâ,
cas ego suscepi literas, quas tabellario nostrati
die Cal. Octobr. ad me dederas: quibus ego lectis,
otissimum prudentiæ tuæ feci periculum; notius
ge facturus, si in ea perstiteris animi modestia,
am hætenus tibi vendicâsti. His autem me con-
lebas, sub cujus præceptoris ferula tibi ad doctrinam
mparandam esset militandum. Quod etsi inquisitius,
actius, ac magis sollicitè quæsitum reposceret judi-
um, coactus sum hac epistola, raprim & tumultuariè
scribere, tibi paucis aperire, quid super ea re mihi sit
animi; idque facere propter desperatam abituri nuntii
deritatem, qui antelucano sequentis diei, quo vene-
at, tempore, sibi properè redeundum esse testabatur.
Consulerem imprimis, ut cum præceptorem tibi
eligeres, cujus virtus non minus arimum excoleret,
quàm doctrina ingenium vegetaret. Nam si studiis
(ut cum Fabio loquar) scholam profuturam, mo-
bus autem nocituram constaret, potior mihi ho-
neste vivendi ratio quàm vel optimè dicendi vide-
tur. Est ludimagistrorum genus, qui rudimenta
nulla (sine quibus quicquid superexstruxeris corruet)
neglectui habent, & fastidiunt, quòd ab omni o-
mentatione aliena sint: ea tamen maximè curant,
de quæ Kenodoxian, id est, vanam gloriam afferant.
Ab his te merere nolim: tum quòd plura in fronte
omittant, quàm præstent in recessu; tum quòd
pend:ò loquaciores, ac nugacibus quibusdam
eniis dilatantes, pueris fumos vendicent, nihil
doctrinæ eorundem animis suggerant & inculcent,
sed inani verborum & argutiarum fuligine perbelle
cludant; ita ut cùm quinquennio eosdem habue-
nt discipulos, abcedarios & primorum elemen-
um ignaros, si interroges, comperias: quod
quàm molestum sit parentibus, qui pecunias non
modicas

modicas his nutriendis profuderunt, quàm perniciosum illis ipsis, qui illic pueritiam in nugis contraxerunt, dictu esset difficile. Hujusmodi præceptis verbis interdum piperatis strepunt, præ se cæteros des esse & agrestes prædicant, inanes jactant gloriam ac falsam scientiæ persuasionem sibi induunt, dignè penè dixerim se judicant, quibus vixatim assunt omnes: verùm si propius consideres quid utilitatis habent eorum doctrina, nihil sane reperies, quod fractâ nuce tibi putes emendum. Horum igitur scribi tibi maxime interdicas: præstabilis sapientiæ vigile, cujus sanctitas teneriores puerorum animæ injuria custodiat, ferocior es à licentia gravitate terreat. Hæc si feceris, nec te sub eo meruisse, consiliis nostris acq̃ievisse poenituerit. Vale. Dedit ex ædibus nostris, 16. Calend. Novemb.

Epistola 52.

Vitam meam nec unius assis æstimandum taceam, nisi te rebus meis ac salutari te devoveas, qui nullum amantissimi hominis officium in me prætermiseris: imminet enim patri meo discrimen, quod, nisi tuo unius patronio ac præsidio, vitare non liceat. Ne autem verbis meis defatigatus pertædeas, rem omnem tibi à principio strictim aperire constitui. Celebrabatur nuper convivium, perdicibus, phasianis, coturnicibus, pavis, lepusculis, ferinâ, canis aliis omne id genus deliciis & esculentis superans, ut hujus respectu memorabilem Cleopatrae cœnam sordere dixisses. Aderat & trimurtus, quod jam in subterraneis cœnoliis permarcuerat. Huic ego interfui; affuerunt & trique multi nostrates non obscuri nominis. Saturis jam omnibus, ubi depositæ epularum reliquæ, cœperunt protinus (ut moris est) citharis

picines peramoenis instrepere cantiunculis, atque
onium ita aures delinire, ut jam divorum, nedum
hum, felicitati non inviderent. Nenia surrexerunt
triones, funambuli, qui multiformi corporum
lutatione plurimum oblectabant. Venerunt in-
dum qui prurientium animos titillarent. Aderat
et semel finiam) omne genus voluptatis, gratæque
onia & jucunda supra modum visa sunt, præter-
am quod comatuli cujusdam, uno digito caput
alpensis, mollities plerisque radiosa satis visa est.
at enim, qualem fuisse Demosthenem scribit
ellius, vestitu, cerōque cultu corporis nitido,
musto, nimisque accurato: talaribus tuniculis
re Lydi cauponantis circumspecte & compositæ
uebatur. Erant ejus manus inter agendum ar-
æ & gestuosæ; ita ut Dionysiæ saltatriculæ cog-
mento dignus cum Hortensio videretur. Cum i-
ur id omnibus molestum esse conspicerem, nul-
ramen esse, qui ejus rei tedium verbis auderet
primere, justâ objurgatione superfluentem tantis
us hominem incessivi: quod agrè ferens animo,
aphum mihi prorinus impegit; ego contrâ gla-
vaginâ excerpto hominem cordicitus vulne-
i: quo facto, salutem mihi fuga quærere coactus
o. Vivârne adhuc, an mortuus sit, nescio. Quæ-
et me satellites ad furcas, ut, sicubi locorum me
erint, de me propediem actum sit. Venio igi-
re oraturus, ut vel me domi tuæ osculas, aut
em visum tibi, si isthâc transierint, inficiaris. Ini-
m est, fateor mendacium, perpetrare: Parva ra-
(inquiunt Theophrastus, Gellianus, & Livius)
turpitudine; vel infamia subeunda est, si eâ re
gna utilitas amico quæri potest. Et Chilo sapiens
servandi amici causâ de via declinavit; falsum
n consilium pro ejus salute dedit. Pericles quo-
rogatus, ut pro amico falsum dejeraret; Opus
(respondit) me amicis commodare, sed usque ad
aras

aras. Hunc igitur precibus meis locum relinquo. Tantum enim me tibi debere fatebor, quantum si tuo unius praesidio periculum hoc effugero. Val.

Epistola 53.

DEmosthenes Græcorum eloquentissimus, Philippum regem, Amyntæ filium, verba faciens, in ipso statim orationis limine stupefactus muris, maiestate (ut credibile est) tanti viri territus. Quod (ut opinor) heri ac nudius tertius contigisset, dum me colloquio tuo dignatus es; stuporem hunc explorata mihi iampridem excusum humanitas tua: nam cum parvulus esses, & litteraria militares, tantam morum facilitatem protulisti, tantam in omnes abjectissimos & gregarios inopes benignitatem, ut jam tum primum, qui sperare te quam optimam futuræ virtutis non ceperit, fuisse nemo. Quod mihi ampliori laude cumulandus videtur, qui provector factus tibi semper constiteris, non amplissimis honorum culminibus evaseris arrogans aut magis insolens: quod qui faciant, albis corvis rariores comperiuntur. Ulu enim venire conspiciamus, ut à teneris annis permulti dociles videantur pueri, qui ubi collum iugo subtraxerunt, tantum velut pristinae conditionis immemores, statim superbiant, eosque aspernentur quibuscum pueri miliarissimè vixerunt; quodque multo deterius, virtutes omnes abrogent: Neroni hercle periculosus, qui licet ephebus optimæ videretur ingenio, ubi tamen virum egit, tantis tamque probro tam flagitiis commaculavit, ut Cujus in exitu morrem non una parari Simia, non Serpens, non culeus unus debuerit. Quod genus hominum moribus quantum tibi interdixeris, vel cæco pareat; qui quanto provectores annos attuleris, amplioribus animum virtutibus exornas.

exemplo contentus unico ; reliqua innumera,
se ubertim mihi offerunt, & ingenium pené
nt, omitam) quis mansueti ac modesti ho-
factum non judicet, quod me in (ludo quem
yronem agnoveris) abjectissimum hominu-
n, è quercubus (ut à citur) & saxis natum,
satis dignum, qui pedem tuorum vestigia
ler, semel & iterum in familiam tuam evo-
s, nunquam de te bene meritum ? Quid
bene mereri posset is cui nihil est, de co
nihil deesset ? Quid si nullo genere obsequii la-
us fuisses ? credibile est sane. te magis pau-
is meæ & laborum mesereri, quam operâ
mulitio indigere. Nunc, ne parafiti instar
tiillantibus aures tibi demulcere, aut caput
iendo confricare videar, ea nunc primum
aperiam, quæ mutuo revelare colloquio tua
uit majestas. Ubi heri me tecum loquentem
culum vidisses, concessisti (quæ tua fuit
nitas) ut id scriptis facerem. Faciam igitur.
nctatus es me. Vellem nècne á regendis pue-
gregibus abstinere, atque isthinc domum
migrare. Nolo hercle isthic consenescere :
ui tamen hactenus, expectans, quó isthinc
rer, ut de te bene mererer, non doctrinæ
(quæ nulla est) gratiâ, sed paupertatis) quæ
a est) intuitu. Hanc spem suggerebant ple-
quibus non usquequâque sinistré provisum est.
ut cæteros omitam, Preceptor meus doctis-
, D. Magister Joannes Clavimontius, qui ro-
aliquandiu isthic volutavit, familiæ domini
unensis adscriptus est. Alii etiam permulti, quo-
nominibus parco,, nè quis me oculis obliquis
am prosperitatem limare dicat, fortunam sa-
inguem sibi fecerunt. Eandem ego aleam die-
pecto ; nullius tamen, quantumcunque etiam
ati, domum intraturus, quem imperitiæ

meæ ac moris non commonuerim. Quæ
 tur tuæ fuit modestiæ. me avocare, id jam
 omnium non ignores velim, nihil esse in
 ætinz, aut eloquentiæ, quod tibi usui
 esse possit. Si quod tamen sit in hac re, me
 um non negligens tibi pollicitor, et si cunctis
 peditabunt) frequens, atque laboriosum :
 lum aliud officii genus ab ipsa infantia ex
 quo operam tibi possem promittere : quan
 liceret; & te tuâ spe fallerem, & me mende
 vincerem. Noveris adhæc, me esse his morib
 ditum, ut olusculis agrestibus liber malim
 re, quam servus lautissimis esculentis. Qu
 tibi soli & uni obnoxius esse velim ac su
 omnibus tamen obsequiosus. Præterea, nunc
 tanquam ex matre, vixque (ut in adagio
 obolum habeo unde restim emam. Si tunc
 ro, omnia mihi suppedites oportet, quæ ad
 stè vivendum videbuntur utilia & necessaria
 quoniam ex famulorum immunditia et
 domini plerunque arguitur inopia, vestimen
 clericum decet) honestis indui peto, non
 loribus aut histrionicis; quæ si meo emen
 trio voles committere, stipendio quantum
 modico mihi opus est. Scio te magnificum
 famulos tertè, neque tamen compositè et
 nimis, indutos malis, quàm crumenam in
 auri ponderibus tumentem. Equum præter
 lim suis ephippiis ornatum, tuis sumptibus
 tum : et quoniam, teste Ovidio, Carmina
 scribentis et otia quærent, vellem ut tan
 quem locum mihi designares, ubi Musæ
 liber us valearem. Impossibile est enim
 multuario sunt studio, ac frequentibus
 discurtionibus, multum esse decocta, ac
 Hæc omnia; etsi studiosè appetam, nihil
 dentius et obnixè magis tuâ benevolentia

ero consecutus, digito cœlum videbor attigisse.
omnia eô audentiùs tibi aperui, quò me intre-
in his deregendis priùs esse iussisti. Postula-
si me susciperes ut non citò deseres; nisi jam-
hi compertum esset, eâ re constanti prædi-
ut quos tecum evocaberis, nunquam nisi volen-
ter. Perpendes igitur, si ad huc hoc mihi con-
e liber, placeat nène hæc tibi conditio : quæ si
ear, fortunæ adhuc prioris contentus vivam :
s tamen sim, utcunque contigerit, & lapideus,
quam tantæ tuæ humanitatis fuero oblitus

Epistola 54.

IX licet per otium in mense semel tantum feri-
ari : tot meæ cervici incumbunt negotia, tot ul-
tròque curis agitor. Sed si aliquando possum
ad lussurari otii, moris est mihi aliquò me loci
ere, ubi fatigatum labore spiritum revocem, &
seculi vanitates & misérias considerem ; quod
stertius feci. Sed ubi satis apud me sagaci vé-
utinâ perpendi, nihil in toto mundo reperi,
suos non patiatur manes. Reges venenum re-
dant : Primates ad ampliora semper obrepunt.
iores sunt avari, & lucri cupidi : nunquam se-
legunt milites ; mors propius instat, quam vitæ ;
perpetuis vivunt miseriis agricolæ. Nè multa
est, quod suos non patiatur manes, quòdque
sit calamitatibus obnoxium. Quocircâ si me con-
quid in hac re sis factururus, te monebo, ut post-
o omni diutino studio exitum vitæ perpendas
o pertè constet, nihil hâc vitâ esse fragilius ;
anter igitur feceris, si tuæ salutis invigiles. Vale ;

Epistola 55.

Nil pejùs odi quàm istos hypocritas & phile-
sophastros, qui in opinionem sanctitatis ve-
nientes.

nientes, Catonianam severitatem capilli brevioribus paulatim promittunt. Experi multos reperies verborum tenuis Zetos, qui virtutibus publico theatro exclament, qui vitio dent, aut digna putent incendio : in sunt pellace vulpe nequiores. Volo, si imitari decreveris, ut sis aperto pectore, & moribus. Imprimis da operam, ut talis cupis videri. Non est quod in me succenseas, sed potius ames, quod nullam nomini tuo inuri permittam : insuper quod dicas te mecum habere, quocum liberé omnia, ut tecum loqui ; Nullum, si me audias, amicum tibi bis, nisi prius cum eo tres modios salis comederis. Multi sunt in ostio tantum formosi, & veri amici, qui tamen clanculum ferunt insidias.

Epistola 56.

NEscio quid sit in causa, quamobrem me censeas : nihil enim me puto fecisse, aut excogitasse quidem, quod tibi detrimentum. Culpavi, fateor, nonnunquam ignam observavi quibuscum versabaris, tuarum fategi ; sed alioversum hoc feci, quàm ut tu rem. Tute olim mei in te amoris periculum. Nisi velis in tua vitia reclamari, alio tectam quamdiu simul vivemus, nullam tuam maculam inuri permittam : mihi etiam, si fierem, summo verteretur opprobrio. Verbis latim acquiescas, & bene tibi verteret : omne tuum tuum faciam. Non parcas pecuniis & adeò omnibus domesticis rebus. Hauries à ab ipso horreo. Sed si cuiquam detrahere genialibus tibi indulgeas, nullum à me spem fiam. Vale.

Epistola 57.

neo te plerunque tuæ utilitatis, & ab omni
 minatum injuriâ nomen tuum vindicare sa-
 sed cum aliquantisper mihi tecum loqui licet,
 agaris, & (ut dicitur) extra meum sermo-
 ne perigrinantur aures. Non admodum habe-
 pretio, si eo quo cœpisti pede semper perrex-
 illi enim vicatim compitatimque eos juvenum
 ant omnes, qui recte consulentibus dociles se
 non ingraventur : ita & maximo probro de-
 qui amicorum consiliis aures occludunt, auc-
 tium exhortationes nihili penitus ducunt. Ec-
 quisque sibi persuaserat, te ingenio facili &
 esse, in spem veneram, te nihil detrectatu-
 od suasissem. At (ut video) si rosas loquerer,
 mea nihili quidem duceres. Nescio quid sit in
 quamobrem id ipsum facias. Tantisper enim
 â consuetudine mihi frui licuit, intimum te
 habui : sed (ut conjicio) illud ipsum est. Ne-
 novit, arduum esse hominem naturâ distri-
 orrigere. Nequitia tuæ diuturnum indormi-
 mum, & in pectus semper obduruisti : quare
 imum est, te novâ pelle induere. Vale.

Epistola 58.

bile fuit Amasis Ægypti regis institutum, *Amasis*
 lege sanxit, ut singuli quot annis apud cu- *institu-*
 præfecturæ præsidem profiterentur unde vi- *tum*
 quod qui non facerent, extremum illis sup-
 esset poena. Cui sanctissimæ legi conformis
 odum videretur Gymnosophistarum mos, a- *Gymnoso-*
 os impransî abibant, qui nullum divini labo- *phistarum*
 ctum parentibus afferebant. Et apud Bale- *mos.*
 Hispaniæ insulas, puer antiquitus cibum à
 non capiebat, nisi quid, ea monstrante, sa-
 percussisset. Nam ut in Olympia non me-
 retur

retur coronam, nisi qui legitimè certum
 nec dignus est vitâ, qui nihil parturit
 se vixisse. In omnibus elementis ita vo-
 cuit, vel Naturæ, ut nihil penitus torp-
 Cœlum, quo integuntur omnia, cyclo &
 motu se volvit. Sol & luna alternatim
 peragunt, & sibi cedunt: Hæc noctem
 ille diē præest. Venti suas tenent regio-
 flatu spirant immobili. Signa Zodiaci
 Solis flexum amittunt. Mare quiescent
 tranquillum, iisdem reflantibus agitant
 pisces nunquam non ejicit. Terra sterili-
 cunda hyberno tempore, vernis, & æstiv-
 otium pensat hyemale. Arborea ac plan-
 pus aptum fructui ferendo persentiscunt
 botros, & vigorem induunt. Ilices & qu-
 cipiunt glandes, laurus & oliva baccæ
 nuces, mespylus corna: Nec aculeatis
 mis, spinis & vepribus cessatio est; nam-
 num, & alios fructus minutissimos pariam
 servemus nobiles vinearum gemmas.
 mus quantâ fidelitate rerum omnium m-
 reus Terra, semen sibi commissum reger-
 dat, rependat: quanto scœnore agrico-
 ditet, triticum, filiginem, hordeum, aven-
 um, fabas, pisa, lentes, ervum, lupinam,
 genus & frumenta & legumina cumulatissi-
 tu generans: Quid annus ipse, quem re-
 rum & vitæ dimensorem cognoscimus,
 sua desit natura? Quis videt ver sine vi-
 tem sine granis & calore, sine pomis
 hyemem absque nivibus et pruinis? No-
 dentes seriatim menses in suis officiis
 Quis inversum videt ordinem? Quod si
 naturæ legibus & institutis parent, ut
 emittant foetus, nè pudeat hominem se
 tamen præesse omnibus creaturis di-

De qua-
 tuor anni
 tempori-
 bus

errare. solum putrescere in otio, solum sine fru-
 itu conserescere, efflorescere solum ætatem præterire,
 vivere sine ullo vitæ ornamento emori. Quis hoc
 corpore, nisi cui desit oculus, nisi qui cucurbitas lip-
 o & ineps est rationis : cum bruta ipsa, cætera-
 animantia, quibus desit ratio, ratiocinentur
 emere vivat, et quantulumcunque laboris sui testi-
 monium nobis omnibus videndum proponant ?
 ac hominibus prosunt, sibi que charum, et nobis
 centum proferunt partum : paucissima admodum
 atque sunt sterilia, & quæ nihil omnino in publi-
 erili afferunt emolumentum. Si quis in aërialibus
 estima requirat, & exemplum ; parit Ballæna, par-
 olamque lacte nutrit : ova gignit Cephalus : Del-
 cum egerunt fœtus, quos fœmina uberibus et lac-
 te pascit copioso : agunt verè conjugia, pariunt
 æstivo tempore. Echini ferunt ova : Hip-
 is campus contra canis rabiosi morsum prodest.
 am ad hominis usum nonnihil operantur. Nec
 iam est in avibus sedulitas, Aquila pullos pro-
 ad solem ; qui cum sustinere nequeunt, ut de-
 mures repellit : Columbæ bina ova pariunt, ma-
 gerum primum, secundum fœminam ; concipiunt
 rices quadragenis : Galli longa edunt ova, ro-
 venia fœminæ ; nuntiant lucem, & pigros ad la-
 m, am excitant : Pavones incubant ovis duode- *Gallus*
 Hirundo quinque pullos parit, quos magnâ *pigros*
 equitate : incipiens ab eo qui maximus est *excitant.*
 & ita in cæteris ortus habent rationem. Ut
 ad cætera descendam animantia. Tauri labo-
 juvant mortalium ; agricolæ sunt, arantque
 ex qua fruges demetimus : Oves suis lanis
 induunt, lacte vagientes pascunt infantulos :
 nobis mellificant. Sues se Saginant ad esum
 um : Canes pro foribus nostri, excubant ; gre-
 à lupis, domos à latronibus tutantur : Feles
 cula purgant muribus. Dum oculos circum-
 fero,

*Nulla di-
es sine li-
nea*

fero, passim nihil invenio, quod in re aliqua
exerceat naturam, nihil quod otium non re-
Quid ergo (ut ad intuitum aliquando deven-
faciendum nobis puramus? Volumus vinci a
tis, quæ ratione, animæ dignitate, formâ, &
litate, præcellimus? Imitemur potius Plin-
illum Apellem, qui nullum diem ducebat sine
nea. Caveamus ne similes illi videamur vern-
gro & ignavo, qui ruri degebat ut mortuum
daver in sepulchris. Revolutus est annus, ar-
sua poma pepererunt: Ceres agricolæ votis re-
dit: horti suos carbunculos, suas violas, suos
derunt flores: racemis suis rubuerunt vineæ, p-
arbores tumuerunt. Soli supersumus qui an-
nondum frugem protulimus. Reminiscamur
probrii quod paritura est nobis ignavia, si con-
camur desidiæ. Reminiscamur jacturæ, quæ non
omnium cervicibus impendet, si convincamur
norantiæ, Expergiscamur, socii, surgamus ab
ad aratrum convelemus, ad burim, ad ligones
vomeres: laceremus in aula cervinam pellem
tandem in sylvis militemus. Declamemus
domesticos & privatos parietes, ut in Senatu
sam Milonis agamus: relegemus Catilinam, p-
cinemur Cluentio, pupillis obsequamur, exp-
mus oppressores, consulamus patriæ, & tyr-
tum vim reprimamus. Probemus balbutien-
guæ inter paucos, probemus ingenii vires, p-
mus linguæ vitiliginem, priusquam eò veni-
fit, ut superciliosi sedent consules, nasuti tri-
oculati prætores, acuti caudifici, quæstores
cæterique emunctæ naris homines. Ecce gym-
arca aures arrigit. in expectando est quid
mus, paratus est excipere, quod offeremus;
tus audire, quod recitabimus; nec favorem
patrocinium nobis excusat modestus comes,
geniosus hypodidasculus: cæteri insuper doctri-

bus clarissimi præceptores nostri advertunt ?
 nem, vultum pollicentur & ridebundis oculis
 violentiam : neque porro nobis verendum est,
 quid ornatè parum aut inconcinnè protuleri-
 tur, id ipsum protinus crispè nare subsannent, &
 sentur. Non estis, doctissimi viri, ætatum adeo
 prudentes. ut non cognoscatis facilè cum Marco
 Cato, suam esse studiis iuventutem. Fortissimus
 quoque edidit aliquando vagitum, & qui coram
 principibus aut senatoribus magnà suâ gloriâ in
 ætate admirationem causas oraverunt, prius ta-
 fuerunt iudes & alphabetarii. Vultis exigere
 adolescentulo, quod parentiam eloquentiæ Ci-
 ceronem deceat ? Vultis sardinam dare iuventulo
 Demosthènes succumbat ? Habenda est ætatum
 ratio. Non habet senectus vires juventutis, sed nec
 senectus consilium senectutis & eloquentiam. Vale.

Epistola 59.

is certasti, pater, satis militiam secutus es : tem-
 pus est ut conquiescas & ferieris : tempus est ut
 trahas te periculo, & solitâ professione tibi in-
 dicas : tempus est inquam, ut jam doneris rude, &
 Horatianum illum Vejanum, qui armis ad
 oculis postem fixis, domi se continebat, né in
 am ænuo traheretur. Non est tibi formidan-
 nè non habeas unde vivas. Tu non es ut ple-
 de gregarij milites, quibus cum stipendia de-
 untur, tenuissimè vivunt, & (ut est in adagio)
 so plerunque selinum terebrant. Patri tuo
 quod diis habeo gratiam) abunde est aui & ar-
 ti. Parentes tui omnes habent afflictionem divitia-
 . Propterea, si me amas) ut amas (revertere
 um ut & tranquillius vivas, & votis amicorum
 ondeas, Vale.

Epistola 60

DOluit mihi, quod nostrates aliqui nup-
 lerunt, esse scilicet nescio quem nebulonem
 qui quotidie me mordet, & famam meam
 compitorum vellicat. Eum quæso moneas,
 sapiat) aliq̃ suas convertat satyras, & me mi-
 ciat: nam si cerebrum mihi moverit, ego
 vertice capitis ad plantam pedis suis pingam
 ribus. Scio non esse sapientis juveniles cura-
 gas, aut anserum moveri strepitu. Quis tam
 gravetur istum foriolum (qui adhuc quotidie
 cas & femarolia percacat, & culcitras omne
 lodicibus stercoreat) sic unicuique obstrepere
 lā præsertim laceffitum injuria, nullo e verbo
 stimulo? Hoc ego sūque dēque ferrem, si po-
 ret ratio. Verū quoniam fama nec etiam
 recipit, malo mēis ut opeudat naribus, qua-
 naso suspendat, aut Posticis illudat nachineis.

Epistola 61.

REm novam & auribus tuis non prius an-
 affero, Marce Tulli: Scribit Fabius,
 Etum iri potius quā Possē corrigi, qui in pe-
 durnerunt. Tortellius tamen ille, ille inquam
 micia Tortellius, in quo futuram probitate
 speant omnes, ad bonam frugem se recipit,
 tam commutavit in melius. Quod in tanta
 rapit admirationem, ut in hac re quid dicam
 sciam, nisi, Euripum tandem posito requi-
 cursu, Mutatumque unā consistere Protea.
 Nunquid enim mirum videtur. hominem
 momento, & præter omnium expectatione
 piscere qui ab adolescentia (adolescentiā
 imō pueritiā; adhuc lapsus sum, ab ipsis con-
 ram improbitatem & corruptelam cum labo-
 berat, et nulli non vitio fuerat innutritus.

to, ut iactam de illo alcam prædicarent omnes, clareturque Neronem propediem inductus. Quod noniam accidit, rediit in benevolentiam parentum. Iura scriberem, si per occupationem liceret : quoniam autem nunc non licet, mittam ad te cras aut erendie meum mulionem, qui quæ supersunt tibi feriat : interim Vale.

Epistola 62.

Olurum est mihi studia mea interrumpere : quoniam tamen multis jam argumentis periculum est, te esse ex eorum numero, qui accepti semel beneficii nunquam non reminiscuntur, volo adhuc seniore obsequio te mihi demereri. Ante omnia studiis tuis consule, in quibus nè oleum & operam lupos, dicam quid opus facta mihi videatur. Primum annium, eorum lectione tibi interdico, qui sesquipedalibus & antiquariis quibusdam verbis ab Evangelii seculo repetitis ampullantur, quiq, nihil ducunt pulchrius aut potius, quam ut affectatâ obscuritate, & permixtis deditâ operâ gryphis, & hiantem & suspensum teneant lectorem, & crucem figant studiosis. Acceniteret te lectionis huiusmodi autorum, quem diu viveres, qui se operæ pretium fecisse putant, si invocata quædam compegerint, quæ Oedipo conjectore & notatore Delio (ut de scriptis Heracliti dicebat Socrates indigeant : quibusque Gordii nodus laabyrinthus Dædali, Sphingis ænigmata, numeri Platonici, Lycophronis tenebræ, & Saliorum versus, suis sacerdotibus) autore Fabio) vix bene intellecti, comparari nequeant. Dum hæc scriberem, insperata quædam moramenta me advocârunt : quibus implicitus, interturbatam epistolam in diem sequentem coactus sum prorogare. Vale.

E Pistola, quam heri ad umbilicum traxeram, apud calcem perducenda est; quandoquidem scribendi liberius, sese offert. Quod etiam si non esset, adhuc tamen rerum tuarum vellem sat parum amore tuum, partim parentum. Quorum opibus expugnatus, promisi me aliquid quotidie perurum, quod esset tibi usui. Quare ut intellexi me stetisse promissis, hominemque esse quocumque curae in tenebris micent, plura praestabo quam miseram. Deterrebam te nuper ab eorum lectis, qui dedicata opera antiquariorum strepunt vocabula. Nunc te hortor, ut abstineas a librorum copia, ne tuam variis autoribus ingenium & memoriam confundas. Nam, quod scribit Fabius, Lectorum vilitate refici stomachum, & pluribus cibis minor fastidio; non ibo inficias, modo tamen intelligam hominem jam admodum in literis profecisse, ut huic labori non succumbat, & sub ejusmodi onere vires fatiscant. Huic vero labori quomodo poteris succedere, qui nihil adhuc, aut parum in bonis literis movisti? Commodius multo feceris, qui, postquam illis, ex quorum paleis paulum colligitur fructum, unum tibi deligas Ciceronem, quem semper videri archetypum feras, cujusque succum imbibas, & Arnium. Nam & Cicero ipse, Terrentium (quem miliarem suum vocat) semper habebat praemissum; & Cyprianus diem nullum sine Tertulliani lectione praeteribat: Scipio item Africanus Patrem Cyri de manibus non ponebat. Quos si imitaberis, facies tibi utilem, & mihi jucundam. Vale.

Epistola 64.

Quantum me pudeat puerorum nostri seculi, nec tu credere, nec ego satis exprimere possum, Fabiane. Permultos enim reperias inverecundos adeo impudentes, ut, quamvis adhuc sint elementarii, abcedarii, jam tamen plurimum sibi tribuant, neque assurgant illis, qui veteres omnes generis scriptores multis vigiliis magnaque oleâ impensâ jam excussent. Nolo putes deesse mihi in hac re testimonia, ut me aliquid comminisci. Nam cum audiusquam redirem Nucerio, ubi, metu pestis nullibi non scientis, duos & amplius menses fueram rusticatus, convivium habui quondam puerulum, quem cum rogassem, quô iiet, unde veniret, & cujas esset; dicere non erubuit, indignum me esse quocum verba facerem. Causam percunctanti respondit, Esse sibi circum & encyclopediam illarum artium, quas in oratione perfecto requirit Fabius: mihi verò tantum esse scitiæ, quantum sibi doctrinæ; ac propterea non portare ut inter Arcadia pecuaria & Musas, inter graculos & olores aliquid esset commercii. Pueri solentiam demiratus, satis habui consulere, ut Sicilyram navigaret, ibique sumpto helleboro regeraret insaniam. Vale.

Epistola 65.

Am annis plus minus decem Grammaticos secutus es, Pauline, neque tamen ab inscitia tenens pedem eduxisti: nam cum scribis aliquid aut queris, tertio quôque verbo incidis in solæcisim. Nescio quis excusationis locus tibi sit reliquus; culpam non potes deprecari, si per te steteris, quò minus profeceris. Credo tamen partem præ tuis præceptoribus adscribendum, qui prima fundamenta memoriæ tuæ non inculcalverunt, quique adhuc implumem ad volatum provocant,
& Dæ-

TEXTORIS

*Cicero
Miloni se
recoquen-
dum de-
dit.*

& Dædalum fecerunt prius quàm esses Icarus
perest tantum, ut, quamvis sero, discas tamen
primo redeas fundamenta. Noli putare hoc
tutum probo, ob ætatem jam provectam. Pro
ipsa etiamnum senectute resipiscere, quam ad
lum usque delirare. Non pudet eloquenti-
am Ciceronem, post multas in Senatu decla-
nes, dare se Apolonio Miloni recoquendum
octogenarium Socratem musicæ vacare. Non
quoq; turpe videri debet in ipsa adolescentia
ad eò virili ætate proficere, eaq; jacerere funda-
mentis sine quibus corruet quicquid superexstruxeris.
Soli 6 brevius ad te scribo, dabis veniam: nam
has à me literas nuntius postularet, non e-
rotium ad mungendas nares. Deinceps plura se-
interim salvebis ab amico, qui comendat se
meliore nota.

Epistola 96.

Magna posteritati sit injuria, gravemque
ram faciunt bonæ literæ, dum ea sup-
tur opera, quæ si prodirent in lucem, & ex-
rentur, omnes indè frugem caperent. Quod
enim exploratum est & compertum, quantum
diosi detrementum acceperint in operibus
Lucilii, Cecilii, Quadrigarii, aliorumque
rum; ex quibus, nihil nobis præter nomen re-
est. Non placet mihi eorum scripta circ-
ut exponi venalia, qui temerè & sine judi-
bunt quicquid in buccam venerit, neque
urquam ad incudem revocant. De his loqui
quod rude primum pariunt, frequenter post-
bunt, urforum more, frequenter incudi
& severam ubique apponunt limam: qui
gerato inventionis ardore, perpendunt post-
tanquam autores sed lectores. Quod te
lituris fecisse quoniam in concessio est, &

Epistola.

que prædicat fama, cur tamdiu eos retines sus-
os, qui de te multa sibi pergunt polliceri, qui-
opera tua lecturiunt certatim & empturiunt?
est quod iudiciorum aleam aut maledicorum
hia reformides. Certe scio, omnia ab omni-
probatum iri, quæ ex officina tua prodibunt:
etiam, quas tumultuariè scribis epistolas. om-
mirentur plurimum, atque idè tanti faciant,
rosas loqui videre, & omnia calamistris elo-
ctiaz compta dicere. Quare non minimo tibi
tur probro, si omnium expectationem fraudas-
de destitueres. Opus est ergo, ut parias quod par-
jampridem. Vale.

Epistola 67.

Iratus sum plerumque, cur nunc bonæ literæ
pessum eant, quæ superioribus annis tanto in-
ho habitæ sunt: cur nunc literati nihili fiant,
quondam æstimabantur maximi, & habeban-
Numinum loco. Sed nihil est quod mirari de-
et, Quondam enim artes pretio & honore fo-
entur; neque erat qui non assurgeret eruditus:
ut maximi quique Principe, lucri loco duce-
in oratorum & poetarum amicitiam venire,
orum scriptis famam suam ad posteros proro-
& vindicari à mortalitate. Nunc verò quàm
ata sint omnia, vident omnes. sic enim for-
& cilescent literæ ut non solum non faveantur
iosis, sed illudatur etiamnum. Nam multò
is æstimantur (cur hoc relinquis inultum, Ju-
r?) lenones & parasiti, qui Principum aures
bis delisiunt, quique fumos vendunt, qui ole-
in auriculas instillant, qui plus olei quàm
doctrinæ studio consumunt. Quare non est
um, literas ipsas in ruinam cecidisse rostro
pore, quo nec scribitur literatis, nec metitur.

Epistola 68.

Partus
fortune.

Audio esse nonnullos, qui credulitatem
tarum rerum tibi insinuant, quique ma-
montes promittunt, ut amplissimis polliciti-
bus te trahant in suam familiam. Quorum
delusus jam adeo insolescis, ut te alumnum
næ & partum existimes: Cave, mi Lentule,
rum verbis qui hunc tibi faciunt fucum, sine
tibi cadat, si quid tuâ autoritate feceris.
Philosophorum permultos cum Diogene o-
vare maluisse, quam cum Aristippo epula-
regias? Cur ita quæso? Nunquid libertatem
Ultinam periculum fecisses, quàm acerbum
importabile, alienâ vivere quadrâ, & alteri
dere arbitrio! Si hoc esses expertus, tu
paupertatem opulentæ servituti antepone-
re, mi Lentule, ne in eorum offensionem
gas qui sibi negotium insinuant de rebus tuis.
audies si quid feceris inconsultè. Nihil
tibi deesse: nemo isthic te objurgat: Tu es
Vivis tuis legibus: Vadis dormitum, & expe-
ris quando lubet: Ludis, cœnas, prandes cu-
cet: Quæ omnia tibi auferentur, si te feceris
cenarium. Adde etiam quod qui te accersunt
rum fortasse de doctrina tua sibi promittunt:
si opinione repererint minorem, occasione
rinus inquirunt, quâ te detrudant suâ domo
nullam repererint, fabricabunt tamen, & o-
niscuntur. Vide quâ fronte hoc preferes:
qui ad libertatem natus es, & ægrè servituti
veris. Vale.

Epistola 69.

plebam tibi aperire, quam funesta sint omnia
domi vestrae: cum tamen, ejus rei gratia, au-
meas precibus onerare non desinis, desiderium
m explebo. Pater tuus intestatus mortuus est
end. Januarius, Mater morbo quartanae laborat.
tres tui sunt podagrici adeo, ut pedibus neque-
subsistere: Soror tua Lucretia, est paralytica:
tuus Lentulus laborat morbo comitiali: Sta-
famulus, est calculosus: neptis Eugenia venit in
fictionem leprae, quam arguunt livens paulatim
, rauco scabrae vocis, articulorum contra-
, & rubri quidam naevi membris omnibus instar
torum, innascentes: Matertera tua Julia, inci-
in tantam phrenesin, ut phanatico nescio quo
re duci, & fœnum in cornu conclusum gerere,
atur: Avus tuus intus & in cute passim corredi-
cancro, neque reperiri potest qui ejus morbo
leatur. Famulorum tuorum partim sunt car-
si, alii coeliaci: nullus est, quem præ angustia
tædeat vitæ. Si perconteris ut valeat tuus co-
s Taratalla, actum est de ejus vita, & conclama-
est cadaver, vivens jam numeratus est in pe-
o Proserpinæ, & naulum Charonti præparat.
eo siquidem plurima cognovi, quæ evidens mor-
argumentum promittunt. Nam stragulam com-
at, dentes in somno collidit, membra præter
orum detegi non curat. Præterea, ejus labia
trahuntur, oculi glaucescunt, dentes albescent
s solito, oculi ejus sunt profundiores quàm pri-
xiterunt, aspectum nudumque sine causa re-
nidat, & semi-apertis dormit oculis. Quæ omnia
a esse mortis, receptæ fidei authores dicunt.
e ergo quomodo tam tristi spectaculo siccis o-
s & sine lacrymis, interesses. Superest, ut horum
siturus auxilio, prudenter tibi consu'as. Vale.

Non parvâ dignus es notâ, qui amicorum sine causa refugias, & tui copiam nemini facias. Quod si semper ris, præstabis culpam sceleris alicujus, & dis flagitii conscius tibi videbere: cujus discedas è medio, & latebras inquiras. Quod etiam in suspicionem venisti, relictis litteris & studiis, te uxorem duxisse. quod si falsum est, non fiat: te poeniteret matrimonium quamdiu res. Nam quomodo parares tibi victum, & arare, neque literas nôsti. Errares, si quod sperares à tuo patre? Si te videret manum tuam porrigere, si sanguinem fletes, tui tamen misereretur: neque obolum tibi daret ad vitam restim. Non est dissimulandum, quid qua in conjugio voluptas: sed si proserpse observaveris quàm sit brevis, quot eam quanta sequatur poenitentia, nuptias vitæ pejus & angue. Consule Hipponactem, qui dixit uxoris dies dulcissimos, Nuptiarum cer & Mortis. Refer ad Alexandrum: qui nuptiarum diem multorum malorum. Nam si pauperem divitem duxeris, dominum uxorem acceperis; si pauperem, onus vitæ non poteris; si turpem, dolebis: si pulchram habebis communem, Audi quid suadet Chælus uxorem (inquit) præstat efferre quam ducere. interrogatus Simonides: quid esset uxor, vixit (inquit) naufragium, domus tempestas, impedimentum, vite captivitas, poena æterna, pugna sumtuosa, bestia contubernalis ornata: malum necessarium. Horum filio si oculos animumque admoveris, sententiam, & cito calculum reduces.

in apud te cogitare, multas puellas sursum ver-
 videri formosas, quæ deorsum versum nævis &
 tribus crurum ubique scatent. Vale.

Epistola 71.

Non videatur tibi mirum, si nunc præ lætitia
 oculus dexter mihi saliat, qui nudiusquartus
 totus irrifibilis & agelastus. Accessit mihi
 frequenti voto semper cupiveram. Pater con-
 erat annos plus quatuor me in scholis captivum
 re: sed precibus amicorum, quos semper meæ
 mitatis miseruit, expugnatus, libertatem, & exi-
 mihi promisit pridie Nativitatis Domini. Quod
 æstiterit, deus sum: Fortunam ipsam anteibo
 nis meis. Nunquid enim servile & miserum ti-
 detur in hac languere carnificina, in qua nullus
 de inferendis verberibus sermo? Quales putas
 nos erudiunt præceptores? diceres esse plagiari-
 carnifices, & tortores vulnerarios; inter Lænas,
 lupas, & Tigres educatos. Si quid fortasse ab-
 verimus, si tantillum oculos dejecerimus, si vel
 nem latum recesserimus ab eorum mandato, to-
 si consurgunt in pœnam. Denudant nos à calca-
 scapularum tenus; lacerant, tundunt, muti-
 pedibus inculant, parietibus illidunt. Nullum
 miseriam nostram non comminiscuntur impi-
 genus. Solâ oculorum torvitate & contra-
 superciliorum nos adeò plerumque terrent,
 malleus in Orci culeum incidisse. Quodque
 in felicitatis & extremæ crucis est argumen-
 cum in nos ita sæviunt & debacchantur, non
 mus præ metu hiscere, nec my quidem aut gry-
 e. Quod si addiderimus verbum, ictibus plu-
 & colaphis grandinant. Tam perimus, quam
 jugulo implicatam jam habet restim. Excute-
 tibi lacrymas, si cætera infortunia ad umbilicum
 am perducerem, Vale,

Epistola 72.

Multi habent me suspectum latrocinii,
 nunc sericatus appaream & purpuratus,
 useram mulio & auriga : neq; sibi possunt
 re, tantas sine furto accrevisse mihi diviti-
 bus utinam explorati essent labores quos per-
 us, quàm eò rerum pervenerim ; non enim
 cilè de me judicarent, neque mirarentur
 erectum è stercore. Quascunque habeo
 Diis acceptas refero : ausim tamen juramen-
 tendere, me meis laboribus plura multò
 Nam ex quo tempore excessi ex ephēbis, n-
 dor diem ullum sine linea præterisse me ; quod
 subiret in mentem Porcii Catonis, qui detest-
 bat, si qua dies per incuriam inanis effluxisset
 annos quindecim, servivi cuidam trapezita
 suprâ quàm sit credibile. Nam irascebamur
 nihili, ob floccos, ob unguem pravè sectum,
 bat ad nictum oculi. Conjectare plurunq;
 tebat, quid digito creparet, Si vitrum rupisset
 minuisset mihi caput sandalio. Iratus, quod
 aqua & igni mihi interdicebat. Perferebamur
 neque me piguit : moriens enim hæredem
 stituit, meorum memor obsequiorum. Quas
 tias non temerè prodegi, ut solent plerique
 converti me ad studia ; ubi, quamvis adult-
 tempore adeò profeci, ut socios meos relin-
 tergo, & multis præcississem parasangis.
 huc essem rudis, aliquid quandoque dabam
 doctioribus ; neque me pudebat consulere
 cur enim puduisset, cum Socrates philo-
 optimus, a mulieribus doceri, indignum
 non duxerit ; Diotimam appellare magistram
 Alpasiam frequentare ? Hæc ad te scribo, ut
 ut exemplo meo, dominum tuum tantis
 tibi demerearis, ut tuæ consulas paupertati.

Epistola. 73

Quid habes, Pauline? Quid frontem caperas?
 Videris mihi tristior solito: facies tua inceroris
 petit argumentum. Compertam habeo tuam
 animam. Tu in primore fronte geris affectum ani-
 mae non consueveras hoc modo, me praesente, tristiari.
 E potes acerbitalis tuae virus mihi evomere.
 Quid dixeris; perinde ac thesaurum continebo,
 ut tunc tibi dolorem tuum medebor, si modo capiat me-
 am. Priusquam occurrebam tibi, mihi arride-
 re & à tertio usque jugere porrigebas dextram.
 Sic demutatam video? Nescio an verba mea
 cum stomacho exceperis, quibus te insinula-
 rigritiae; at ego alioversum loquebar, quam ut
 tibi excitarem. Propterea non ageres amicum,
 ipsum mali consuleres. Quicquid dixi, praeter-
 er movendam tibi choleram dixi; semper dedi-
 m ne quid detrimenti ulla in re caperes. Ama-
 puero; & moliter educavi, fovique semper
 quam alumnum suum nutricula; neque gra-
 sum studia mea saepenumero interpellare, ut
 in qua in rem tuam essent. Quare errares ve-
 ter, si aliam persuasionem induceres. Fac semper
 mei in te amoris periculum; non invenies me
 minus amicum. Si qua in re opera mea tibi fu-
 erit utilis, ad me semper velut anchoram confugas:
 si amet vehementius, habebis neminem. Verum
 ut me semper candidum amicum, & infuca-
 judices. Non sum ex ea hominum nota, qui in
 tantum formosi palam blandiuntur, & clancu-
 mordent. Vale.

Epistola 74.

Credo horam illam fuisse mihi fatalem & spicatam, quâ primum Luteriam veni. An nihil mihi deerat, habebam omnia ex animi meam indutus holoserico, bysso, & Dalmatica multis agam, eram totus sericatus. Nunc vero in tantam paupertatem & penuriam rerum, oporteat domesticatim victum & ostiatim emere & manum ad stipem porrigere. Vale

Epistola 75.

Nullâ non hora mihi caveo ab insidiis tui suspectum te habeo furti, & aliorum scelerum quæ sunt turpissima relatu, & castas aures offundunt. Nullum fuit mihi frequentius votum, quàm ut te tutem amplectereris: nunc verò de te nullam mihi promitto, omnem in te despero probitatem. Nilominus, quicquid ages, cave ne insolescas (est in proverbio) exuvium leonis induas. Erunt qui retundent tibi arma, si secus egeris. Vale.

Epistola 76.

Quoniam auriculari nuper digitulo te nullo die (ut multorum verbis ad me scriptum est) maledicere mihi desistis ubique. Quod quare facias miror summopere. Eam humani ingenii, mansuetiq; animi officia. Curare tamen, ut voles. Si insimulaveris me superbi trocinii, & aliorum id genus scelerum, non timebo manum. Si animus esset injuriam reponere, tuam petulantiam retaliare, patet amplissimus campus. Vale.

Epistola 77.

Satis superque conspicio, veracissimam esse sententiam, quâ adversus fortunæ flatus non sperandum fertur, aut in prosperis minime

adum. Compluscules enim videre est, gravibus
fortnais exagitados, quos molli gremio post pau-
adem complectitur fortuna. Contra verò, per-
res non desunt, quos ab immensis opibus ad hu-
em pastoris conditionem compellit. Quocirca nos-
s ipsum, nec tantum tibi tribuas. Vale.

Epistola 78.

Ulamdiu fuisti probatis moribus, & spem bo-
næ indolis præ te tulisti, rebus tuis semper
sului: nunc verò quoniam ablegasti virtu-
, & hominum expectationem de te fefellisti,
ardico tibi domo meâ. Quod minaris mihi saty-
& mortem, ego has comminationes non facio
is, quam fulgur ex vitro. Si quid in me tam-
parturis, parias quæso: Tanti facio verba tua,
anti nugas obstetricum, & delirantium jam vetu-
m. Si nihili pendis quod dico, multo minoris æsti-
quod facias. Vale.

Epistola 79.

Alè agis & inique, si habes me suspectum in-
fidiarum, aut alicujus in te conjurationis.
ecine est credibile, me in eum infidias parare
les cui quicquid habeo doctrinæ acceptum refer-
debeo? Nutrivisti me à puero, fecisti à servo ut
m libertus, & quod habuisti, summum pretium
solvisti mihi. Næ inhumanus essem, & planè in-
alis, si tanta benevolentia exciderit animo meo.
ce, quæso, furor ita tisper, dum rei veritas inno-
at tibi clarius. Demum si talem me reperias
olem suspicaris, interdicas mihi domo tuâ, ipsâque
ò consuetudine & familiaritate: nam & ero dignus
atâ notâ. Vale.

Epistola 80.

Emeruisti me tibi multis obsequiis: Dii faci-
ant ut mihi liceat aliquando gratiam referre,
agnoscere beneficium Si velis fieri certior rerum
F 4 mearum,

meum ; Contineo me domi. neque amplius militiam : partim quod hæc professio non vi mihi magnæ frugis, partim etiam quod præ jam sim emeritus, & donatus rude. Quod tamen ne fiatre tuo bene merear, cumque ad viam tis reducam, illud factu perdifficile est ; jam adeo occaluit in sua nequitia, ut nulla sit spes revocandi. Ad hæc, aspectum meum reformidat, refugit, quantâ maximâ potest operâ. Vale.

Epistola 81.

OMnes habent te suspectum ejus homicidii, heri perpetratum est in suburbiis, horam ter nonam. Si res ita se habet, vitæ tuæ non timeo. Non solum enim vapulabis à carnifice peritum, at (quod longè est deterius) traheris furcam. Vide quonam modo effugium tibi rep. Non poteris enim deprecari mortem si quis ad te sententiam tulerit. Præterea judices instabunt, ratiocineris usque ad essem de pecunia, quam hinc anno temerè prodegisti. Vale.

Epistola 82.

Non est mirum, si parentes, ignaviam tuam cæsi, omni ope te destituerint ; quoniam accepi) tu quotidie pernoctas in alca, pro insidiatrices quædam meretriculæ facultates tu hauriunt, & crumenam : a quibus nisi caveas, habebis tandem unde satisfacias tuis creditoribus, eorum ære te eximas. Vale.

Epistola 83.

Sæpenumero multis periculis vitam objeci, his te redimerem quæ videbantur imminere capiti. Nihil ominis, si quando opus est mihi tuâ, subterfugis astutè. Uttere tuis astutiis ut futurum enim spero, ut nihil inde fructus conferre. Ad extremum ; dabis poenas tuæ ingrati- nam non est credibile, deos hoc scelus inultum prosequi. Vale.

Epistola 84.

Errari quidem satis nequeo impudentiam tuam. Vides corruptissimam tuam vitam promissis quibusque viris displicere, tu tamen nicias. Cum adhuc eras puerulus: omnes grande sibi promittebant de tua indole: nunc veni omnem futuræ in te virtutis ademisti. Vive regibus: scies tamen parum frugis ex hac vivendi tibi futurum. Longe prudentius faceres, si consilium sequerere, qui tuæ prospiciunt utilitati. Vale.

Epistola 85.

Volenter & ægrè fero quòd non facias frequentius tui videndi cōpiam, cum exploratissimè habeas meum in te amorem. Quotusquisque eorum tuorum prospexit rebus tuis vigilantius ego? Te ero, utere amico tuo familiaris. In re (quam petiveris) repulsam passurus es.

Epistola 86.

Immortales, quàm diversa est hominum natura! Qui hac tempestate volunt rem augere, ostentant, eos oportet assentatores esse maxime, multa dissimulare, habere animum labiis dissimulanti: secus non dabitur locus aut ratio aut facultas. Proinde, si facilem accessum tibi patere ad Principes, imprimis dicendum est. Vale virtuti, repudianda veritas, atque etiam laudandum grato & plausibili vultu, quicquid illi fecerint aut fecerint; vel si hominem interfecerint. Ne apud te, an iusta paupertate malis vivere, an in opibus dicescere: potior tamen mihi videtur honesta paupertas, quam congregatæ per scelus divitiæ.

Epistola 87.

A Dimam tibi metum in quo nunc es, & animum gaudio, cum quid tibi dixero receptæ fidei hominibus intellexi. Pater tuus tuerat te exigere suâ domo: exoravi tam precibus, ut propositum hoc immutaret. Daram, ut eum in amore tui contineas. Nemo mortalium, cui plura debeas, quam illi. De te bene merebitur, si hominum expectationem stituas. Vale.

Epistola 88.

U Su plerùmque accidit, ut illiterati quæstus multò pluris æstiment sese, quam minores egregiè docti, & oraculorum Sybillæ pretes. Quod in te expertus sum. Luce est; & vero verius, te adhuc esse elementis vixque à tenebris ignorantiae pedem eduxisse, tamen tibi places & blandiris, ut neminem ducas hominem. Quæso priùsquam amplius lescas, metire te tuo modulo. Putas te Grammatici nomine, quod ineptas quasdam sententias, frivolasque etymologias didiceras? Vincinaris plurimum; si tam brevi gyro Grammaticæ concludas: cum oporteat perfectum Grammaticum Philosophos, Oratores, Poetas, Jurisconsultos, denique scriptorum genus, excussisse. Vale.

Epistola 89.

FRequens fuit mihi votum & desiderium, ut vitam in bonis literis consumere. animam, aut, ut verius dicam, Orbiliana, præ mei severitas usque ad eum me divertet & abeat, ut certum sit mihi, porcarium potius aut mæagere, quàm diu eam sustinere crucem. Hoc vale & dolenter ferat pater tuus, consule, quònam modo poterit occurrere aut iri obviam, enim imparatus, neque consilii locum habet.

auxillii copiam, ut ait Terrentianus ille Pamphi-
& nec satis compertum habeo, quod remedium
malo inveniam. Si ratione ullâ fieri possit, cave-
olo, ne ea res mihi sit infamiæ. Vale.

Epistola 90.

loniam percontaris sæpenumerò, quomodo res
nostræ sese habeant, volo explere animum tu-
Illud primum scito, nobis omnibus prosperè esse:
& genialiter satis vivimus. Unum est tamen
malè nos habet, quia frequens est tibi consue-
cum perdita nescio quâ muliere, quæ faculta-
tuas omnes instar hirudinis exsugit, & te ipsum
usque ad cutem. Utinam consultè & rectâ re-
ares viâ, quam fraudulentæ sunt diobolares hu-
modi meretriculæ; animum tuum (ut conjicio)
aliud negotium appelleres. Erit quod succensca-
tibi, si in re nihili tantum semper feceris sum-
m. Proinde medeare huic malo, & quàm poteris
time. Vale.

Epistola 91.

morte patris fingebas te plurimum dolere: ve-
um ea sollicitudo bidui solum exitit aut tridui,
que ficta, & similis præficarum lacrimis: demum
isti dolere. Tu non refers par pari, jam patris
itus es, qui tamen nihil unquam tibi deesse passus
Dabitur tibi magno probro, si hæc ingratitude
aures hominum prevenerit: propterea, fac ut pro-
ma decet adolescentem. Vale.

Epistola 92.

Ultas te fecisse pretium operæ, quod triviales
quosdam versiculos conscripseris: hisque perin-
tibi places, ac si arduum aliquod opus & Areo-
gitarum theatro dignum edidisses. Te oro per a-
icitiam nostram (quæ incepta â parvis, cum ætate
crevit simul) cave nè sis tibi Suffenus; aut simias
iteris, quæ suos foetus quamlibet deformer pro-
for-

T E X T O R I S

*Pedemr e-
vocare.*

formosissimis admirantur. Non moneam te huius rei, nisi certò viderem, plus inde futurum detrimento quam utilitatis. Cæterum audio te quibusdam gitiis deditum esse & proclivem: à quibus pedemr voces, te quæso. Admodum enim difficile est, ab se malo extricare, cui quis ab ineunte ætate insuetus & innutritus est. Vale.

Epistola. 93.

PETIVI abste decem aureos solatos muneri, nunc quidem coactus necessitate, aut indigentia, ut animum tuum pretentarem: nam (quod diis beo gratiam) auri & argenti est mihi abundè. Repulsus sum abs te repulsam, quod in magnam traxit admirationem. Hoc enim scio, me meis in te beneficiis meruisse, ut fortunas tuas, ipsamque adeò vitam pro me exponeres. Quid? pollicebaris montes & maria, dicebasque me tibi esse chariorem tuis oculis. Hæccine est illa benevolentia? Quâ fiduciâ id autem recusare, quod paulò ante promiseras? Nunc quoniam explorata est mihi fides tua, cave deinceps conspectui nostro te offendas: facile carebo operâ tua. Vale.

Epistola 94.

*Nosce te-
ipsum.*

NESCIO unde tibi creverit hic fastus, ut abjectum me putes quàm quocum verba facias. Præsumum omnium (quantum conjicio) non sunt tibi præcæres animi & naturæ dotes, quàm mihi; sed, ut fieri debes propterea eò arrogantiae conscendere, ut nunc minem præ te ducas hominem? Divitiæ tuæ (ut conjecturâ colligo) hoc supercilium tibi non inducunt. Nam licet patrem habueris, ut omnium hominum sapientissimum, ita & dirissimum; rem tamen domesticam, juxta & universum patrimonium sic propositum, ut parum absit, quin te oporteat emendare victum ostiatim. Proinde te oro, Nosce te ipsum.

et tantum tibi tribuas, quantum consuevisti,
vale.

Epistola 95.

Nescio quânam ratione factum sit, ut in odium
tuum impegerim: nihil me omisisse puto, quod
amicum fidelem deceat. Si forte conquereris, quod
nil pecuniarum pridie ad te miserim, non est quod
conqueraris: nam ego, & nostrates ferè omnes, tan-
rerum omnium penuriâ laboramus, ut pauci ad-
modum reperiantur, qui habeant unde vel medio-
ter vivant. Propterea non est credibile te jam
odegisse, quod pridie Dominicæ Nativitaris ad te
visimus. Si quod aliud mœroris argumentum te pu-
gerit, maxime vellem cognoscere, ut possem re-
scire & reparare, siqua per me jactura tibi consti-
tisset. Vale.

Epistola 96.

Nullo fere non die te moneo atque vehementius
insto, ut proficias in bonis literis, quò tuâ do-
ctrinâ modum aliquem reperias vivendi: nam paren-
tes tui omnes vix habent, unde seiplos nutriant vel
minime, Itaque longè tuâ expectatione falleris, si
per fiduciam juventutem in torpore consumeres, &
(quod diei solet) in utramque aurem dormires otiosus.
Si nihil promoveris, tu solus eris in culpa: neque e-
nim tibi dæst ingenium, nec item boni præceptores,
qui te bonas artes doceant. Vale.

Epistola 97.

Nihil unquam mihi respondet ex animi senten-
tiâ; nec compertum habeo unde inauspicatum
hoc malum me semper confectetur, nisi quod au-
tem præsto non nullis impostoribus, qui amicitiam
ultu promittentes, furtim me decipiunt, & la-
stant:

stant; à quibus cum volo me extricare
 te, nequius, acrius tum nituntur & dant, operantur
 me trahant in suas pedicas. Quod non adeo
 ferrem, nisi deciperer a quibusdam, pro quorum
 te vitam meam multis quandoque periculis
 Te oro, si quod huic malo remedium queat
 exhibe te amicum: nullum etenim habeo
 unum, à quo ratio meæ utilitatis dependeat.

Epistola 98.

Consulo tibi frequentissimè, quonam
 oporteat vivere, quibuscum versari, quos
 gere, quos imitari. Videris tamen parvi facere,
 monco: nunquam reminisceris verborum meorum.
 Hoc unum certò scio, Nominem unquam ex
 qui prospexerit rebus tuis vigilantius, quàm
 Dii deæque omnes illum perdant pessimè, qui
 mum te divertit, nè virtutem amplectereris.
 (ut videre est) adeo te corrumpit, & perditis in
 moribus, ut liberandi tuî nulla spes omnino
 sit. Vale.

Epistola 99.

Videris tibi felix, & (quod aiunt) cœlum
 attigisse, quòd quædam epigrammata
 gl'ias dederis in lucem. Putas enim te magnam
 mercedem habiturum, cujus nomini opus
 nuncupasti. Novi hominem intus & in cure,
 mores sunt mihi exploratissimi. Est opulentus
 dem, verum etiam adeo tenax & illiberalis, ut
 lius sit elicere aquam ex pumice, quàm ex ejus
 mena plumbeum nummum extorquere. Si
 blandis verbis ipsum ambire & inescare, nihil
 Aurem facile præstat adulatoribus & parasitis
 semper palpum obtrudit. Vale:

Epistola 100.

Quid habes, Nucerine; dissimulas & suppressis
dolerem tuum quàm potes maximè, &
alterino quodam risu lætitiā promittis: est
enim aliquid, quod intus te torquet pessimè:
primum te aspicio, arguo protinus animum
ex ipsa fronte. Mi animule, si me amas, noli
macerare. Cum te video vultuosā facie, & ob-
stis superciliis, lacrymis nequeo temperare. Potes
ta metum, arcanum mihi tuæ mentis committere.
n est enim (quantum conjicio) in tota mortali-
vita, qui magis honori tuo & famæ timeat,
am ego. Quod si nondum satis explorasti, ex-
ire certiùs, cum voles. Vale.

Epistola 101.

Verba tua, atque etiam mores, magnopere
mihi placent; adeò inquam placent, ut
credibilis voluptas accrescat animo meo, cum
mundissimo tuo aspectu frui licet. Aliquantu-
a tamen displicet immoderata loquacitas, nec
mi tantum, at etiam plerisque magnæ celebri-
tatis hominibus. Si velles aurem præstare meo
consilio, parciùs loquereris: Nam magna & he-
ta homini virtus, linguam cohibere, in con-*Linguam*
siliis maxime: ubi cum quis imprudenter loqui-*cohibere in*
aliquid, aut in consultè, non caret ebrietatis *conviviis*
specie. Apertè omnia dico: bene enim mihi *hominis*
omitto de tua benevolentia juxta & humanitate, *virtus est*
existimem te æqui bonique consulturum, & *Heroica.*
n laturum ægrè, si vel acerbissimè te objurga-
ro. Vale.

Epistola 102.

Ubi profectò nequeat, quàm dolenter & ægrè
tulerim, quod toto triennio, quo Lutetiam ha-
bas, ternas tantum literas ad me miseris, & eas qui-
m brevissimas. Quid? quo tempore decessisti
nobis, jurabas te scripturum unoque mense,
Vide

Vide quomodo constiteris tibi. Næ tu es
malus, dignusque multis plagis & cicatricibus,
quod jam memoriâ tuâ exciderint, qui rem
rum semper & ubique sategerunt. Emorier
pœniteat tuæ ingratitude. Si unquam
ad earum rerum inopiam redactum, quâ al
laborasti, non miserebor tuî, vel si sanguis
veris. Vale.

Epistola 103.

Suo se
metiri pe-
de.
Sine felle
dicere.

Nemo est, qui te nimiae temeritatis non
quod adeo superbe & clare respondens
toribus; nec injuriâ sanè. Periculosum est
in eos temerè murmurare & obloqui, pene
vitæ nostræ, juxta & mortis, pendet potestas.
hoc idem tibi prædixeram ante paulo, quam
deres à me. Te oro, si ante hac imprudent
tam institueris, ut posthac in te ipsum descend
tuo te pede metiaris. Quicquid dico, sine fe
co, nam quamvis infra meritum, & citra qu
buiisti, meæ in te benevolentiae responder
possum tamen non benevolè te hortari. Cum
cuius tuus ad me literas deferet, non pergat
ad antiquum meum domicilium: Nam hæc
regione Gymnasii Navarrensis, ubi nemo est
secundo jugere mihi non assurgat, ob eam
næ & virtutis opinionem, quam de me conce
omnes. Vale.

Epistola 104.

Fuit nescio quis apprimè tibi familiaris, qui
tam tuam omnem ab (ipsis quod aiunt) co
diis mihi enarravit. At nihil vel modicâ
de te gloriâ intellexi; præterquam quod ab
viviis. Nullo ferè non die aleam protrahis
diam noctem. Supra modum & messem tuam
ptum facis, & ultra quàm tui parentes opt
Fieri nequit, quin pessimè tibi veritat si volueris

per indulgeas, ut hactenus consuevesti. Non igitur te Lutetiam profectum esse, præter propter vocantes & ludos. Non respondes parentum de te opinionem: meam ipsius spem fefellisti maxime. Hucusque tui de te supra quam debui: amavi ultra quam tibi persuadeas. Verum, nisi ab huiusmodi vanitatibus te revoces, ego relinquam te omni ope destitutum, interdico tibi domo meâ. Vale.

Epistola 105.

Quid tamen esset mihi otium ab his occupationibus, quæ me nullâ non horâ interturbant, & ferè ruunt. Facerem ut intelligeres, quantum nomini tribuam. Aliquot adhuc diebus nisi ad te non nil pecuniarum, plus multò propediem missurus: id autem acceperis necne clam me est. Si non acceperis, per me non stat: dedi enim cuidam homini, qui probatæ admodum fidei mihi videbatur, atque tam dignus quocum in tenebris tutò, & citra scrupulum micare possem. Porro, desine quæso litigare cum Ligario. Certius & exploratius nôsti hominem, quam ut depingi tibi debeat. Mores ejus domesticè inquam tuos ungues tenes. Præterea vulgò dici solet, callinaceos in suo sterquilinio plurimùm valere. Si, dico verbo, factionem cum eo susceperis, fretus tantum fiducia, interficiet te. Cæterum, si Codrus in domum tuam se contulerit cave maxime ne eum intro- mittas. Secus si feceris, repigebit facti. Nam primâ (quæ cum mecum jacebat) nocte, pannos, culcitram, pulvis- ar, lodicem, subpedaneum, braccas, cothurnos, soc- cos, cæteraque id genus vestimenta (hones sit auribus his) urpissimè percacavit & stercoreavit. Vale.

Epistola 106.

Placabam cum animi candorem esse tibi
 tum, ut nunquam velles aliquid in me
 comminisci. Ubique enim occurrebam
 pellace vulpe benignior blandiebaris mihi, &
 debas: Nunc vero aperit video, te hominem
 fraudulentum, & nigra (quod aiunt) cauda;
 animum habere à lingua & labijs dissentientem
 procul remotum. Nam cum pericula multa me
 cumsteterunt, non solum non subvenisti amico
 etiam amico de industria nocuisti. Nunquam
 deum Herculem, quiescam ex animi sententia,
 te cumulatissime, & cum multa scenore retali
 Quinque anni jam præterierunt, ex quo ab
 ambabus (ut aiunt) manibus omnia tibi sup
 tavimus: at si te operteret victum emendicare,
 extorqueres à me nummum plumbeum ad em
 restim. Vale.

Epistola 107.

Quotidie fere convertis omnium in te
 quod sericatus appareas, superbiusq; in
 quam ut fortunam tuam & facultatem decere
 (quod est extremum dementiæ) quod omne
 runt crimini, tu laudi tribuis. Legistine un
 hominum inconsultissime, probro datum esse
 Hortensio oratori, quod compositè circumsp
 & multa cum munditia indutus esset? Tu
 unguento delibutos pectus ad speculam. Unico
 tulo (quod aiunt) caput scalpis. Insuescis
 & plumis Sardanapali. Oculi tui sunt ludib
 ebriosi, manus inter agendum gestuosæ. Put
 omnia carere suspitione mali, quod per fœd
 nominare non licet? Si me amas, & honoris
 prospicere, abstineras à nimia illa corporis ele
 Vale.

Epistola 108,

Plus sum quem diligunt Dii immortalis, si nulla
 ægritudo voluptatibus meis intercesserit. Pater
 us (quod diis habeo gratiam) prosperè se habet.
 pugilicè Mater abunde pecuniarum mihi attulit.
 quid queam expectare majus, aut felicius? Si forte
 unâ aliquis me morbus invaserit, sub manu &
 cito citiùs præstò aderunt infiniti medici, qui mor-
 meo medeantur. Unum tamen est duntaxat, quod
 excruciat miserrimè: Ego sum plane ignarus; li-
 tas ne à limine quidem salutavi, aut primoribus de-
 stavi labiis: hoc si carerem infortunio, cæteros mor-
 ium præ me uno infelicissimos crederem. Vale.

Epistola 109.

Ulm quid scribis, opera tua tibi rident adco &
 blandiuntur, ut digna protinus existimes quæ
 ventilari & in lucem prodire debeant. Quâ in re,
 non parùm timeo ne sis tibi Suffenus, ac simias imi-
 re, quæ suos fœtus quamlibet deformes pro for-
 ossimis admirantur. Si sciperes, ab alieno potius
 arbitrio penderes, quàm tuo. Cave ne his aurem
 præbeas, qui te magnis laudibus palam effeunt, om-
 nesque Latine linguæ principes præ te uno rudes &
 gresses esse prædicant: clam verò, medio te mon-
 strant digito. Fallaces hoc genus parasiti perbellè ti-
 bi imponunt, & te molliter inescant, ut aliqui d sem-
 per trahant in suam nassam. Finem faciam huic epi-
 stolæ, nè verbis meis defatigatus præterdeas: quam-
 vis justâ objurgatione incessam. Si percontaris, ut
 valeam: bene sarè. Nulla est ægritudo, quæ animi
 mei serenitatem obnubilet, præter tuam illam cæ-
 citatem. Hoc si abesset malum, cætera lætus essem.
 Vale.

Epistola IIO.

ANtea, cū accerſebam te domum meam, & **A**rio (quod dici ſolet) jugere & ſtadio mihi ridebas; eorum omnino ſimilis, qui in oſtiorum ſunt formoſi, videnturque pellace vulpe benigni. Ne multis agam, adeo blandiebaris, ut indubitanter de omnia de te mihi promitterem. Nunc tamen te video, te ex eorum eſſe numero, qui moneta maria pollicentur; demum, ubi res ipſa poſtulat, nil omnino præſtant. Abhinc paucis diebus te vidi ut aliquid contra jus & æquitatem ageres, ut mereres me à quodam periculo quod imminere mihi timeo. Reſpondiſti, nulla omnino de cauſa declinandum eſſe de via, etiamſi amici crebris efflagitationibus convitiis. Sed dic mihi, hominum æquiſſime, nova iſthæc religio te inceſſit, & ſuborta eſt? Cui præſtabilis homo ſapientiæ, nunquid conſervandi amici gratiâ falſum dedit conſilium? Nunquid Pericles promiſit ſe accommodaturum amicis ad aras? Sed de his hætenus. Si quando accideret tempus quo indigeas operâ meâ, tu talionem ageres. Vale.

Epistola III.

Longè tua te fallit opinio, ſi putes nos ante cæteris mortalibus eſſe feliciores. Nos quæſcit lautè & genialiter vivimus. Habemus affatim præſentiarum, induimur byſſo & purpurâ, ſuperbe & quàm tragicè incedimus palam populo. At multi riſecus magnam præ ſe ferunt & promittunt clementiam, quibus reſeſt anguſta domi, & curta pellex. Alii uſque adeo obruuntur ære alieno, niſi ſam quoque debeant animam. Præterea, putant ſe elegantiffimis noſtris tuniculis multam ſolam quandoque deliteſcere? Plerique intus & in calce ad verticem capitis ſunt ſcabioſi. Alii omnes podagrici, & membrorum impotes; & (quod

maxi

maximæ miseriæ partem repono) vivendum est nobis, non arbitrio nostro, sed alienâ (ut aiunt) quadrâ. Quis nostrum in morbum quamlibet gravem incideret, nullo penitus indicio dolorem suum audebit exprimere, nè rideatur ut mollis & effœminatus. Propterea (si me audis) noli commutare solitam tuam professionem. Vale.

Epistola 112.

Conquereris, & plus nimio, quod nudiusquartus brevem quandam pecuniam amiseris: quod me maxime reddit mirabundum, cum præsertim levis & compensanda sit jactura, & quæ nullo fere labore compensari queat, & resarciri. Studerem tibi dolorem hunc excutere, nisi vererem mea verba tibi fore irrita. Si velis rependere hoc detrimentum, quare non reverteris ad pristinam professionem, cum præsertim ea sit quaestuosa & exploratissimæ commoditatis? Aliud est, quod te monitum velim: Cum quis in odium hominum impegit, in eum protinus ructas & evomis quicquid in buccam venit. Contra verò cum quempiam amicum tibi delegisti, primâ statim fronte patefacis intima tuæ mentis arcana. Te oro ex consilio Chilonis, Sic ames, tanquam aliquando osurus; hæcenus demum oderis, tanquam postea amaturus. Vale.

Epistola 113

IN aprico nuper quiescebamus ego & pater tuus; cum autem unâ fabularemur, accessit protinus nescio quis nuntius, agrestis planè & inelegans, qui predicabat se familiarissimum tibi fuisse, & eidem preceptorum operam dedisse. Propterea, percontati sumus, ut valeres, utq; in literis profecisses. Respondit ille, te mortalium omnium pigerrimum, & (quod aiunt) Epimenidis somnum tuæ indormire negligentia. Id ubi primum pater tuus intellexit, turpibus is verbis & indignis relatu temperare non potuit

potuit. Si vis ut eum in amorem tui revocem, en-
giscere, & ab ejusmodi nota, quàm maximè po-
cave. Vale.

Epistola 114.

Contrahis tibi pessimum nomen, quòd nihil
beas frequentius in ore, quàm verba obscena
quæ castas aures offendunt maxime : & (ut
dissimilem) non desunt qui ex ea procacitate
guæ, & illoro sermone, mores tuos arguant &
antur, dicantque vitam ipsam orationi respon-
Non est quod mihi succenseas, si te benevolè &
cè corripiam : quoniam nostræ omnium aures
calent turpissimo illo rumore, qui passim de te
cumfertur. Cave tibi, nam si nota illa diutius in-
verit, nunquam eluetur, & tu ipse vix poteris in-
nam vulgi opinionem introrepere. Nemo est parens
tuorum, quem tantæ non pudeat turpitudinis
certe periculum est, ne turpissima tua vita desinat
beri in pretio. Vale.

Epistola 115.

Pater tuus graviter & iniquo animo tulit, quòd
diverit nullum esse tibi frequentius votum, qu-
ut uxorem ducas : nec dubito, quin pessime tibi
tat, nisi enitaris qualicunque viâ irrepere ad de-
rendam ejus benevolentiam. Sed dic, per deos om-
undenam tibi incessit mutandæ conditionis defec-
um ? Non ignoro multas esse in tuo professione
ferias, verùm hæ majoribus emolumentis pensantur
obliterantur. Eâ causâ ad te scribo, ut te à propo-
divertam & absterream : certius enim quàm tu vi-
quantam facturus sis jacturam, si ab ejus manu
vel unguem latum recesseris. Vale.

Epistola. 116.

Lim cum quid ad me scribebas, epistolæ tuæ legebantur palam, & sine ulla vitii suspitione cumterebantur. Nunc vero cum quid scribis; manifestarius error tertio quoque verbo deprehenditur. Quia in re homines non solum multâ lectione exerciti, ac etiam tenuis, & obscuro loco nati te derident: neque est quisquam aure adeo surdâ & jacenti, quin facile perspiciat & animadvertat hanc inscitiam. Timeo ne longa studiorum desuetudo hac barbarie te contaminaverit. Si velis redire ad intermissum interruptumque & interpolatum calorem, erit quod speres: ut te non nihil profecturum: at si diutius insueveris huic negligentiae, jacta est alea, nos de te omnino desperamus. Vale.

*Jacta est
alea.*

Epistola 117.

Multi, & scientiâ & auctoritate præditi, conqueruntur sæpenumero de quibusdam sciolis neptulisque & triobolaribus grammaticis, qui pedibus (quod aiunt) illotis ad sacrosanctas Legum & Philosophiæ disciplinas divertunt, aut frequentibus auditoriis patiam profitentur; cum tamen nihil unquam bonarum literarum, nisi fortè in transcurso, degustaverint. Sunt etiam (proh Jupiter!) qui Platonem legere velint, non vitæ ornandæ, sed linguæ orationisque comendæ gratiâ: nec ut modestiores fiant, sed lepdiore. Utinam, utinam jactantissimi isti nebulones, nugarum tenuis docti, inniterentur vestigiis discipulorum Pythagoræ, quorum nemini prius licebat aut commentari, aut verba facere, quam factus esset eruditus silentio. Horum igitur periculo tibi magnopere cavendum est, ne conscendas altiores disciplinas, quæ & ingenii & doctrinæ caput longè exsuperant. Vale.

Pythagoræ discipuli silentio eruditi.

Epistola 118.

Dolui jampridem, atque indies ingravescente
mi mei ægritudo, quod universum patrimonium
um vix toto vertente anno prodegeris. Patrem
nunquam minoris coenavit, quam decem aureis
nunquam minoris habitavit, quam decem milia
aureorum. Tamen ex tot tantisque opibus, quæ
liquit moriens vix superest urceus, aut fictilis lagena.
Sed certè, nil mirum: vili enim vendidisti, quod
no emerat. Multi, me præsentem, stultit æ te infirmum
runt, semper tibi patrocinator sum: sed noli
ceps expectare patrocinium meum, dum te videro
mutatum. Vale.

Epistola 119

Videris ex eorum esse numero, qui, cum
refert, pudent; ubi verò pudendum est,
eos deserit pudor. Nudiusquartus cum insimulatus
mus te ignorantia, proritus demissa fronte erubescit.
Ubi verò adulteria tua in medium protulimus, comp
pæ tuæ patrocinari coepisti; tantum abest, ut patroc
tentia ducereris. Miror quâ fronte tot probrosas
contumelias perpeti possis. Bis ad subsellia
cum tractus extremâ stetisti fortuna; & ita dec
sti, non quod innocens credideris, sed ne judic
pejerâsse dicerentur. Cave ne divina ultio (quæ
lentu gradu ad vindictam sui procedit) amplioris
itio te reseruet, tarditatemque supplicii graviter
compenset. Multis enim fortuna parit in poenam,
quem sæpe casus transit, aliquando invenit, ut
quit ille. Vale.

Epistola 120.

*Ingrati-
tudo disci-
pulorum
nostri
temporis.*

Frater tuus publicè proficitur Aeneidem Val-
lii, magrâ doctrinæ tuæ ostentatione, ut
tanto auditorum fructu & plausu. Non satis
quam gratiam inde relaturus sit, nihilominus
est discipulorum nostri temporis ingratitude, ut

num decesserunt à conspectu præceptorum, flammam obliuiscantur veteris beneficii, neque agnoscant quos profecerint. Expertus & sciens loquor. Iam enim ex officina & umbraculis meis prodierunt, qui nunc me nihilo pluris æstimant, quàm mercarium aut mulionem abjectissimum. Qui de gratis bene merentur, hoc frugis referunt. Ceterum, quod me consulis, An debeas aulicam sequi famam; si me audis, immorare solitæ tuæ professioni, nec induas tibi aureas illas & fucatas compedes. Melior est enim libera paupertas, quam vel opulentissima servitus. Vale.

Epistola 121.

Utrum te objurgo; & impietatis insimulo, quod rarissimè proficiscaris ad templum, culpam tuam excusas, causamque te esse podagricum. Eo modo proximo, atque tu, aut etiam æquè (ut juxta mecum ipse existimasti) laboro: neque tamen mihi satisfacio, aut ad me conuiuiscere possum, quin tertio quoque die templum adeam, votivas preces Deo immolaturus, & oblaturus. Nemo est æquè spernendus quam qui pietatis obliuiscitur & religionis. Amo te plurimum, nec hodie vivit quisquam mihi amicior ac carior. Nisi tamen perspexero te alio ingenio atque olim fuisse, fieri vix poterit quin amicitia nostra retrigescat & minuat. Vale.

Epistola 122.

Verum est quod scribit Lucanus, Nescit plebs jejuna timere. Quoniam magna est rerum omnium penuria, & incredibilis annonæ caritas, multi qui labore & quæstu suæ professionis quærere non possunt victum nequeunt, coguntur ad latrocinia & expiationes divertere, aut viatoribus insidias moliri: licet certò videant, se suspensum iri, si corripiantur. Sed quid facia? fames est admodum intolerabilis, & malefusa, ut ad quodvis discrimen vitæ perferendum

Lucanus

Fames
malefusa.

propellat. Ego & aliquot alii nuper ibamus
 rum colligendi animi gratiâ: vix aberamus à
 iter quinque stadiorum, cum ibi protinus quatuor
 guinarij grassatores, in dumis & vepribus delin-
 tes, in nos præter spem impetum fecerunt, animi
 levolo & gladiatorio; quibus nisi intrepidè &
 Marte resistissemus, actum esset de nostra om-
 vitâ; nec tamen usque adeò vitam tutari pot-
 quin unusquisque nostrum aliquod vulnus accepit.
 Hoc innuit, eos non satis prudenter sibi con-
 qui foras proficiscuntur soli, nisi suprema quæ
 necessitas adurgeat. Vale.

Epistola 123.

Incredibile videndi tui desiderium jampridem
 tenuit, adeò ut nulla nox prætereat, quin
 tua oculis meis obversetur & oberet. Et, si
 citra ullum discrimen ad te commigrare, co-
 grarem protinus, viamque ipsam (quod a-
 raptim devorarem. Sed multa sunt quæ ab hoc
 mi mei desiderio me remorantur & avocant,
 præterquam quòd ægre hodie, & difficulter
 ob magnam annonæ caritatem, multi ubique
 ram reperiuntur milites, aut (ut verius d-
 grassatores. Literis tuis scire velim, quònam
 vivant vestrates. Nam qui apud nos degunt,
 miseriis & calamitatibus obruuntur. Et nisi de
 mortales res nostras clementius intueantur &
 diant, periculum est ne iniquissimè nobiscum ag-
 tuna. Vale.

Epistola 124.

Liberares hanc urbem magnâ fæce & p-
 ram hominum colluvie, si eos tecum for-
 ceres, qui nullo non die de nostro omnium
 tu cogitent & machinentur, atque etiam co-
 luti fortasse prospiceres. Nobiscum enim dom-

nequeunt, qui vitæ omnium & cervicibus parant
dias. Et si qui fortè fortunâ remanserint, obser-
tur vigilantissimè, multisque prædiis opprimuntur,
commovere se contra Rempubicam possint. Nemo
habet suspectum conjunctionis. Si alienus est ani-
mus ab hominum expectatione, muta mentem:
ni crede: Etenim teneberis undique, & luce clari-
nobis erunt consilia tua omnia. Vale.

Epistola 125.

Uod ad me tribus adhinc diebus misisti opus,
formosum satis & elaboratum supernè mihi vi-
n est: ipsûmque (ni fallor) grande aliquid profi-
tur, & inauditum. Vereor tamen, ne non sis ubique
nilis tui. Si me audis, cave ne quid facias Horati-
o monstro simile, neve unum & alterum affluens
num ad intempestivas digressiones prodigaliter
ageris. Lectores enim risum tenere nequeunt, cum
is ab ipso principia verbis sesquipedalibus ampul-
tur, demum remisso & languente paulatim stylo
pit humi. Stude brevitati, quantâ maximâ poteris
igentiâ, modò tamen propterea non fias obscurus.
ave ab ampullosis illis & confragosis dictonibus, sed
tenus, ut propterea nervi & animi non deficient.
ale.

Epistola 126.

Antorum scelerum te notant omnes, ut, si vera
sint quæ de te passim prædicantur, sperem te
opediem damnatum iri capitis. Nemo est quem tuæ
rpiditudo corruptissimæque vitæ non pudeat: ubi
amen tuæ salutis quis te monet, verba fiunt mortuo.
libil meâ refert sacagere rerum tuarum: cum tamen
eminiseor periculi cervici tuæ imminentis, non pos-
um non misereri. Cum ad iudicum subsellia pro-
rahêris, tuorumque vitiorum accusabere, infictare
quantum voles, verba tua non habebunt fidem: præ-
erea facillimum erit convincere: pridem enim facta

tua turpissima omnibus innotuerunt, & ventum apricum. Vale.

Epistola 127.

Pater tuus ægre satis & indignanter tulit, si audiverit te bonam ætatis partem contrahi humanis & politioribus literis, in quibus omnino frugis, nullum penitus emolumentum. Mlectatrices tantum, & velut quædam verborum reticulae, quæ nihil aliud profunt, quam augere, & inebriant. Certius nôsti quàm ut morbeas, quàm curta sit domus vestræ supellex: quòd a patre amplissimas divitias tibi pollicetur, si tuâ unius industriâ tibi ipse fabrices fore. Quare, si sapias, converte animum ad alias artes, his enim tibi nec seriter, nec metitur. Quod scribis de perduto quodam nebulone, qui patrem detrahit, vis audire quid sentiam? Bibe surculis omnia ejus convitia; patere etiam, si tuis naribus. Si enim velles eum retaliare & eum percutere maledicentia, periculum esset, ne eum redderes, qui tantum desipit.

Epistola 128.

Pridiò cum redisti Lutetia, putebas amicos obviis ulnis tibi gratulatuos, tuumque ventum admodum plausibilem fore. Nihil nemo omnium repertus est, qui tibi arriserit, verò cachinnum sustulerunt omnes. Causam contaris, non pudebat dicere. Eò te miseram bonis literis proficeres; quam tamen de te contraximus opinionem, fefellisti. Semper enim per (quod aiunt) dormivisti pedibus & in utraque nec prima elementa didicisti. Si hoc feceris nostris, erras haud dubie: non enim movebit infortunius, vel si flaveris sanguinem. Vale.

Epistola 129.

Ollicebaris mihi mercedem amplissimam, si do-
 ctrinâ meâ ab ignorantiae tenebris te educerem:
 peperci labori, docui te quantâ maximâ potui
 gentiâ, ad eò ut jam prælectore non indigeas, pos-
 se (ut aiunt) nare sine cortice. Antea distuli mer- *Nare sine*
 cem meam reposcere, quod fortuna tua videretur *cortice.*
 tibi exilis & modica: Nunc verò opes tuæ creverunt,
 aia tibi suppetunt ad votum, & virgulâ (quod fer-
 divina. Quid igitur in causa est, quamobrem non *Virgula*
 onis beneficium? Arrogâsne tuæ unius virtuti, si *divina.*
 d in bonis literis profeceris; Ista tua ingratitude
 adeo esset intoleranda, siquam rerum patereris pe-
 iam: at (ut jam dixi) habes omnia ex animi sen-
 tia: tu es velut bos apud acervum: metis cirra
 onem, citràque sementem. Non satis apertè video,
 nam modo culpæ patrocinari possis. Vale.

Epistola 130.

Non parùm mihi displicuit, quod heri in quodam
 convivio juvenareris verbis impudicis, creparesq;
 munda & relatu turpissima. Sed tua ista culpa non
 minino caret veniâ: putabas enim fortasse id ab om-
 nibus laudatum iri, quod à quibusdam abjectissimis
 munculis, cicerisque & fractæ nucis emptoribus,
 improbatur. Diu satis desipuisti, meâ quidem sen-
 tiâ: nunc tibi relinquendæ sunt nuces. Sudabis
 teor non parùm, priusquam priscum illum vivendi
 odum dedideris: at ubi disieris aliquandiu, nihil
 it factu facilius. Vale.

Epistola 131

Monui te frequentissimè, ut relicto studio poe-
 tico, ad orationem solutam animum conver-
 tas: nam versus tui quoque scribis, prodeunt in-
 ita (quod aiunt) Minerva, & Musis collachrymanti-
 bus

bus. Nihil est penitus frugis, nihil quod vel
lum famæ tibi compareret; quin potius facis te
cam & communem vulgi fabulam: adeo ut jam, quod
tissimus apud omnes invaluerit rumor, te esse
asinum ad lyram. Multo prudentius ageres, si
pede metireris, nihilque, non æquam viribus tu
sumeres. Vale.

Epistola 132.

Insolentiam tuam satis ridere nequeo. Pat
parentesq; omnes pauperrimi sunt, nudi tan
ex matre (ut apertè nōsti;) victum emendican
atim, manum ad stipem porrigunt; paucis, non
bent unde restim emant: Tu tamen, loci natalis
lam penitus habens rationem, superbis non
quàm si esses rex tragicus. Cui animi & cap
morbo quomodo possit occurrì, non satis video
enim viri prudentes rerum tuarum volunt sat
& suadere quod factu sit utile, aures occludis,
inde ac si per te satis sapires essesque remotus ab
ni vitio. Non adeo vitiis tuis offenderemur, si
essent: at tam multæ flagitiorum species vitam
contaminant, ut nullus relinqui possit venia
Vale.

Epistola 133.

Semper de te bene merui, sperans te aliqu
fore frugi hominem, censoremque omnino
spes omnis futuræ in te probitatis omnino ad
ra est. Nam (ut audio) bonam juventutis partem
lidè contrivisti, dilapidasti que universum pat
nium in alea, fritillis, & sphæristerio. Si essen
laborum, qui me nunc circumstant & oppri
ad te quam citissimè convolare, viâ ipsâ (ut
Sidonio loquar) devorata; idque sum factururus
per occupationes licebit. Quod si rem ita

ut communis prædicat fama; scias animum
 fore multò remissiorem, segniùsque in tui amo-
 ræ, quàm prius, irritatum iri. Vale.

Epistola 134.

Ulm quid scripsisti, soles me adhibere iudicem
 tuis operibus: at dum suadeo ut ambitiosa reci-
 ornamenta, reddàsque incudi quæ non bene or-
 a sunt & polita, mavis defendere delictum quàm
 tertere. Propterea ameste & tua sine rivali, nul-
 enim verbum assumam ultra. Quod autem per-
 tatis, quid hic rerum agatur: Res creditu diffici-
 & maximum risum tibi excitatura, novissimis die-
 accidit. Lentulus, qui genialiter adeò & luxuri-
 prius vivebat, quique omnia prodigebat per lux-
 , nunc avarus usque adeò factus est, ut in explebi-
 sit ejus cupiditas. Nunc quoniam non suppetit oti-
 scribendi pluribus verbis; qui has ad te deferet li-
 ras, totum hominem suis coloribus graphicè depin-
 t. Vale.

Epistola. 135.

Non parum mihi displices, nec mihi tantum, at
 his omnibus qui tecum aliquando versati sunt,
 quòd sis adeò prodigus verborum, ac in tuam ipsius
 udem propensus & proclivis. Ante omnia pessimè
 adis, & magno probro tibi vertitur, quòd palam
 prædices bellicosum. Comminaris egregiè: ver-
 tua nihil non Martis spirant: at si quis te aggre-
 deretur, fugam protinus arripes, totus animus ti-
 in pedes decideret. Quod qui nòrunt, temperare
 sequunt à risu, cum audiunt has inanes de te g.orio-
 as. Vale.

Epistola 136.

Non satis scio, quâ causâ amicitiam contraxeris
 cum Cornelio Dolabella, aut unde frequens
 adeò familiaritas tibi cum perditissimo illo nebu-
 loæ, & (quod aiunt) terræ intestino, intercesse-
 rit,

rit. Qui, ut aperte nôsti, & patrimonio, & g
hæreditatibus multatus est ob infinita flagiti
bus ab ipsa jam cum infantia fuit innutritus
ruptam ad eò egit juventutem, ut sæpenum
subsellia judicum pertractus esset; & in extre
risset fortunâ, nisi pecuniâ se redemisset ab In
toribus. Ubi verò ad virilem pervenit ætatem
secund ore, imò vero deteriore famâ, usus est.
nunc quoque (ut plane vides) discedere è me
(quanquam morbo quartano aggravante) per
noctes latebras commutare cogitur. Potuissim
cum eo si libuisset: at semper ab ejus societate
tui, licet quotidianis se eò recibus invitaret.

Epistola 137.

Quod è patria Lucerium te contulisti, sim
declinandam perditissimam quorundam
lonum nvidiam, qui te oderant, quique per
non nunquam tibi comminabantur; pareim,
otium & requiem Apollonio Miloni clarissimo di
di magistro operam dares; factum tuum probe
hilominus, velis nolis, redeas oportet. Nam
stræ domesticæ pessimè se habent, & jam cum
sum, nisi per te unum tantæ occurras calamitati
pissimum tibi esset in amicorum discrimen deci
parris præsertim, cui fortunas tuas omnes ipsa
ad eò vitam debes cum anima. Vale.

Epistola 138.

Familiaris ille tuus Gellius, mortalium ava
mus, dives est quidem; at ejus omnes diviti
occulto fœnore creverunt, & rapinis. Ut
omnia complectar, est bipedum omnium
mus quòque terra sustinet sceleritissimus, ut
guretha scribit ille. Usque ad eò tamen hom
ipsum diligis, ut in ejus verbo jurasse videar.

lis aurem commodare culturæ, facile te divertam
 evocabo: at si omnia privatâ autoritate velis age-
 ego te relinquam, & missum faciam, ut adolescen-
 perditum, & mihi desparatum. Vale & probè
 mentem sequere.

Epistola 139.

Nil unquam tentavi aut molitus sum, quin opti-
 mates & ditissimi quique frequentes & obstinati
 fluxerint ad resistendum mihi: nec unquam desi-
 unt præpedire quicquam, quod mihi esse voluptifica-
 perspexerint. Proinde constitui in reliquum tem-
 abstinere curiâ. Nam etiam lites illæ forenses
 erum me faciebant, & extenuabant penitus. Præ-
 ea quid amplius optandum est mihi, cui jam conti-
 abundè, quod ad vivendum lautè satis est? Qui
 ut inexplebiles & nullum suis votis finem præscri-
 ut, pauperrimi videntur, hisque multo infeliciores,
 i victum emendicant. Vale.

Epistola 140.

I fortuna ad animi votum mihi arrisisset, ab humili
 privatâque conditione ad amplissimos honores po-
 issem pervenire, Nam populi multitudo semper mi-
 favit, & ad me confluit, ultro operam suam omni-
 re promittens. Soli divites, adversarios & oppug-
 natores se præstiterunt. Quorum decreto ut primùm
 omperi paratos esse qui vi ac armis me corripere-
 tentiâ mutatâ pro temporum conditione quieturus
 am. Erat in manu mea terrorem maximum eis inji-
 ere: at si hoc fecissem, incredibilis invidia me in po-
 terum mansisset. Vale.

Epistola 141.

Ornelius, quocum tibi familiaritas est & fre-
 quens consuetudo, nuper tractus fuisset in carce-
 rem, nisi Sponsorum interventu se à creditoribus

redemisset. Qui, ut eum eriperent, suas fortunas, ipsam & adeò vitam cum tota suppellectile voluerunt oppignorare. Heri tamen abiit periculum cum furtim, & insalutato quidem hospite: tum metùne novi discriminis, an quò maturè veniri imploranti patri, qui in repentinum quædam morbum fertur incidisse. Porro frater tuus apud nos suspectus habetur cujusdam homicidii: proinde si tibi gentium tibi occurrer, die ei tacitè & celerem, ut maturè sibi caveat. Nam si corripitur nullis precibus, quamlibet importunis, confectus erit, ut legibus solvatur in homicidas condempnatus. Dic salutem meo nomine nostratibus amicis: etiam si quâ ratione fieri possit, reconcilia me tibi mihi irato, quod literis ejus cunctantiùs respondiderim. Vale.

[Epistola 142.]

OMnia tibi contigerunt ex animi sententia adeo, ut nihil majus queam vovere. Ut tamen in quo non usquequaque mihi places, interim excrucies te ipsum. Si fomenta ista non posses relinquere, viveres multò diutiùs. Nihil enim est, quod magis hominis vitam immutuet, molestæ animi ægritudines. Propterea da operam, ut medearis & occurras huic malo. Ante omnem rem ne adeò immoriaris lucro, ut propterea nolis te de quoque labori surripere. Nam nihil est in rebus, quod exemplo dierum ac noctium, aliorumque vices feriarum quandoque non desideret. Vale.

Epistola. 143.

ADmiror ingenium tuum, arque etiam facilius paratam tuam in scribendo celeritatem, quod priusquam vestigio pedem educas, multa manu versus evomas; instar illius Chrysippi meminit Valerius. Hoc tamen non eò valeo

minus eventulare debeas, quæ raptim ad eò & tu-
saluariè componis. Nam quò quæque res est ac-
celeratio, eò minus perfecta: contra vero, quo len-
ius incrementum suscipit, eò quæque tardius defi-
nit. Saluta meo nomine Hermodotum, eumq; diver-
te, ne à scholastica vita ad aulicam se convertat.
Principes isti sunt admodum liberales & prodigi ver-
rum, suisque famulis montes & maria promittunt,
verborum inducunt credulitatem: At ubi diu sa-
lorum operâ usi sunt, verba emittunt pro forma.
Vale.

Epistola 144.

Non parum mihi displices; nec mihi tantum,
Nat omnibus etiam quibusdum aliquando fuit,
si frequens & familiaris consuetudo, quod unum-
quemque crimineris, & palàm vituperes: cum ta-
men hodie sceleratiores te vivat nemo. Consultius mul-
to & prudentius ageres, si tuam ipsius carperes vi-
am. Nam (ut in Salustium scribit Cicero) Carere
debet omni vitio, qui in alterum dicere est paratus.
Nemo enim esse mortalium, qui omnibus
sapiat: Nihilominus intollerabile est, cum mortali-
bus pergit male semper agere. Cæterum scis quid um omnia
aurem tibi nuper dixerim: Laboras quodam vitio bus hois
arcano, & paucis cognito; à quo nisi dissuescas, sapit.
Undem veniet in lucem. Veritas enim filia est tem-
poris, & dies omnia revelat. Neque est quicquam
tam arcanum quin aliquando eventiletur, & è tene-
bris prodeat in apricum. Vale.

Epistola 145.

Etiam vegetis viribus & expedito corpore, prius-
quam ad perdiscendas literas animum appu-
stem; nihil penitus debebat mihi: at nocturnæ lucu-
rationes usque ad eò me attenuârunt & confecerunt,
ut pedibus infirmis subsistere nequeam. Desi-
nas ergo mirari, si ægre & invitus fere repeto ludum
H 2 literarium

literarium. Nam quotiescunque illuc redeo, videor locum mœroris & tristitiæ plenum, & dam (ut aiunt) Trophonii speluncam. Pro toto fere triennio oleum & operam lusi. Nam operam semitario cuidam & pœnitendo magis sub quo parum aut nihil omnino profeci: quod meum negligentia meæ non est adscribendum, sed eius ignorantia. Erat enim plane rudis & rarus, nec unquam bonas literas ne à limine salutaverat. Ut finiam, universam ejus doctrinam ciosa nuce non emerim. Vale.

Epistola 146.

Mirantur non nulli, vitam rusticam tantum commendari laudibus, & (quod aiunt) tantum ferri: qui, si cognoscerint, quantum sit in luptatis, relictis urbibus vellent rusticari. Vos primis convenienter naturæ: nihil est quod mihi somnum, nihil quod studium interpellet fac, nobis rusticis non multum esse divitiarum inde? Num tamen propterea damnum certius propius medullis accipimus, quam vel maximum? Vos urbani, & qui servitis divitibus, quidem & laute vivitis: at caretis libertate omnibus Arabum divitiis longe præpono: per servitis servitutem: vobis observandum est quod mihi digito crepent. Si vobiscum immaniter taurice loquantur, surdis auribus perferendæ sunt contumeliæ, nec licet hiscere præ metu: Non incastigatum relinquere: Nam videris mihi ad rem quam satis est. Quod autem dicis, me quidam rediculum esse & contemptibilem ob meam penuriam & paupertatem, non verterim mihi perconteris ut valeam; sunt læta omnia, exceptum est mihi tamdiu carere fructu iucundæ rusticæ consuetudinis. Vale.

Epistola.

147

Epistola. 147.

Peram meam, ipsamque adeò pecuniam tibi puero gratuitam semper contuli; nec minore studio adultum prosecutus sum. Non memini me unquam abrogasse tuis mandatis. Si quid in me beneficii contuleris, abundè, aut etiam cum fœnore rependi. Propterea finem facias tuis calumniis, neque pergas de fraudulentum & impostorem dicere. Nemo est enim, qui non fateatur me hominem apertum, sine dolo, & extra omnem doli suspicionem. Et, si facultas mea sufficeret ad sublevandam & resarciendam tuam penuriam, faceres adhuc periculum manifestius amoris erga te mei: at paupertas tua major est ulla quàm quæ opibus meis sublevari possit. Equi-
enique consulas hæc mea verba: nam aliorum con-
sulant, quàm ut bilem & stomachum tibi moveant,
Vale.

Epistola 148.

Calleris plurimum, si quid expectas gloriæ ex eo opere quod in lucem nuper edidisti: nam præter turpissima (quæ deprehenduntur passim) errata, peccasti in ipso quoque operis ingressu, & insulsè adeò, ut nullus pateat excusationi locus. Fefellisti plurimum quam te ceperant omnes expectationem. Publicus erat rumor, te jam in literis abundè promovisse; at res longe aliter se habet, ut video. Si animus tuus aspirat ad divitias, te oportet consultius rerum tuarum satagere. Hæc enim viâ non pervenitur ad honores & magistratus. Si me audis, diffuesce ab antiqua illa morum consuetudine. Vale.

Epistola 149.

Cum culpæ impunitas; & liberior peccandi licentia, atque etiam levitas poenæ, augere solent vitia, non constitui in delictis vestris connivere. Si boni eritis, amabo vos unicè, nulli rei magis stude-

studebo, quàm utilitati vestræ: &, quandiu
 mihi suppetent, non permittam vobis
 quicquam. Contra verò, si, posthabita virtutis
 veritatis ad corruptissimos mores, & degenerantibus
 parentibus; quorum inculpatissima fuit vita,
 poenas facinorum: tantum abest ut capi
 nuere velim. Si desideretis proficere in Schol
 fores apertæ sunt. Nullum penitus laborem
 esto, dummodo videam vos benevolos, & an
 me propenso. Ut spero, non pigebit vos me
 strinæ: nam (quod de Isocrate fertur) in
 linguæ Latinæ Principes ex meo ludo li
 tanquam ex equo Trojano, prodierunt. Ne
 strum propter adultam jam ætatem debet
 scere, quò minus proficiat. Nam & Cato jam
 narius operam dedit literis Græcis. Et pare
 quentiæ Cicero, post amplissimos in Rep
 lica Magistratus, adhuc se dedit reco
 quendum Apollonio Miloni, claris
 simo tunc dicendi magistro.
 Valere.

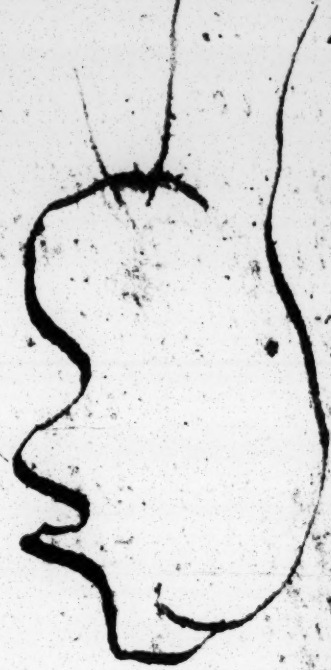
Ad Lectorem.

I Abes candidissime Lector, Textoris, viri
per paucorum hominum, aliquot Epistolas
vulgaris eruditionis. Quem, si fata diutius
his servassent incolumen, ausim, vel invidia
te, aut Momo iudice, contendere; ceteros om-
ne nostrae tempestatis homines multis fuisse
trans angis praecessurum, multisque praecursu-
m stadiis. Sed quid facias? sic unumquam-
que sua manent fata. Stat Parcarum constans
ordo & invariabilis. Superest, Lector optime,
mortuo, seu potius e morte ad vitam vocato,
ut preceris; moatum petulantissima non in-
teris lingua; sic vetat honestas juxta &
leges, Mortuum laedere.

Tetrastichon, ad eundem pium Lectorem.

Quid tantis luges lacrymis, cur impia clamas
Numina? Textorem sic perisse putas?
perit, clausa quem condunt sidera sorte?
Desine, Textoris molliter ossa cubant.

FINIS.

x